

LUDZAS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

2011. – 2017.GADAM

Ludzas novada pašvaldība

2011

SATURA RĀDĪTĀJS

SAĪSINĀJUMI.....	4
TERMINU SKAIDROJUMS.....	5
IEVADS.....	7
I. DAĻA – LUDZAS NOVADA PAŠREIZĒJAS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE.....	8
1. Novada teritorijas raksturojums.....	8
1.1. Novada ģeogrāfiskais novietojums.....	8
1.2. Teritorijas attīstības vēsture.....	9
1.3. Novada fiziski ģeogrāfiskais raksturojums.....	10
1.3.1. Ģeoloģiskā uzbūve un reljefs.....	10
1.3.2. Klimatiskie apstākļi.....	13
1.3.3. Derīgie izrakteņi.....	13
1.3.4. Ūdeņi.....	14
1.3.5. Augsnes īpatnības un ainavu struktūra.....	14
1.4. Aizsargājamās dabas teritorijas un kultūrvēsturiskais mantojums.....	15
2. Novada demogrāfiskās situācijas raksturojums.....	18
3. Ekonomiskās attīstības raksturojums.....	23
3.1. Nodarbinātība un bezdarbs.....	23
3.2. Uzņēmējdarbības vide.....	25
4. Iedzīvotāju labklājība un ieņēmumi.....	30
5. Infrastruktūra.....	34
5.1. Transporta infrastruktūra.....	34
5.1.1. Tehniskā infrastruktūra.....	34
5.1.2. Sabiedriskā transporta pieejamība.....	36
5.2. Informācijas sabiedrība.....	38
5.3. Enerģētika.....	42
5.3.1. Siltumapgāde.....	42
5.3.2. Elektroapgāde.....	44
5.3.3. Gāzes saimniecība.....	45
6. Nekustamā īpašuma raksturojums.....	46
6.1. Zemes.....	46
6.2. Dzīvojamais fonds.....	48
7. Vides aizsardzība.....	50
7.1. Gaisa kvalitāte.....	50
7.2. Ūdens kvalitāte un ūdenssaimniecība.....	51
7.2.1. Ūdensapgādes sistēma.....	51
7.2.2. Kanalizācijas sistēma.....	54
7.3. Atkritumu apsaimniekošana.....	57
7.3.1. Sadzīves atkritumi.....	58
7.3.2. Bīstamie atkritumi.....	60

8. Sabiedriskā kārtība un drošība.....	62
9. Sociālā drošība un sociālie pakalpojumi.....	64
10. Izglītība.....	66
10.1. Pirmsskolas izglītības iestādes.....	66
10.2. Vispārējās izglītības iestādes.....	68
10.3. Profesionālās ievirzes un interešu izglītības iestādes.....	70
11. Kultūras infrastruktūra.....	73
12. Veselības aprūpe.....	77
13. Tūrisms.....	80
14. Publiskā pārvalde.....	87
14.1. Novada pašvaldības pārvalde.....	87
14.1.1. Pašvaldība struktūra un funkcijas.....	87
14.1.2. Pašvaldības budžets.....	90
14.1.3. Pašvaldības sadarbība un kapacitāte projektu realizācijā.....	95
14.2. Valsts pārvaldes institūcijas.....	97
14.3. Sabiedriskās organizācijas.....	99
15. SVID analīze.....	100
16. Pašreizējās situācijas analīzes kopsavilkums.....	108
II. DAĻA – STRATĒGISKĀ DAĻA.....	119
1. Ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi.....	119
1.1. Pašvaldības specializācija.....	119
1.2. Vīzija, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes.....	122
2. Vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi.....	124
2.1. Vidēja termiņā prioritātes un sasniedzamie rezultāti.....	124
2.2. Rīcības virzieni un risināmie uzdevumi.....	125
2.3. Attīstības programmas saskaņotība un pēctecība.....	127
3. Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība	130
4. Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem	132
PIELIKUMI	133
1. PIELIKUMS Rīcības plāns.....	134
2. PIELIKUMS Investīciju plāns.....	140
3. PIELIKUMS Prioritātes „Policentriska attīstība” projekta rezumējums.....	162
4. PIELIKUMS Ludzas novada apdzīvojuma struktūra.....	171
5. PIELIKUMS Derīgie izraksteņi Ludzas novada administratīvajā teritorijā.....	172
6. PIELIKUMS Ludzas novada transporta infrastruktūra.....	176
7. PIELIKUMS Sabiedriskā transporta infrastruktūra Ludzas novada teritorijā.....	177
8. PIELIKUMS Ludzas novada sociālā infrastruktūra.....	178
9. PIELIKUMS Tūrisma un rekreācijas teritorijas Ludzas novadā.....	179
10. PIELIKUMS Pilsētu specializācija Latgales pilsētu tīklā.....	180

SAĪSINĀJUMI

AP	Attīstības programma
AS	Akciju sabiedrība
ATR	Administratīvi teritoriālā reforma
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DUS	Degvielas uzpildes stacija
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EUR	Eiro
GMI	Garantētais minimālais ienākums
IK	Individuālais komersants
IND	Individuālais uzņēmums
KPFI	Klimata pārmaiņu finanšu instruments
KV	Kilovolti
LMT	SIA „Latvijas Mobilais Telefons”
LPR	Latgales plānošanas reģions
LR	Latvijas Republika
Ls	Latvijas lats
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru Kabinets
MW	Megavati
MWh	Megavatstundas
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskā organizācija
PII	Pirmskolas izglītības iestāde
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
SAI	Sadzīves atkritumu izgāztuve
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SVID	Stiprās un vājās puses, iespējas, draudi
VAS	Valsts akciju sabiedrība
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VRS	Valsts robežsardze
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
ZS	Zemnieku saimniecība

TERMINU SKAIDROJUMS

Attīstības programma – vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteikts pasākumu kopums ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.

Demogrāfiskā slodze – darbaspējas vecumu nesasniegušo un pārsniegušo personu skaita attiecība pret personu skaitu darbaspējas vecumā.

Dzīvojamais fonds – dzīvokļa fondā ietilpst viendzīvokļa dzīvojamās mājas, daudzdzīvokļu dzīvojamo māju dzīvojamās telpas un dzīvojamās telpas nedzīvojamajās telpās.

Ekonomikas profils – teritorijas ilgtermiņa ekonomiskās attīstības raksturojums, kas atspoguļo tā ekonomiskās attīstības pamatu un ekonomiskās attīstības virzītājspēku perspektīvu.

Iedzīvotāju blīvums – skaitlisks lielums, kas parāda kādai noteiktai teritorijai piederīgo iedzīvotāju skaita attiecību pret šīs teritorijas platību.

Iedzīvotāju dabiskais pieaugums – starpība starp attiecīgajā periodā dzimušo un mirušo skaitu.

Investīciju plāns – attīstības programmas rīcības plāna sastāvdaļa laika posmam vismaz līdz 3 gadiem, kuru apstiprina pašvaldība. Investīciju plānu var aktualizēt katru gadu.

Mājoklis – ir dzīvošanai paredzēta viena vai vairākas dzīvojamās istabas ar palīgtelpām. Dzīvojamās mājas bez dalījuma dzīvokļos palīgtelpas var būt paredzētas kopējai lietošanai un atdalītas no mājokļa.

Migrācijas saldo – starpība starp valstī iebraukušajiem un izbraukušajiem (migrācija mīnus emigrācija).

Neatliekamā medicīniskā palīdzība – palīdzība, ko cietušajiem (saslimušajiem) dzīvībai vai veselībai bīstamā kritiskā stāvoklī sniedz šādiem gadījumiem īpaši sagatavotas (apmācītas, ekipētas) personas ar atbilstošu kvalifikāciju medicīnā, kurām saskaņā ar šo kvalifikāciju ir juridiska atbildība par savu darbību vai bezdarbību un tās sekām. Neatliekamo medicīnisko palīdzību dzīvībai un veselībai kritiskā stāvoklī sniedz neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde vai ārstniecības iestāde.

Primārā veselības aprūpe – pirmais saskarsmes posms starp pacientu un veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju (ģimenes ārsts, ārsta palīgs, māsa, vecmāte, zobārsts, zobārsta asistents, zobārsta māsa un higiēnists).

Prioritāte – teritorijas attīstības vispārējā aktualitāte, kuras risināšana tiek izvirzīta priekšplānā salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm.

Projekts – pasākumu kopums, kas veicams noteiktu mērķu sasniegšanai noteiktā laika periodā ar iepriekš noteiktiem finansiālajiem, materiālajiem un cilvēku resursiem.

Publiskā apspriešana – ar ārējo normatīvo aktu vai institūcijas noteikts laika periods, kura ietvaros sabiedrības pārstāvji sniedz savus iebildumus un priekšlikumus vai piedalās citās institūcijas organizētās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs (piemēram, sabiedriskajās apspriedēs un sabiedriskās domas aptaujās).¹

Rīcības plāns – attīstības programmas sadaļa, kas ietver konkrētu pasākumu kopumu un investīciju plānu attīstības programmā noteikto uzdevumu īstenošanai.

Rīcības virzieni – konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai.

Sabiedriskā apspriede – sanāksme, kurā piedalās un savus iebildumus un priekšlikumus sniedz sabiedrības pārstāvji.²

Sabiedriskās (nevalstiskās) organizācijas – organizācijas, kuras veidojušās uz privātas iniciatīvas pamata bez peļņas gūšanas mērķa. Latvijā ir divi sabiedrisko (nevalstisko) organizāciju veidi – biedrības un nodibinājumi. Šā dokumenta ietvaros šajā jēdzienā netiek ietvertas reliģiskās organizācijas, arodbiedrības un politiskās partijas.

Sekundārā veselības aprūpe – specializēta ambulatorā un stacionārā veselības aprūpe, kas orientēta uz neatliekamu, akūtu vai plānveida veselības aprūpi (kuru sniedz ambulatorajā ārstniecības iestādē, slimnīcas ambulatorajā nodaļā, neatliekamās medicīniskās palīdzības iestādē, dienas stacionārā, slimnīcā).

Stratēģiskā daļa – attīstības programmas sadaļa, kurā definē plānošanas reģiona/pašvaldības vidēja termiņa prioritātes un izvirza uzdevumus to īstenošanai.

Stratēģiskais mērķis – koncentrēts politisku uzstādījumu kopums vēlamajām situācijas pārmaiņām noteiktā laika periodā, kas ir vērts uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu, un kas kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai.

Uzdevumi – iniciatīvu un rīcību kopums, kas ir izvirzīti noteikto rīcības virzienu sasniegšanai. Tie ir skaidri definēti, izmērāmi un pārbaudāmi.

Vīzija – lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, kas vienlaikus parāda teritorijas unikālās vērtības.

¹ 25.08.2009. MK noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”

² 25.08.2009. MK noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”

IEVADS

Ludzas novada attīstības programma (turpmāk tekstā – Attīstības programma) ir vidējā termiņa plānošanas dokuments 2011. – 2017.gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus ilgtermiņa mērķu sasniegšanai.

Attīstības programmas izstrāde veikta pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām” 14.panta otrās daļas 1.punktu, Attīstības plānošanas sistēmas likuma 6.panta ceturto daļu un Reģionālās attīstības likuma 13.pantu, kā arī saskaņā ar LR Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas izstrādātiem „Metodiskiem ieteikumiem attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī” un 25.08.2009. MK noteikumiem Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”.

Izstrādājot Attīstības programmu, ir ņemti vērā Latgales plānošanas reģiona spēkā esošie teritorijas attīstības plānošanas dokumenti, Ludzas novada teritorijas plānojums un to vietējo pašvaldību spēkā esošie teritorijas attīstības plānošanas dokumenti, ar kurām robežojas Ludzas novads.

Attīstības programma sastāv no divām daļām. Pirmajā daļā ir veikta novada pašreizējās situācijas un SVID analīze. Balstoties uz pašreizējās situācijas analīzes rezultātiem, otrajā daļā ir noformulēta novada attīstības vīzija, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes. Izejot no ilgtermiņa prioritātēm, ir definētas vidējā termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi, Otrās sadaļas nobeigumā iekļauts Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem un izstrādāta Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība.

Rīcības plāns un Investīciju plāns ir sastādīti trīs gadu periodam un veidoti kā Attīstības programmas pirmais un otrais pielikums, kas, ņemot vērā plānu izpildes progresu un kārtējam gadam apstiprināto pašvaldības budžetu, tiks aktualizēti.

I. DAĻA – LUDZAS NOVADA PAŠREIZĒJAS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE

1. Novada vispārīgs raksturojums

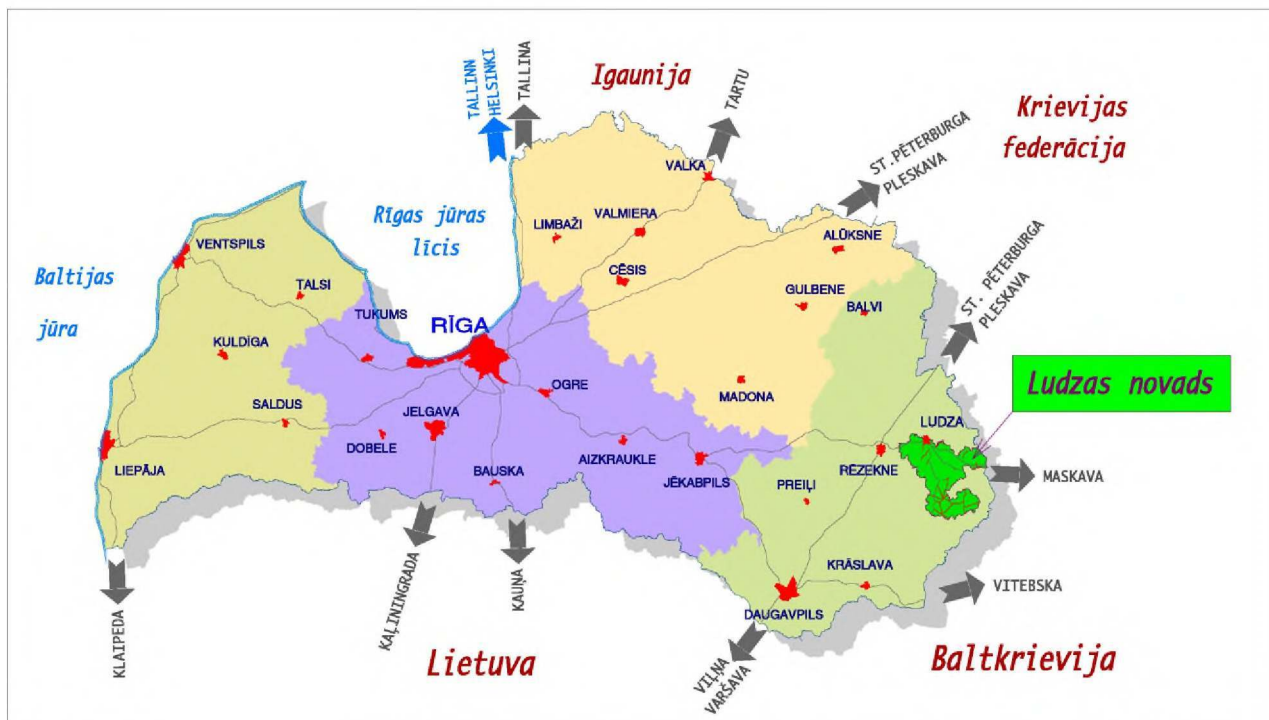
1.1. Novada ģeogrāfiskais novietojums

Ludzas novads ir pierobežas novads un atrodas Latgales reģiona austrumu daļā. Tā kopējā teritorija aizņem 966 km² (pagastu platība – 955 km², pilsētas – 11 km²). 2010.gada 1.janvārī pašvaldības teritorijā dzīvoja 15 844 iedzīvotāji, vidējai iedzīvotāju blīvums – 16,4 iedzīvotāji uz km².

Novada administratīvais centrs ir Ludzas pilsēta. Tā atrodas 267 km attālumā no valsts galvaspilsētas Rīgas, 122 km attālumā no Daugavpils un 30 km attālumā no Rēzeknes. Ludzas novads robežojas ar bijušā Ludzas rajona Ciblas novadu un Zilupes novadu, kā arī Rēzeknes novadu, Dagdas novadu un Krievijas federāciju (14,7 km gara robeža).

Ludzas novads pamatoti uzskatāms par vārtiem starp austrumiem un rietumiem. No 2004.gada 1.maija novada robeža ir kļuvusi par Eiropas Savienības robežu. Novada teritoriju šķērso valsts galvenais autoceļš A12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža (Terehova), starptautiskās automaģistrāles E22 Rīga – Maskava daļa, un dzelzceļa līnijas Rīga - Maskava.

1.attēls. Ludzas novada ģeogrāfiskais novietojums

Šodien Ludzas novada teritoriju veido 1 pilsēta – Ludza un 9 pagastu pārvaldes – Brigu, Cirmas, Isnaudas, Istras, Nirzas, Ņukšu, Pildas, Pureņu un Rundēnu. Ludzas novada pašvaldības raksturojošie parametri ir apkopoti 1.tabulā (shematiski skat. 4.pielikumu).

Ludzas novada pašvaldības raksturojošie parametri uz 2010.gada sākumu

1.tabula

Nr. p.k.	Teritoriālā vienība	Centrs	Platība km ²	Iedzīvotāju blīvums iedz./km ²	Apdzīvotas vietas	Attālums līdz Ludzai (km)
1.	Brigu pagasts	Brigi	125	5,7	38	28
2.	Cirmas pagasts	Tutāni	87	8,8	32	6
3.	Isnaudas pagasts	Martiši	116	9,9	63	3
4.	Istras pagasts	Vecslabada	164	5,1	70	43
5.	Nirzas pagasts	Nirza	92	5,6	40	20
6.	Ņukšu pagasts	Ņukši	69	7,5	41	8
7.	Pildas pagasts	Pilda	118	5,9	84	14
8.	Pureņu pagasts	Kivdolova	60	7,2	42	14
9.	Rundēnu pagasts	Rundēni	124	4,9	61	32
10.	Ludzas pilsēta	-	11	876,0	-	-

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

1.2. Teritorijas attīstības vēsture

Vēsturnieki uzskata, ka Ludzas rajona teritorija, tagadējā Ludzas, Ciblas, Kārsavas un Zilupes novadu teritorija, bijusi apdzīvota jau 5.-8.gadu tūkstoši pirms Kristus dzimšanas. Pirmās ciltis šeit ienākušas no dienvidiem ap 4600 gadu pirms mūsu ēras. 7-12. gadsimtam teritorija, iespējams, iekļāvusies Jersikas valstī un to apdzīvoja baltu cilts latgaļi. 13.gs. tagadējā Ludzas, Ciblas, Kārsavas un Zilupes novadu teritorija tika iekļauta Livonijas valsts sastāvā.

Livonijai sabrūkot, Latgale nonāca poļu varā. Poļu laiki ilga no 1561-1772. gadam. Polijas pirmās dalīšanas rezultātā, 1772. gadā, Latgali pievienoja Krievijas impērijai un iekļāva Pleskavas guberņas Daugavpils provincē. 1777. gadā, kad Daugavpils provinci sadalīja trijos apriņķos – Daugavpils, Rēzeknes un Ludzas, līdz ar to Ludza kļuva par apriņķa pilsētu.

1778. gadā Ludzas apriņķis tika iekļauts Polockas vietniecībā. 1796. gadā, izveidojot Baltkrievijas guberņu, Rēzeknes apriņķi sadalīja starp Daugavpils un Ludzas apriņķi. 1802.gadā iepriekšējo administratīvo dalījumu atjaunoja. Ludzas apriņķis līdz pat 1919.gadam kļuva par jaunizveidotās Vitebskas guberņas sastāvdaļu.

Pirmajos padomju gados notika svarīgi administratīvās teritorijas pārkārtojumi. Jau 1919. gadā no Ludzas apriņķa jaundibinātajā Vecgulbenes apriņķī iekļāva Domopoles (Bērzpils), Balvu un Kokorevas (Tilžas) pagastus. Taču šis apriņķis ilgi nepastāvēja. Saskaņā ar 1920.gada Latvijas un Krievijas miera līgumu, Ludzas apriņķim pievienoja Ostrovas apriņķa Augšpils (Višgorodas), Purvmalas (Tolkovas) un Kacēnu (Kačanovas) pagastus. 1922. gadā Purvmalas pagasts tika sadalīts divās daļās: Linavas un Purvmalas pagastos. 1924. gadā Domopoles pagasts Stružāni

pārgāja pie Rēzeknes apriņķa Bikavas pagasta. 1924. gada beigās Jaunizveidotajā Jaunlatgales apriņķī no Ludzas rajona ieskaitīja 12 pagastus: Balvu, Baltinavas, Domopoles (Bērzpils), Gauru, Kacēnu, Tilžas, Liepnas, Linavas, Purvmalas, Rugāju, Viļakas un Augšpils pagastus.

Pēc 1925. gada Ludzas apriņķī ietilpa Brigu, Ciblas, Istras, Kārsavas, Mērdzenes, Nautrānu, Nirzas, Pasienes, Pildas, Rundānu, Šķaunes un Zvirgzdenes pagasti. Nosaukumus mainīja šādas administratīvi teritoriālas vienības: Janopole – Brigu, Eversmuiža – Ciblas, Mihalovs – Mērdzenes, Zaļmuiža – Nautrānu, Posiņa – Pasienes un Landskorona – Šķaunes. Šāds iedalījums pastāvēja līdz pat pēckara periodam.

1949. gadā, kad Latvijā apriņķu vietā izveidoja rajonus, Ludzas apriņķi sadalīja Ludzas, Kārsavas un Zilupes rajonos, bet Šķaunes pagastu pievienoja Krāslavas rajonam.

1959. gadā administratīvo iedalījumu atkal mainīja – Ludzas rajonā apvienoja Ludzas, Kārsavas un Zilupes rajonus.

1998. gadā apvienojās Nautrēnu un Miglinieku pagasti un 1999. gadā jaunizveidotais Nautrēnu pagasts pārgāja Rēzeknes rajona administratīvajā pakļautībā.

Saskaņā ar LR likumu „Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums” (31.12.2008.) 2009. gadā Ludzas rajons tiek sadalīts 4 novados – Ciblas, Kārsavas, Ludzas un Zilupes.

Ludzas novada pašvaldība sāka darboties pēc 2009. gada vietējo pašvaldību vēlēšanām, kad 2009. gada 1. jūlijā tika sasaukta pirmā Ludzas novada domes sēde un ievēlēta jaunā Ludzas novada dome. Ar jaunievēlētās novada domes pirmo sēdi tika izbeigtas iepriekšējo vietējo pašvaldību domju (padomju) pilnvaras.

1.3. Novada fiziski ģeogrāfiskais raksturojums

1.3.1. Ģeoloģiskā uzbūve un reljefs

Ģeoloģiskās uzbūves

Ģeoloģiskās uzbūves pamatīpašības Ludzas novadā nosaka divi platformām raksturīgi elementi: kristālais pamatklintājs un nogulumiežu sega. Pamatklintājs radies pirms 1,5 – 2,0 miljardiem gadu un to veido intensīvi metamorfizēti (dažāda sastāva gneisi, migmatīti, kristālie slānekļi) un intruzīvi (granīti) ieži, kuru virsma rajona teritorijā ieguļ 830 – 940 m dziļumā. Otru, jaunāko elementu – nogulumiežu segu pārsvarā veido ķīmiskās izgulsnēšanās un klasiskie (drupu) veidojumi.

Pēc Latvijas teritorijas tektoniskās rajonēšanas datiem Ludzas novads un tā tuvākā apkaime iekļaujas t.s. Daugavpils monoklinālē, kura raksturojas kā kristāliskā pamatklintāja un pirmskvartāra perioda nogulumu lēzenu iegrimi ziemeļrietumu virzienā. Nogulumiežu segā Latvijas teritorijā, tāpat kā visā Austrumeiropā, pieņemts izdalīt 4 struktūrstāvus, kuriem doti sekojoši nosaukumi: Baikāla, Kaledonijas, Hercīnijas un Alpu struktūrstāvs. Novada teritorijā

pilns nogulumiežu segas griezumš atsegts tikai vienā dziļurbumā – Lielā Ludzas ezera austrumu krastā.

Kvartāra nogulumi: Latgales augstienē apzināti četrus apleduslaikmetu veidojumi. Ludzas novada teritorijā konstatēti tikai divi pēdējo (Kurzemes un Latvijas) apleduslaikmeta un pēdējā (Felicianovas) apleduslaikmeta nogulumi. Vecākā – Kurzemes apleduslaikmeta nogulumi sastopami tikai Latgales augstienes robežās. Kurzemes apleduslaikmeta un Felicianovas apleduslaikmeta nogulumi veido kvartāra segas apakšējo slāņkopu un zemes virspusē nekur neatsedzas. Vislielākā nozīme kvartāra segas un mūsdienu reljefa veidošanā ir pēdējam – Latvijas apleduslaikmetam, kura nogulumi zemes virspusē atsedzas gandrīz visā novada teritorijā. Kopā ar pēdējuslaikmeta ezeru, upju un purvu nogulumiem tie veido kvartāra nogulumu segu zemienēs, bet Latgales augstienē šīs segas augšējo slāņkopu.

Glacigēnie nogulumi: (morēna) sastopami visa novada teritorijā. Vietām to pārklāj fluvioglaciālie, limnoglaciālie un pēdējuslaikmeta nogulumi. Morēna sastāv no nešķirota sarkanbrūna, brūna, pelēkbrūna smilšmāla vai mālsmilts ar grants, oļu un dažāda lieluma laukakmeņu piemaisījumu. Morēnas biezums līdzenumos parasti nepārsniedz 5 – 10 m, bet Latgales augstienē tas krasi pieaug un vietām sasniedz pat 40 – 50 m. Fluvioglaciālie nogulumi: - dažādgraudaina, pārsvarā smalka un vidēji graudaina smilts ar mainīgu grants, oļu piejaukumu. Nogulumu slāņkopā sastopama arī grants vai rupjgraudainas smilts, retāk aleirītu starpslāņus un lēcas, vietām pat atsevišķus laukakmeņus. Nogulumu biezums parasti nepārsniedz 10 – 20 m, retos gadījumos pieaugot līdz 40 – 60 m.

Limnoglaciālie nogulumi: smalkgraudaina vai puteļaina smilts, aleirīti un māli aizņem ievērojamas platības novada ziemeļos un austrumos. Tos sastop arī Latgales augstienes augstākajā daļā, kur tie pārklāj plakanvirsas paugurus. Biezums parasti nepārsniedz 2 – 5 m. Pēdējuslaikmetā (halocēnā) izveidojušies aluviālie, ezeru un purvu nogulumi. Aluviālie (upju) nogulumi aizņem upju gultnes, terases, palienes un arī vecupes. Veido dažāda rupjuma smilts ar granti un oļiem, vietām smalkgraudaina un aleirītiska smilts. Sastop arī aleirītu un kūdras starpslāņus. Alūvijas biezums parasti nepārsniedz 1 – 2 m.

Ezeru nogulumi: sastopami ezerdobēs un to šaurajās ezeru terasēs, nereti arī purvu pamatnē zem dažāda biezuma kūdras kārtas. Ezeru terases un palieni, kā arī sekus piekrastes iecirkņus veido dažādgraudaina un smalkgraudaina smilts, bet lielos ezeros (Cirma u.c.) grants – smilts materiāls ar oļiem. Vietām ezeru piekrastes joslā, īpaši līčos (tagad nereti aizaugušos) līdz 5 – 6 m dziļumam sastop plānas saldūdens kaļķieža iegulas, kuru biezums reizēm sasniedz vairāk nekā 3 m.

Purvu nogulumi: ir plaši izplatīti visā novada teritorijā. Lieli purvi raksturīgi novada ziemeļu daļai, kamēr pārējā teritorijā dominē nelielas kūdras iegulas. Purvu nogulumu biezums svārstās no dažiem metriem līdz 8,5 m.

Ludzas novada teritorijā ir izplatīti vairāki mūsdienu ģeoloģiskie procesi. Tie ir pārpurvošanās, erozija pauguru nogāzēs un upju ģeoloģiskā darbība.

Pārpurvošanās procesu izpausmes vērojamas noslēgtos reljefa pazeminājumos, kur zemes virspusē atsedzas ūdens vāju caurlaidīgi nogulumi. Tādēļ šajos iecirkņos ūdens notece ir apgrūtināta vai nenotek vispār. Pārpurvošanās procesi noris ļoti lēni un to darbība vērojama arī mūsdienās. Šie procesi aktīvi norit ezeru krastos, tie pamazām aizaug. Ezeru aizaugšana saistīta arī ar intensīvu sapropeļa uzkrāšanos un ezeru ieplaku aizpildīšanos.

Erozija pauguru nogāzēs Latgales augstienes stāvo pauguru nogāzēs, kas nav nostiprinātas ar augu segu, pavasaros sniega kušanas un, dažkārt, arī intensīvu nokrišņu laikā ir vērojami noskalošanās procesi, kā rezultātā tiek erodēta augsne. Šo procesu izplatībai labvēlīgākie apstākļi ir Rāznas pauguraines daļā (DA no Pildas un Nirzas ezeriem). Lai ierobežotu augsnes eroziju, jāievēro augsnes apstrādes noteikumi.

Upju ģeoloģiskā darbība norisinās upju ielejās un gultnēs. Vietās, kur upju gultnes meandrē, vērojami t.s. gultnes procesi. To darbības rezultātā notricinās irdenā materiāla, kas veido palienes, noskalošana un pārvietošana. Noārdītais materiāls akumulējas kādā citā upes ielejas daļā. Šis process izpaužas kā krastu noārdīšana (sānu erozija), turklāt minētais process norisinās visai intensīvi. Ludzas novadā procesi, kas saistīti ar upju ģeoloģisko darbību, vislabāk redzami lielāko novada upju – Ludzas, Pildas un Istras ielejās.

Reljefs

Ludzas novada reljefs ir ļoti daudzveidīgs. Lielākā daļa tā teritorijas ietilpst Latgales augstienes Rāznas paugurainē un Dagdas paugurainē (Istras pagasta teritorija), kā arī Rēzeknes pazeminājumā (Cirmas un Isnaudas pagastu teritorija). Novada ziemeļaustrumu daļa ietilpst Mudavas (Veļikajas) zemienes Zilupes līdzenumā (Brīgu pagasta teritorija).

Latgales augstienes daļā reljefs ir izteikti viļņains. Rāznas pauguraines rietumu daļā atrodas novada augstākā vieta ar vidēji augstu un augstu pauguru reljefu. Daži pauguri paceļas vairāk nekā 200 m v.j.l., bet to relatīvais augstums sasniedz 25-30 m. Pārējā Latgales augstienes daļā pārsvarā ir vidēji augstu un sīkpauguru reljefs ar atsevišķiem plašiem paugurmasīviem.

Rēzeknes pazeminājumā izceļas garās, līdz 20-25 m augstās Ludzas – Ciblas un Cirmas – Čodorānu grēdas.

Zilupes līdzenumam raksturīgi lēzeni viļņots, vietām plakans līdzenums. Tā virsmu nedaudz saposmo līdz 5-15 m augsti izlocīti vaļņi, atsevišķi paugurmasīvi un grēdas, kuru augstums pārsniedz 20 m. Zilupes līdzenums ir viens no purvainākajiem dabas apvidiem Latvijā. Plašus reljefa pazeminājumus šeit aizņem purvi (līdz 30% no apvidus teritorijas). Lielākais ir Rovu purvs – platība 221 ha. Apvidus ziemeļu daļā dominē augstie purvi, dienvidos – zemie purvi, kas radušies aizaugot ezeriem un pārpurvojoties plašajām, vāji drenētajām ieplakām vai ūdenšķirtnēm.

1.3.2. Klimatiskie apstākļi

Ludzas rajons saskaņā ar Latvijas agroklīmatisko rajonēšanu ietilpst Latgales rajonā: Latgales augstiene – siltajā apakšrajonā un Austrumlatvijas zemiene – mēreni siltajā apakšrajonā.

Ludzas novada teritorija atrodas mēreni kontinentālā klīmata joslā. Gada vidējā temperatūra svārstās ap + 4,4 līdz + 5,0⁰ C. Nokrišņu summa ap 600 – 700 mm gadā. Siltuma un mitruma apstākļi pietiekoši visu mērenās joslas lauksaimniecības kultūru audzēšanai: aktīvās veģetācijas ilgums – 136 – 142 dienas (apmēram no 5. – 15.maija līdz 29.septembrim).

Valdošie vēji vasarā – no rietumiem un dienvidrietumiem, ziemā – no dienvidrietumiem un dienvidiem. Nereti vērojama arktisko un mēreni kontinentālo gaisa masu ieplūšana. Gaisa masu kustības rezultātā klīmate ir mainīgs. Īpaši nepastāvīgs ir rudenos, kad pāri iet daudzas gaisa frontes. Daudzgadīgais vidējais pastāvīga ledus sākums ir 15. decembris, beigas – 2. aprīlis. Ludzas novada klīmatiskie rādītāji:

- Bezsala perioda garums 135 – 145 dienas,
- Pozitīvo temperatūru summa veģetācijas periodā 1950 – 2100⁰ C,
- Vidējā minimālā temperatūra – 26 – 27⁰ C,
- Pastāvīgā sniega sega saglabājas vidēji 115 – 120 dienas, tā biezums 25 – 30 cm,
- Vidējais nokrišņu daudzums gadā 600 – 650 mm, t.sk. līdz 450 mm lietus veidā,
- Siltākais mēnesis ir jūlijs, vidēji 17,5⁰ C, aukstākais ir janvāris – 17 – 17,5⁰ C.

1.3.3. Derīgie izrakteņi

Ludzas novada teritorijā ir atklātas daudzas derīgo izrakteņu iegulas un izpētīts liels skaits dažādu atradņu – saldūdens kaļķis, smiltis, smilts – grants, māls, kūdra, sapropelis. Vairākām no tām ir svarīga saimnieciskā nozīme, kā arī dažām atradnēm perspektīvā varētu būt svarīga loma novada saimnieciskajā attīstībā. Tomēr jāatzīmē, ka neviena no novada teritorijā izpētītajām atradnēm nav iekļauta valsts nozīmes derīgo izrakteņu sarakstā (skat. 4.pielikums).

Saskaņā ar Valsts ģeoloģijas dienesta datiem, no minētajiem derīgajiem izrakteņiem Ludzas novadā pašlaik derīgo izrakteņu ieguve notiek tikai smilts un smilts-grants 11 atradnēs Brigu, Istras, Pildas un Rundēnu pagastos.

Lielākā no smilts – grants iegulām ir Vecslabadas atradne, kura atrodas Istras pagastā un aizņem 182 ha lielu platību. Derīgā slāņa biezums atradnē mainās no 2,7 m līdz 16,8 m. Grants – smilts maisījuma krājumi atradnē noteikti: A kategorija – 5,19 milj.m³, N kategorija – 3,41 milj.m³, bet N kategorijas smilts krājumi – 13,44 milj.m³. No pārējām grants un smilts atradnēm, kurās krājumu apjoms pārsniedz 1 milj.m³, par nozīmīgām var uzskatīt Cirma (10,57 milj.m³) un Rundēni (5,12 milj.m³). Grants – smilts materiāls izmantojams kā pildviela betonā un ceļu būvēs, bet smilts frakcija – arī silikātķieģeļu ražošanai.

Novada dienvidu daļā ģeoloģiskās kartēšanas darbu gaitā savulaik konstatēts samērā plašs ķieģeļu un drenu cauruļu ražošanai derīgu māli prognožu lauks, kurš piemērots jaunu māla

atradņu meklēšanai. Kā perspektīvas vietas atsevišķu nelielu atradņu atklāšanai var uzskatīt tikai plakanvirsmas paugurus Nirzas, Pildas un Ņukšu pagasta teritorijā.

Ludzas novada teritorijā 39 ezeros, kā arī vairākos purvos zem kūdras slāņa ir konstatētas sapropeļa atradnes. Derīgais izraktenis atkarībā no to īpašībām ir piemērots gan augsnes mēslošanai, gan dziedniecības dūņām, gan lopbarības piedevām. Nogulumu augstākā kvalitāte ir Cucurku, Dolgoje un Ūbeļu ezeros, savukārt lielākie krājumi ir noteikti Plusonā. Sapropeļa ieguve uzskatāma par perspektīvu un ir atbalstāma aktivitāte no ezeru atvесеļošanas viedokļa, mazinot to aizaugšanas procesus. Pēc sapropeļa izņemšanas ezeros var ielaist vērtīgu zivju mazuļus un labāk izmantot tos rekreācijai.

1.3.4. Ūdeņi

Ludzas novada teritorijas atrodas Veļikajas baseinā un daļēji Daugavas sateces baseinā. Virszemes ūdeņi, ko veido ezeri, upes, strauti un dīķi, aizņem 5 996,2 ha jeb 6,3% no kopējās novada teritorijas.

Novada hidrogrāfiskā tīkla pamatelements ir upes, kas pieder pie Veļikajas baseina upēm. Izņēmums ir Sarjanka (Rundēnu pagastā), kas pieder pie Daugavas baseina. Lielākās novada teritorijas upes ir Ludza, Zilupe, Pilda un Istra. Upju kritumi ir samērā nelieli un tās barojas galvenokārt no sniega un lietus ūdeņiem.

Ludzas novads ierindojas ezeriem bagātāko Latvijas novadu sarakstā. Novada teritorijā plešas 106 ezeri ar kopējo platību 5 230,7 ha. Lielākie Ludzas novada ezeri, kuru platība pārsniedz 100 ha, ir: Dukānu ezers, Cirmas ezers, Dziļezers, Istras ezers, Plusons, Šķaunes ezers, Nirzas ezers, Pildas ezers un Bižas ezers. 8 Ludzas novada ezeri ir iekļauti publisko ezeru sarakstā: Cirmas ezers, Čornojes ezers, Dziļezers, Istras ezers, Plusons, Nirzas ezers, Pildas ezers un Mazais Ludzas ezers.

Ludzas novadā ir 16 ezeri ezeri, kuros zvejas tiesības pieder valstij: Apaļais Sniedziņu ezers, Audeļu ezers, Bižas ezers, Briģu ezers, Dukānu ezers, Dūnākļu ezers, Ilza ezers, Križutu ezers, Lielais Kivdaloņas ezers, Lielais Kurmas ezers, Līdūkšņas ezers, Mazais Kurmas ezers, Rogaižu ezers, Šķānes ezers, Soidu ezers un Zeiļu ezers.

1.3.5. Augsnes īpatnības un ainavu struktūra

Ludzas novada teritorijā vērojama liela augšņu dažādība. Zilupes līdzenuma lielākajā daļā ir nelabvēlīgi virszemes noteces apstākļi, tāpēc izplatītas velēnu glejaugsnes un velēnpodzolētās glejaugsnes, ko nomaina purva kūdraugsnes ar zemā purva kūdraugsnes pārsvaru. Līdzenuma ziemeļu daļā uz smilšainajiem nogulumiem reljefa pacēlumos ir tipiskās podzolaugsnes.

Rēzeknes pazeminājuma un Rāznavas pauguraines daļa ietilpst Austrumlatvijas pauguraino augšņu rajonā, kur augsnes sega veido sarežģītu kompleksu. Galvenokārt izplatītas erodētās, vidēji un vāji podzolētās velēnu augsnes. Zemākajās vietās tās nomaina velēnpodzolētās

klejotās augsnes, glejaugšnes un purvu augsnes. Pauguru virsotnēs sastopamas arī velēnu karbonātaugšnes.

Ludzas novadā ir vērojama liela ainavu daudzveidība. To nosaka teritorijas ģeogrāfiskais novietojums starp Latgales augstieni un Mudavas zemieni, kā arī teritorijas vēsturiskā attīstība. Novadā ir vairāki ainavapvidi – grēdaines, pauguraines, lēzenpauguraines un mežpurvaines, kas veido ļoti daudzveidīgu kopējo ainavu.

Galvenie ainavu veidojošie elementi ir reljefs, mežu masīvi, lauksaimniecībā izmantojamā zeme, ezeri (Cirmas ezers, Lielais Ludzas ezers, Nirzas ezers u.c.), upes (Ludzas, Pildas, Istras u.c.), apdzīvotās vietas (Ludzas pilsēta, ciemi, viensētas), kultūrvēsturiskie un dabas aizsardzības objekti.

1.4. Aizsargājamās dabas teritorijas un kultūrvēsturiskais mantojums

Ludzas novadā ir daudz vērtīgu dabas teritoriju un ievērojamu dabas objektu. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizņem 4950,32 ha jeb 5,18% no novada teritorijas. Tie ir nacionālais parks, dabas parki, dabas liegumi, mikroliegumi un dabas pieminekļi - ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi, dendroloģiskie stādījumi un dižkoki.

Lai saglabātu Latgales dabas vērtības un kultūrainavisku vidi, aizsargātu koku un krūmu sugas, sikspārņu sugas un ūdensputnu faunu, kā arī ģeogrāfiskus kompleksus – reljefus un eitrofu, ir noteiktas īpaši aizsargājamās teritorijas – dabas parki, dabas liegumi, mikroliegumi un dabas pieminekļi. Informācija par Ludzas novada īpaši aizsargājamām dabas teritorijām ir apkopota 2.tabulā.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Ludzas novadā

2.tabula

Nosaukums	Atrašanās vieta	Platība ha	Aizsardzībā kopš	Aizsardzības kategorija	Dabas vērtības
<i>Istras pauguraine</i>	Istras pagasts	862	1977	Dabas parks	Unikāls vēsturiski ģeogrāfisks komplekss, ko veido grēdu, morēnu pauguru un masīvu reljefs. Teritorijas mežainajā daļā morēnu pauguri un to nogāzes klātas sausiem priežu, egļu un jauktajiem mežiem, ieplakās sastopami melnalkšņu staignāji un pārejas purvi, kas Eiropā ir aizsargājami biotopi.
<i>Istras ezers</i>	Istras pagasts	316	1977	Dabas liegums	Nozīmīga eitrofa ezera aizsardzības teritorija. Ezeru ietver skujkoku un lapkoku meži, kā arī dažādi aizsargājami pļavu biotopi. No ES Biotropu direktīvas aizsargājamiem biotropiem sastopami: dabiski eitrofi ezeri ar iegrimušu ūdensaugu un peldaugu augāju, melnalkšņu staignāji, jaukti platlapju meži, sugām bagātas atmatu pļavas, boreālie meži.
<i>Pildas ezers</i>	Ņukšu pagasts. Isnaudas pagasts	611	1977	Dabas liegums	Izcila eitrofu ezera aizsardzības teritorija. Ezers un tā tuvākā apkārtnē ir piemērota barošanās vieta sikspārņiem. Teritorijā konstatētas vairākas retas un aizsargājamās sikspārņu sugas, tostarp – diķa naktssikspārnis. Daudzveidīga ligzdojošo ūdensputnu fauna.

Nosaukums	Atrašanās vieta	Platība ha	Aizsardzībā kopš	Aizsardzības kategorija	Dabas vērtības
<i>Plusona dižakmens</i>	Istras pagasts	0,01	1977	Dabas piemineklis	Akmens 3 m augsts, 5,4 m garš, 4 m plats, apkārtmērs 16,7 m, tilpums 30 m ³ . Akmens sasniedzams tikai sausā laikā, jo apkaime pārpurvota. Slānisks migmatizēts gneiss ar lielām kvarca un aplīta dzīslām, satur daudz almandīna kristālu.
<i>Rundēnu Velna dobe</i>	Rundēnu pagasts	3,71	1977	Dabas piemineklis	Unikāli pauguri ar ieliektām virsotnēm. Uzskata, ka šie pauguri ir termokarsta veidojumi, taču nav vienota uzskata par to izcelsmi. Lielākais no šiem pauguriem atrodas 3 km uz Z no Rundēniem, 300 m uz R no Zilupes ceļa, mežā - tā izmēri 150 x 90 m, relatīvais augstums 8 - 15 m, nogāžu slīpums 12 - 25 grādi. Paugura virsotnē ir ieplaka ar stāvām (25 - 30 grādi) nogāzēm, tās dibenā - daļēji krūmiem aizaudzis purvs (kūdras biezums līdz 2,5 m). Pauguru veido smilšaina grants un oļi. Mazāks līdzīgs paugurs atrodas ceļa otrā pusē, vēl daži pauguri - 2 km tālāk Zilupes virzienā.
<i>Gomeļmuižas parks</i>	Cirmas pagasts	4,1	2001	Dabas piemineklis	Gomeļmuižas parkā atrodas divi dižkoki (parastais ozols, apkārtmērs 4.54 m un parastā liepa, apkārtmērs 4,27 m) un 4 aizsargājamo augu atradnes (kopā 3 sugas).
<i>Runtortas parks</i>	Ludzas pilsēta	10,1	2001	Dabas piemineklis	Runtortas parkā sastopamās introducētās koku un krūmu sugas: Eiropas lapegle, Sibīrijas ciedrupriede, rietumu tūja, ošlapu kļava, sudrabkļava, kokveida karagāna, krūma karagāna, Vācijas krustābele, Tatārijas sausserdis, parastais filadelfs, kārpainais filadelfs, irbeņlapu fizokarps, baltā apse, balzampapele, Petrovskas papele, kaillapu roze, sārtlapu roze, rosa majalis, noraglapu roze, rievainā roze, trauslais vītols, sarkanais plūškoks, pīlādžlapu sorbārija, Bijāra spireja, Baltrozā spireja, baltais grimonis, strautu sniegoga, Ungārijas ceriņš, matainā ceriņš, parastais ceriņš, Amerikas liepa, vilnainā irbene, mazā kapmirte.
* <i>Rāznas nacionālais parks</i>	Rundēnu pagasts	3109,1	2004	Nacionālais parks	Rāznas nacionālais parks izveidots, lai saglabātu dabas vērtības, kā arī raksturīgo Latgales kultūrainavisko vidi plašā Latgales teritorijā. Te konstatēti 14 ES Biotopu direktīvas biotopi. 14% no teritorijas aizņem eitrofi ezeri. Samērā liela pļavu daudzveidība (4 Eiropas nozīmes pļavu biotopu tipi). Viens no ainaviski izcilākajiem ezeriem - Ežezers - ar 26 salām, kuras klātas galvenokārt ar platlapu koku mežiem. Sastopami arī egļu meži un avoti. Nozīmīga ozolu mežu, boreālo mežu un minerālvielām bagātu avotu aizsardzības teritorija salās. Vairākās salās konstatēta zaļā divzobe un Lielajā salā dzeltenā dzegužkurpīte (ES Direktīvas sugas). Salu meži piemēroti dzeņu ligzdošanai.

* aizsargājamā teritorija atrodas vairākos novados

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras dati; Dabas aizsardzības pārvalde

Novada teritorijā ir reģistrēti 4 *dižkoki*, kas atrodas Cirmas, Pildas un Pureņu pagastos. Savukārt Nirzas pagastā atrodas divas mikroliegumu teritorijas: *Mežamatveju kadiķu pļavas* (aizņem 8,0 ha lielu platību) īpaši aizsargājamā biotopa aizsardzībai un *Mežamatveju pļavas* (aizņem 16,3 ha lielu platību) īpaši aizsargājamās sugas aizsardzībai. Līdzīgi kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mikroliegumos ir aizliegtas vai ierobežotas darbības, kas apdraud retās sugas vai biotopa pastāvēšanu.

Ludzas novada teritorijā atrodas daudz kultūrvēsturisku pieminekļu – materiālo un garīgo vērtību kopums, kas radies tautas vēsturiskās attīstības procesā, turklāt tas ir nozīmīgs faktors tūrismā attīstībai. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauti 49 valsts nozīmes un 15 vietējas nozīmes kultūras pieminekļi.

Lielākā daļa no novada teritorijā esošiem valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem ir koncentrēti Istras (12), Isnaudas (10), Ņukšu (10), Rundēnu (8) un Pildas (7) pagastos, kā arī Ludzas pilētā (7).

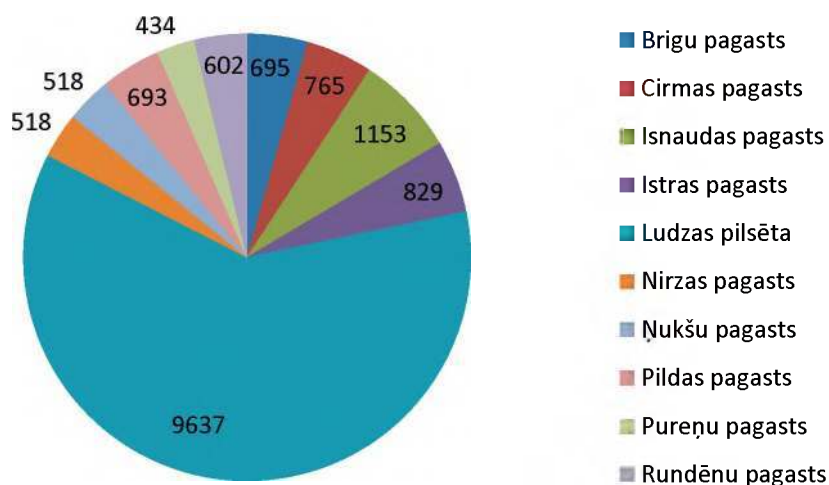
Kā ievērojamākie un pazīstamākie kultūras pieminekļi Ludzas novadā ir Ludzas pilsētas vēsturiskais centrs - valsts nozīmes pilsētbūvniecības piemineklis, Ludzas pilsdrupas, Jurizdikas pilskalns, Tadeuša kapela, Brodaižas pareizticīgo baznīca, Vecslabadas Baznīcas kalns – pilskalns, Divkšu pilskalns (Zelta kalns) un daudzi citi.

Kultūrvēsturisko pieminekļu aizsardzību reglamentē likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” un MK 26.08.2003. noteikumi Nr.474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju, valsts pirkuma tiesībām un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu”.

2. Novada demogrāfiskās situācijas raksturojums

Ludzas novada teritorijas demogrāfiskā situācija kopumā atspoguļo vispārējās izmaiņas Latvijā pēdējo gadu laikā. Pēc iedzīvotāju skaita Ludzas novads ir ceturtais lielākais novads Latgales plānošanas reģionā. Uz 2010.gada 1.janvāri novadā ir reģistrēti 15 844 iedzīvotāji, no tiem 9 637 Ludzas pilsētā, kas sastāda 60,8% no kopējā novada iedzīvotāju skaita.

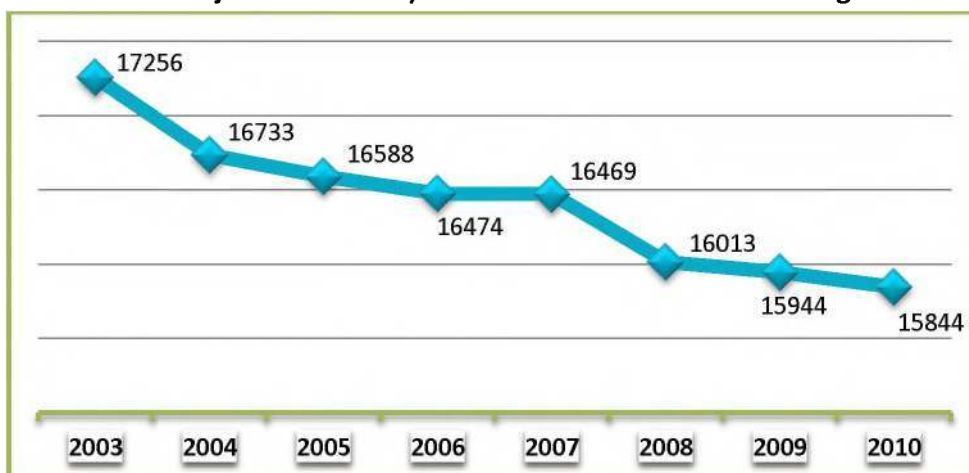
2.attēls. Iedzīvotāju skaits Ludzas novada teritorijā uz 01.01.2010.

Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Statistikas dati liecina, ka iedzīvotāju skaits Ludzas novadā samazinās straujāk nekā vidēji valstī. 2010.gada sākumā salīdzinājumā ar 2003.gadu novada iedzīvotāju skaits krities par 8,18%, Latvijā šai laika periodā samazinājums sastāda 3,29%. Ludzas novada iedzīvotāju skaita izmaiņas 2003. – 2010.gada sākumam ir atspoguļotas 3.attēlā.

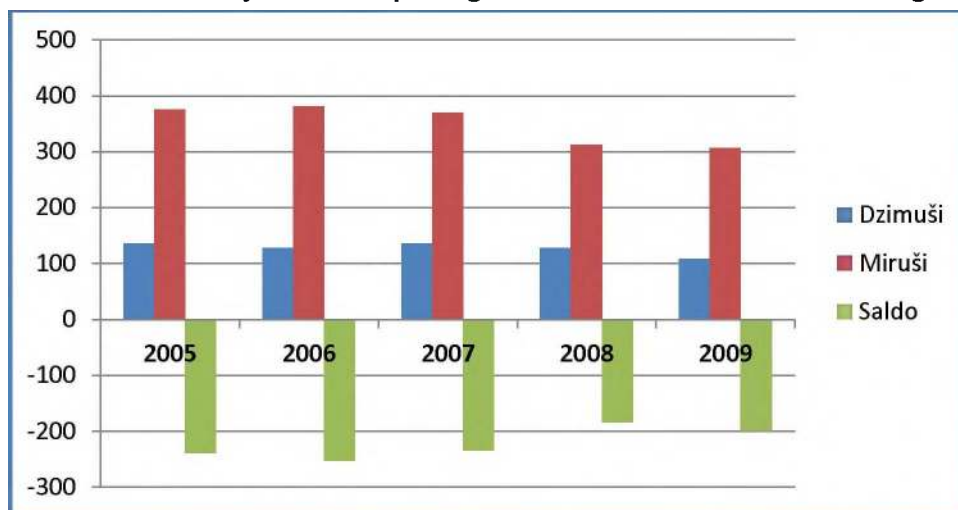
3.attēls. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Ludzas novadā 2003. – 2010.gada sākumā

Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

iedzīvotāju skaita samazināšanos galvenokārt ietekmējusi iedzīvotāju dabiskā kustība. Valstī pēdējo gadu laikā iedzīvotāju dabiskā pieauguma rādītājs saglabājas negatīvs, tomēr tas nedaudz ir samazinājies. Ludzas novadā 2009.gadā uz 1000 iedzīvotājiem tika reģistrēti 6,8 jaundzimušie un 19,3 mirušie, tādējādi dabiskā pieauguma saldo ir negatīvs – 12,5. Salīdzinot ar 2008.gadu, dabiskā pieauguma rādītāji ir pasliktinājušies un mirušo pārsvars par dzimušajiem uz 1000 novada iedzīvotājiem sastādīja –11,5.

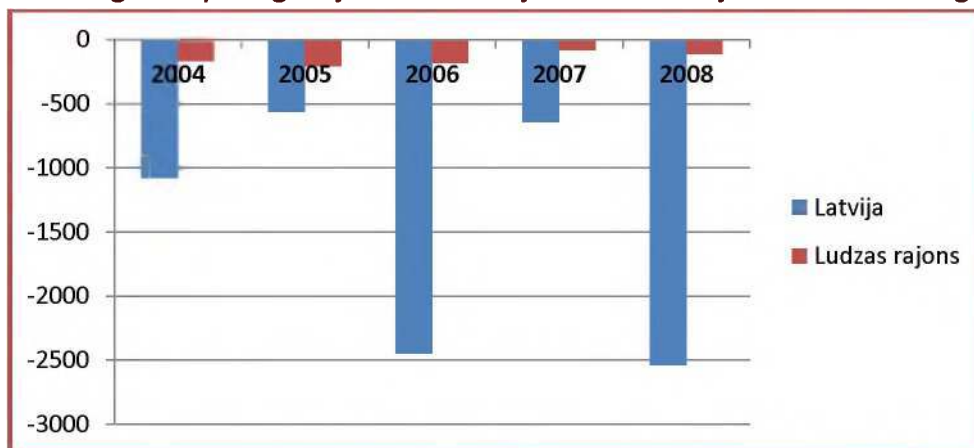
4.attēls. Iedzīvotāju dabiskai pieaugums Ludzas novadā 2005.- 2009.gadā

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

Iedzīvotāju ilgtermiņa migrācijas saldo (teritorijā izbraukušo un iebruukušo iedzīvotāju starpība) uzskatāma par vienu no būtiskākajiem teritorijas pievilcību raksturojošiem rādītājiem. 2004. – 2008.gada periodā kopumā Latvijā un Ludzas rajonā ilgtermiņa migrācijas saldo ir bijis negatīvs. 2007.gada izbraukušo skaita samazinājumu nomaina straujš izbraukušo skaita pieaugums 2008.gadā, kad izbraukušo skaits Latvijā četrkāršojās, bet Ludzas rajonā pieauga gandrīz divas reizes.

5.attēls. Ilgtermiņa migrācijas saldo Latvijā un Ludzas rajonā 2004. - 2008.gadā

Avots: LR Centrālās statistikas pārvalde

Lielākajai daļai Latvijas iedzīvotāju, kuri dodas uz ārzemēm, galvenais mērķis ir tur atrast labāk apmaksātu darbu. Saskaņā ar CSP Darbaspēka apsekojuma datiem, gandrīz trīs piektdaļas (58,6%) no mūsu valsts iedzīvotājiem, kuri 2008. gadā strādāja ārzemēs, pirms aizbraukšanas no Latvijas bija nodarbināti, katrs ceturtais (23,6%) bija darba meklētājs, bet katrs septītais (13,4%) skolēns vai students. Darbā uz ārzemēm visintensīvāk izceļoja Latgales iedzīvotāji – 2008. gadā – katrs ceturtais jeb 22,8%.

Apkopojot galvenos iedzīvotāju skaita samazinājumu ietekmējošo faktoru attiecību 2005. – 2008.gadam, jāsecina, ka Ludzas novada iedzīvotāju skaita samazinājumu nodrošināja gan iedzīvotāju migrācija, gan dabiskais pieaugums. 2008.gadā migrācijas rezultātā novada iedzīvotāju skaits saruka par 112 cilvēkiem, negatīva dabiskā pieauguma rezultātā par 184 cilvēkiem.

Pašvaldības attīstības ziņā svarīgi raksturot iedzīvotāju sadalījumu dažādās vecuma grupās, it īpaši izdalot iedzīvotājus darbaspējas vecumā, jo tas liecina par nodarbinātības attīstības perspektīvām vai norāda uz darbaspēka resursu trūkumu. Novada pastāvīgo iedzīvotāju sadalījums pa trijām galvenajām vecuma grupām – līdz darbaspējas, darbaspējas un virs darbaspējas vecuma no 2006. līdz 2010.gada sākumam parādīts 3.tabulā.

Ludzas novada iedzīvotāju skaits līdz darbaspējas, darbaspējas un virs darbaspējas vecuma grupās un demogrāfiskā slodze no 2006. līdz 2010.gada sākumam

3.tabula

Gads	Iedzīvotāju skaits	To skaitā			Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %			Demogrāfiskā slodze (uz 1000 iedzīvotājiem)
		Līdz darbaspējas vecumam	Darbaspējas vecumā	Pēc darbaspējas vecuma	Līdz darbaspējas vecumam	Darbaspējas vecumā	Pēc darbaspējas vecuma	
2006	16474	2109	10714	3651	12,80	65,04	22,16	537,61
2007	16469	2107	10713	3649	12,79	65,05	22,16	537,29
2008	16013	1927	10648	3438	12,03	66,50	21,47	503,85
2009	15944	1943	10596	3405	12,19	66,46	21,36	504,72
2010	15844	1929	10514	3401	12,17	65,04	21,47	506,94

Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati, aprēķini

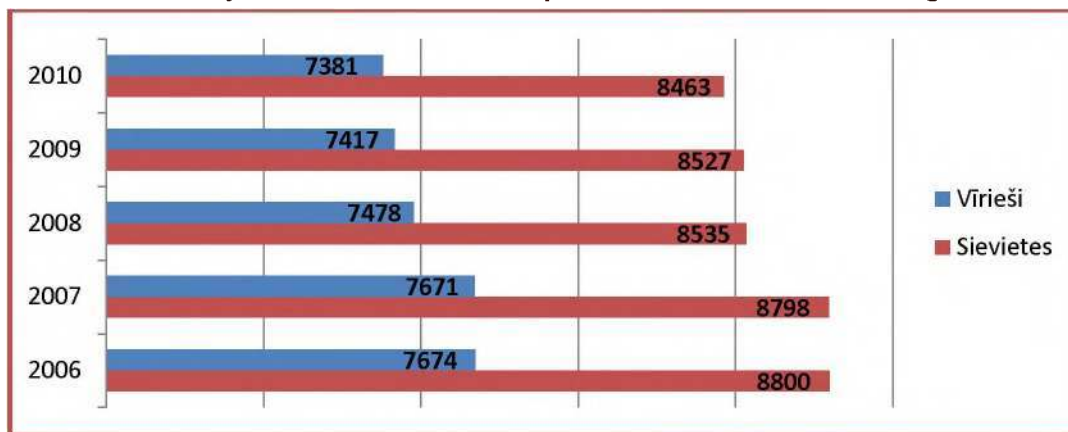
Augstākais darbaspējas vecuma īpatsvars bija 2008.gadā, kad tas pieauga par 1,45 procentpunktiem salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Zemākais darbaspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars bija 2010.gada sākumā, kad tas samazinājās līdz 2006.gada līmenim.

Pensijas vecuma iedzīvotāju īpatsvars ir lielāks par bērnu un pusaudžu īpatsvaru iedzīvotāju kopskaitā un to starpība uz 2010.gada sākumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu pieauga par 0,13 procentpunktiem. Izmaiņas iedzīvotāju vecumstruktūrā ietekmēja arī demogrāfiskās slodzes rādītājus. 2010.gada sākumā Ludzas novadā uz 1 000 darbaspējas vecuma iedzīvotājiem vidēji bija 506,94 bērni, pusaudži un pensijas vecuma iedzīvotāji. Demogrāfiskās slodzes

samazināšanās notika galvenokārt zemas dzimstības dēļ, bet to ietekmēja arī iedzīvotāju novecošanās un pensionēšanās vecuma pieaugums.

Laika posmā no 2006.gada līdz 2010.gadam vīriešu un sieviešu īpatsvars Ludzas novada kopējā iedzīvotāju skaitā nav būtiski mainījies – vīriešu vidēji ir par 6,8% mazāk nekā sieviešu (skat. 6.attēlu).

6.attēls. Iedzīvotāju skaits Ludzas novadā pa dzimumiem 2006. – 2010.gada sākumā

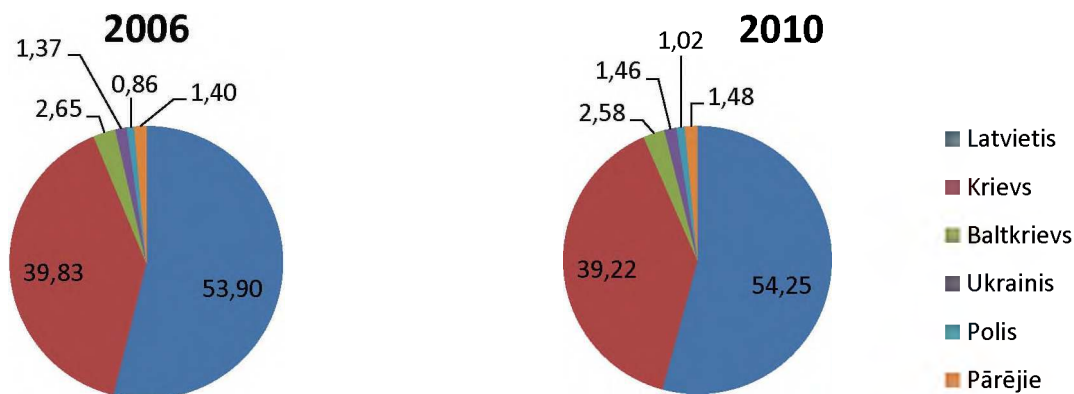

Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Centrālās Statistikas pārvaldes dati liecina, ka gan sieviešu, gan vīriešu prognozētajam vidējam mūža ilgumam bija tendence palielināties. 2008. gadā jaundzimušo vidējais paredzamais vidējais mūža ilgums bija 72,55 gadi, tai skaitā sievietēm – 77,9 gadi, vīriešiem – 67,2 gadi.

Ludzas novads teritoriāli atrodas pierobežas zonā, kas jūtami ir ietekmējis iedzīvotāju nacionālo sastāvu. Bez dominējošām tautībām – latviešiem un krieviem novadā dzīvo arī baltkrievi, ukraiņi, poļi un citu tautību iedzīvotāji. (skat. 7.attēlu).

7.attēls. Ludzas novada iedzīvotāju nacionālais sastāvs 2006. un 2010.gada sākumā (procentos)

Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Latvijas Universitātes pētījuma³ ietvaros izstrādātās demogrāfiskās prognozes par iedzīvotāju skaita un sastāva izmaiņām parāda, ka pēc 2010.gada darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaits samazināsies straujāk nekā iedzīvotāju kopskaits. Prognozēts, ka darbaspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars 2030.gadā pazemināsies līdz 63,7% (2009.gadā – 66,2%). Visstraujākais iedzīvotāju skaita samazinājums prognozēšanas periodā līdz 2030.gadam sagaidāms Latgalē un Rīgā. Pēc 2010.gada spēcīgāk izpaudīsies darbaspējas vecuma kontingenta novecošanās un strauja 20 – 39 gadus vecu iedzīvotāju skaita īpatsvara samazināšanās. Šo procesu ietekmē dzimstības krituma vilnis, kas bija vērojams pēdējos 15 gados. Turpinās palielināties 65 – 74 gadus vecu iedzīvotāju vecuma grupas īpatsvars gan iedzīvotāju kopskaitā, gan arī darbaspēka sastāvā. Pensionāru un gados vecu iedzīvotāju skaita pieaugums situācijā, kad samazināsies darbaspējīgo skaits, radīs papildu slogu valsts sociālās nodrošināšanas un medicīniskās aprūpes sistēmai un noteikti pašvaldībām.

³ Detalizēts darbaspēka un darba tirgus pētījums tautsaimniecības sektoros. – Rīga: Latvijas Universitāte, 2007.

3. Ekonomiskās attīstības raksturojums

3.1. Nodarbinātība un bezdarbs

Viens no pamatrādītājiem novada ekonomiskās attīstības un iedzīvotāju aktivitātes raksturošanai ir nodarbinātības līmenis. No 2005. līdz 2008.gadam visos Latvijas reģionos nodarbinātības līmenis palielinājās, bet 2009.gadā sākās straujš kritums. Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka 2009. gadā Latgales reģionā nodarbināto iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 74 gadiem īpatsvars pret iedzīvotāju kopskaitu bija 50,8 %, kas ir zemākais rādītājs reģionu reitingā.

2009.gadā Ludzas novadā nodarbināto skaits uzņēmumos bija 2186. Informācija par nodarbināto sadalījumu pa nozarēm apkopota 4.tabulā.

Uzņēmumos nodarbināto sadalījums pa nozarēm Ludzas novadā 2009.gadā

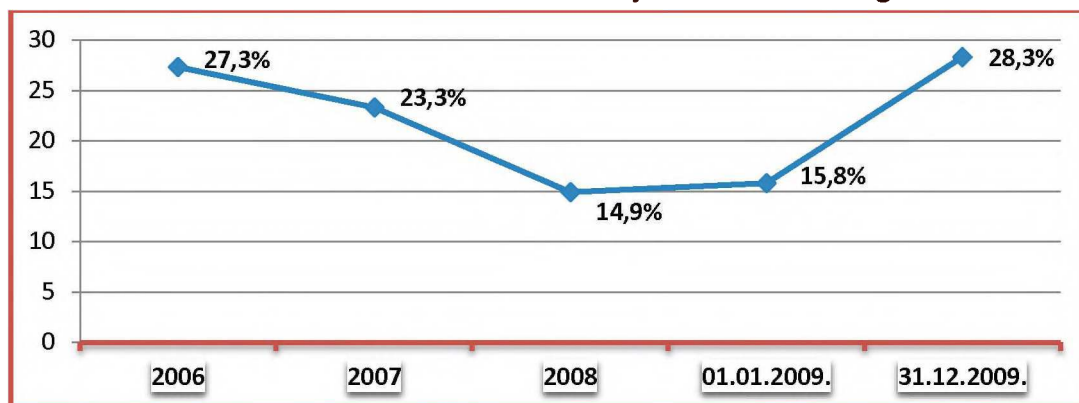
4.tabula

Nr.p.k.	Nozares nosaukums	Nodarbināto skaits
1.	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	50
2.	Pārtikas produktu ražošana	197
3.	Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana	60
4.	Mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	27
5.	Operācijas ar nekustamo īpašumu	189
6.	Valsts pārvalde un aizsardzība, obligātā sociālā apdrošināšana	734
7.	Izglītība	481
8.	Veselības aizsardzība	140
9.	Sociālā aprūpe ar izmitināšanu	56
10.	Sociālā aprūpe bez izmitināšanas	101
11.	Radošas, mākslinieciskās un izklaides darbības	97
12.	Bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība	46
13.	Sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība	8

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

Tabulas dati liecina, ka vairāk nodarbināto ir valsts pārvaldēs un pašvaldību iestādēs, kas sastāda 34% no kopējā uzņēmumos nodarbināto skaita, kā arī izglītības sistēmā – 22%. Mazāk nodarbināto ir lauksaimniecības, mežsaimniecības nozarē, kā koksnes un koka izstrādājumu ražošanā. Izvērtējot strādājošo skaitu augstāk minētajās nozarēs, var secināt, ka uzņēmējdarbība Ludzas novada teritorijā ir vāji attīstīta.

NVA dati liecina, ka 2009.gadā Ludzas novada administratīvajā teritorijā strauji palielinājās bezdarba līmenis no 15,8% gada sākumā līdz 28,3% gada beigās.

8.attēls. Bezdarba līmenis Ludzas rajonā 2006. – 2009.gadā

Avots: Nodarbinātība valsts aģentūra

Uz 31.08.2010. reģistrēto bezdarbnieku skaits Ludzas novadā bija 2439, to skaitā sievietes – 1173, invalīdi – 121, jaunieši vecumā no 15 līdz 17 gadiem – 8, jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem – 355, ilgstošie bezdarbnieki – 674, personas pēc bērnu kopšanas atvaļinājuma – 37, pirmspensijas vecuma sievietes – 152, pirmspensijas vecuma vīrieši – 103.

Pēc izglītības līmeņa bezdarbnieku sadalījums 2010.gada pirmajā ceturksnī bija sekojošs:

- ar augstāko izglītību – 162;
- ar profesionālo izglītību – 957;
- ar vispārējo vidējo izglītību – 884;
- ar pamatzglītību – 453;
- ar zemāko par pamatzglītību – 18.

Daudziem ilgstošiem bezdarbniekiem atrast darbu traucē sociālas problēmas, zema kvalifikācija, veselības problēmas. Personas pēc bērnu kopšanas atvaļinājuma nav gatavas atgriezties darba tirgū, jo grūti savienot ģimenes un darba dzīvi. Jauniešiem – bezdarbniekiem ir zema izglītība, kas ierobežo darba un tālākas apmācības iespējas. Jaunieši pēc augstskolas beigšanas neatgriežas pagastos, jo nav piemērotu darba vietu. Ludzas novadā, tāpat kā daudzos citos novados, joprojām vērojama nelegāla nodarbinātība.

Lai palīdzētu bezdarbniekiem, NVA Ludzas filiāle organizē aktīvos nodarbinātības pasākumus un karjeras konsultācijas. Sadarbībā ar NVA Ludzas filiāli Brigu, Isnaudas un Pildas pagastos tiek realizēti projekti „Bezdarbnieku subsidētā nodarbinātība” izveidotas 3 subsidētās darba vietas. 2010. gada laikā no februāra līdz oktobra mēnesim pilsētas un pagastu teritoriju labiekārtošanā nodarbināja bezdarbniekus pagaidu algotos darbos.

Nemot vērā sociālekonomisko situāciju, lai mazinātu ekonomiskās krīzes sociālo ietekmi, 2009.gadā tika uzsākta īstermiņa pasākumu īstenošana, piesaistot ES fondu līdzfinansējumu - darba praktizēšana ar stipendiju (plānots īstenot līdz 2011. gada beigām).

Ar 2009.gada 21.septembri tiek realizēts Eiropas Sociālā fonda projekts „Darba praktizēšanas pasākumu nodrošināšana pašvaldībās darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai”. Mēnesī novadā vidēji strādāja 450 bezdarbnieki un 15 darbu vadītāji. No 2009. gada septembra līdz 2010.gada

jūlijam pavisam tika nodarbināti 1520 stipendiāti. Līdz 2010. gada beigām plānots nodarbināt vēl 300 cilvēkus. Bezdarbnieku stipendijām izlietoti līdzekļi Ls 82 301, kuri uzrādīti budžeta sadaļā 10.500 „Atbalsts bezdarba gadījumā”. Bezdarbnieki tiek nodrošināti ar ātri nolietojamo inventāru, tiek segti transporta izdevumi bezdarbnieku nokļūšanai uz darba praktizēšanas vietu un atpakaļ, bet paredzētos izdevumus obligātajām veselības pārbaudēm 2009.gadā bezdarbnieki nav izmantojuši.

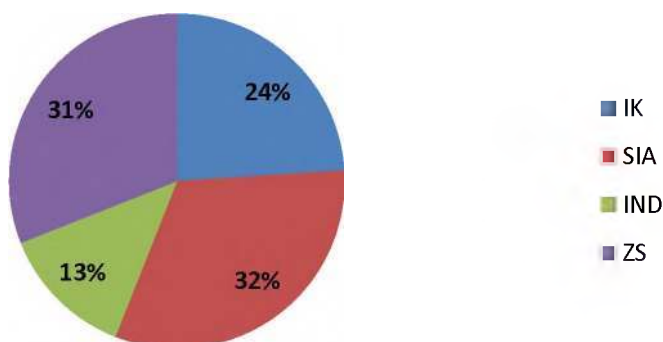
3.2. Uzņēmējdarbības vide

Gan valsts, gan arī novada ekonomikas attīstība atkarīga no uzņēmējdarbības vides un uzņēmīgiem cilvēkiem, kas spēs piedāvāt vietējā un ārējā tirgū konkurētspējīgus produktus un pakalpojumus.

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits Ludzas rajonā uz 1000 iedzīvotājiem (t.sk. pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības, zemnieku un zvejnieku saimniecības) pakāpeniski pieauga no 36 uzņēmumiem 2004.gadā (Latgalē vidēji 38; Latvijā vidēji 44) līdz 48 uzņēmumiem 2008.gadā (Latgalē vidēji 48; Latvijā vidēji 57). Ludzas rajona ekonomiski aktīvo uzņēmumu struktūrā 2008.gadā dominē pašnodarbinātās personas – 58,1% (Latgalē vidēji 51,2%; Latvijā vidēji 33,3%), kā arī zemnieku un zvejnieku saimniecības – 17,6% (Latgalē vidēji 16,3%; Latvijā vidēji 10,4%). Salīdzinājumā ar Latvijas (49,6%) un Latgales reģiona (24,2%) vidējiem rādītājiem, Ludzas rajonā ir neliels komercsabiedrību īpatsvars aktīvo uzņēmumu struktūrā – 15,6%.

Pēc Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālās iestādes Ludzas nodaļas sniegtajiem datiem uz 2010.gada 1.augustu Ludzas novadā ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits bija 534, kā saimnieciskās darbības veicēji tika reģistrētas 493 fiziskās personas. Sadalījumā pēc uzņēmējdarbības formas Ludzas novadā dominē sabiedrības ar ierobežotu atbildību (171), zemnieku saimniecības (168), individuālie komersanti (127) un individuālie uzņēmēji (68).

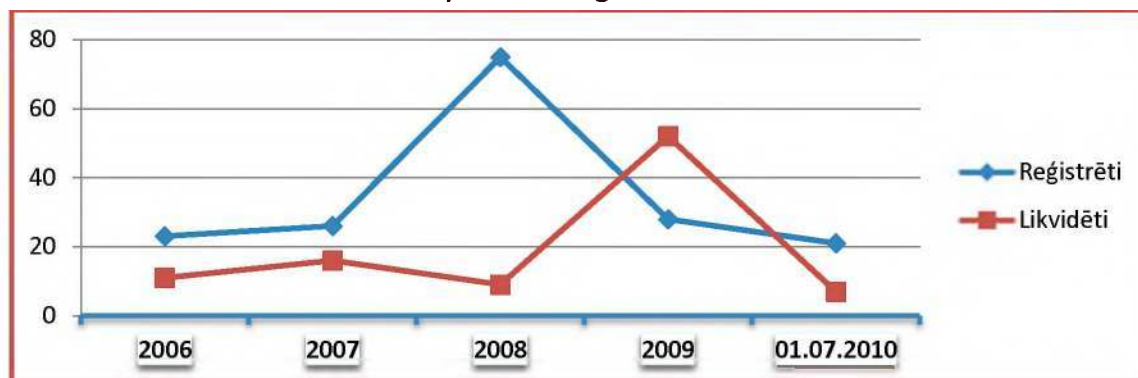
9.attēls. Ludzas novada ekonomiski aktīvo uzņēmumu sadalījums pēc uzņēmējdarbības formas uz 01.08.2010.

Avots: Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālās iestādes Ludzas nodaļas dati

Ludzas novadā reģistrēto uzņēmumu skaita balance pret likvidēto uzņēmumu skaitu pēdējos četrus gadus saglabājas pozitīva. Taču, salīdzinot 2009. gadā likvidēto uzņēmumu skaitu ar kopējo reģistrēto subjektu skaitu, jāsecina, ka aizvadītajā gadā bijis visvairāk likvidēto uzņēmumu – 5,38% jeb 52 likvidētie uzņēmumi, kas ir augstākais rādītājs Latvijas novadu griezumā.

10.attēls. Ludzas novada uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamika

Avots: IT uzņēmuma Lursoft dati

Ludzas novadā dominē Latgalei raksturīgās tautsaimniecības nozares – zemkopība, lopkopība, graudkopība, mežizstrāde un kokapstrāde. Savukārt pilsētā – uzņēmumi, kuri nodarbojas ar mazumtirdzniecību, automobiļu un motociklu remontu, pārtikas produktu ražošanu, izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu sniegšanu, kā arī apstrādes rūpniecību.

Ludzas novada uzņēmumi ar lielāko 2009.gada apgrozījuma pieaugumu ir SIA „Ludzas apsaimniekotājs” (apgrozījuma pieaugums pret 2008.gadu sastāda 19%) un SIA „ID TIMBER” (apgrozījuma pieaugums pret 2008.gadu sastāda 17%). Informācija par Ludzas novada desmit vadošajiem uzņēmumiem pēc to apgrozījuma ir apkopota 5.tabulā.

Ludzas novada uzņēmumi ar lielāko 2009.gada apgrozījumu

5.tabula

Nr. p.k.	Uzņēmuma nosaukums	Darbības veids pēc NACE	Apgrozījums 2009.gadā (milj.LVL)	Pret 2008	Pret 2007	Pret 2006
1.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „ARIOLS”	Gatavu ēdienu ražošana (10.85, 2.0 red.) pārtikas produktu un dzērienu ražošana (15, 1.1 red.)	2,819,264.00	-14%	-3%	7%
2.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Ludzas apsaimniekotājs”	Nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata (68.32, 2.0 red.)	2,643,742.00	19%	39%	79%
3.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Ludzas rajona slimnīca”	Slimnīcu darbība (86.1, 2.0 red.)	1,696,033.00	-33%	-26%	-2%
4.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Ludzas maiznīca”	Maizes ražošana; svaigi ceptu mīklas izstrādājumu un kūku ražošana (10.71, 2.0 red.)	1,411,918.00	-16%	-13%	-4%

5.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Cirmas bekons”	Cūkkopība (01.46, 2.0 red.) Gaļas un gaļas produktu ražošana, pārstrāde un konservēšana (10.1, 2.0 red.)	1,272,668.00	-16%	-11%	6%
6.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „CERTRĀRIJA”	Farmaceitisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos (47.73, 2.0 red.)	899,013.00	-9%	3%	34%
7.	Isnaudas pagasta zemnieku saimniecība „MAURIŅI”	Zāgēšana, ēvelēšana un impregnēšana (16.1, 2.0 red.) mežsaimniecība, kokmateriālu sagatavošana un ar to saistītie pakalpojumi (02, 1.1 red.)	869,328.00	-25%	-44%	-24%
8.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „RASA L”	Metālizstrādājumu, krāsu un stikla mazumtirdzniecība specializētajos veikalos (47.52, 2.0 red.)	738,061.00	-54%	-56%	-35%
9.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību komercfirma „GAIŠEZERS”	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku (47.11, 2.0 red.)	724,728.00	-10%	4%	29%
10.	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „ELMARKETS”	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku (47.11, 2.0 red.)	645,899.00	-36%	-41%	-41%

Avots: IT uzņēmuma Lursoft dati

Kā liecina Lursoft dati, vadošais Ludzas novada uzņēmums ir SIA „ARIOLS”, tā apgrozījums 2009.gadā ir gandrīz 3 miljoni latu. Uzņēmuma apgrozījums 2009.gadā attiecībā pret 2008.gadu ir samazinājies par 14%. Pašlaik uzņēmums ir viens no Latvijas līderiem pelmeņu un gaļas pusfabrikātu ražošanā un pārdošanā. Ražošanā tiek izmantotas augsti tehnoloģiskas iekārtas, izmantojot „šoka aizsaldēšanas” tehnoloģiju. Kontrole tiek īstenota visos ražošanas posmos. Pateicoties stabilas kvalitātes un pieejamas cenas apvienojumam, SIA „ARIOLS” produkcijai ir pelnīts, pastāvīgi augošs pieprasījums Latvijas un Eiropas tirgū. 2003. decembrī SIA “ARIOLS” bija veicis ražošanas modernizāciju, saskaņā ar ES standartiem un veiksmīgi izgājis Eiropas atestāciju, saņemot Eiropas standartu atbilstības sertifikātu. 2004. gadā - SIA “ARIOLS” tika atzīts par atbilstošu „Rosvet nadzora” standartiem un saņēma atļauju realizēt savu produkciju Krievijā. 2005. gadā uzņēmums iegādājās noliktavu telpas, ar iespējām uzglabāt izejvielas, kā arī gatavo produkciju ar temperatūru –18 līdz –25°, ar apjomu 400 tonnas.

Otrs uzņēmums ar lielāko apgrozījumu ir pašvaldības SIA „Ludzas apsaimniekotājs”. Uzņēmums nodarbojas ar ēku būvdarbu veikšanu, vadīšanu un būvuzraudzību; ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu būvdarbu veikšanu, vadīšanu un būvuzraudzību; siltumapgādes un ventilācijas sistēmu būvdarbu veikšanu, vadīšanu un būvuzraudzību; ceļu projektēšanu, būvdarbu veikšanu, vadīšanu un būvuzraudzību, elektroietaišu ekspluatāciju, remontu un tehnisko apkopi, elektroietaišu montāžu. SIA „Ludzas apsaimniekotājs” ir attīstīta ražošanas bāze, plašs tehnikas autoparks, uzņēmumā strādā darbinieki ar bagātu darba pieredzi un atbilstošu kvalifikāciju, ir sertificēti speciālisti. Šobrīd uzņēmumā ir 7 iecirkņi un nodarbināti 220 cilvēki. 2007.gadā uzņēmums ir izstrādājis ES līdzekļu piesaistes projektu par 3,3 miljoniem latu 2007. - 2019. gadam ūdensvada, kanalizācijas būvju un tīklu rekonstrukcijai.

Trešais lielākais uzņēmums pēc apgrozījuma Ludzas novadā 2009.gadā bija SIA "Ludzas rajona slimnīca". 2008.gada augustā ekspluatācijā tika nodots jaunais slimnīcas korpuss. Līdz ar jaunā korpusa nodošanu ekspluatācijā, tika nodrošināta plaša jaunu tehnoloģiju ieviešana praksē. Slimnīca tiek nodrošināti kompjūtertomografiskie izmeklējumi, ir digitālā tālvadības rentgeniekārta. Sakarā valsts finansējuma samazinājumu un veiktajām veselības aprūpes strukturālajām reformām, tika samazināts SIA "Ludzas rajona slimnīca" piedāvāto pakalpojumu klāsts. Uz dotu brīdi SIA sniedz tikai stacionāro, ambulatoro, konsultatīvo un profilaktisko palīdzību.

Lauksaimniecība un mežsaimniecība

Ludzas novadam ir raksturīgas tradicionālās lauksaimniecības nozares: zemkopībā – graudu, lopbarības kultūru, rapša un linu audzēšana, lopkopībā – piena un gaļas lopkopība. Perspektīvas nozares ir biškopība, aitkopība, augļkopība, kā arī netradicionālās nozares – sēņu, dzērveņu audzēšana, bioloģiskā lauksaimniecība un zivsaimniecība.

2010.gadā Ludzas novadā ir reģistrētas 168 zemnieku saimniecību. Tās pārsvarā ir sīkas pusnaturālas piemājas saimniecības, kuras ražo pašpatēriņam.

Lielākais lopkopības uzņēmums novadā ir SIA "Cirmas Bekons", kur tiek nodarbināti 27 novada iedzīvotāji.

Lai arī Latgalē ir samērā liels bioloģisko saimniecību skaits, Ludzas novadā bioloģiskās produkcijas pārstrādes uzņēmumu nav.

Bioloģiskām saimniecībām ir liela loma lauku tūrisma un ekotūrisma attīstībā Ludzas novadā. Nepieciešams realizēt vairākus mērķtiecīgus pasākumus lauksaimniecības izmantošanai ekotūrisma (dabas tūrisma) attīstībā. Tas ļaus tūristiem piedāvāt izzināt dabu, apskatīt raksturīgas ainavas, biotopus, novērot augus un dzīvniekus dabiskajos apstākļos, ka arī izglītoties dabas aizsardzības jautājumos. No ekotūrisma produktiem un pakalpojumiem iegūtie līdzekļi var tikt novirzīti dabas un vides saglabāšanai, aizsardzībai, sakārtošanai un uzlabošanai.

Lielākie mežizstrādes un kokapstrādes uzņēmumi Ludzas novadā ir ZS „Mauriņi” Isnaudas pagastā, ZS „Mežāres A” Brigu pagastā.

ZS „Mežāres A” ražošanas platība ir 1500 m², kopējā teritorija aizņem 2,8 ha. Darbības virzieni – mežizstrāde (uzņēmuma īpašumā ir vairāk nekā 400 ha mežu), zāgmateriāli, kokapstrāde, kempinga izveidošana un pārvaldīšana, dolomīta un mālu saturošo karjeru izstrāde.

Tirdzniecība un pakalpojumi

Ludzas novada teritorijā nav vienmērīgs tirdzniecības un pakalpojumu pārklājums – pagastu centros visbiežāk ir pieejams tikai pakalpojumu minimums: veikals, pasts, feldšeru – vecmāšu punkts, lauku konsultanta vai lopu pārrauga pakalpojumi. Lauku teritorijas, kur nedarbojas pārtikas veikali, apkalpo auto veikali.

Novada administratīvajā centrā ir pieejami daudzpusīgi sadzīves pakalpojumi – darbojas frizieri, remontstrādnieki, šuvēji. Savus pakalpojumus piedāvā apavu darbnīcas, skaistumkopšanas saloni, aptiekas, ēdināšanas uzņēmumi, autoservisi un automazgātavas, fotogrāfiju izgatavošanas servisi un citi pakalpojumu sniedzēji. Ludzā ir plašs lielāko Latvijas banku filiāļu un klientu apkalpošanas centru, kā arī apdrošināšanas firmu tīkls. Lielākie mazumtirdzniecības uzņēmumi ir koncentrēti Ludzas pilsētā – SIA „ECHO”, SIA „ĒRIKS OVV”, lielveikali „MAXIMA”, „CENTRS”, „MEGO”, „CENTO”.

Ludzas novadā esošā transporta infrastruktūra ir labi attīstīta un ES robeža ar Krievijas Federāciju padara novadu pievilcīgu kravu pārvadājumiem. Šobrīd novada potenciāls tranzīta kravu plūsmu apkalpošanā netiek pietiekoši izmantots un piedāvā iespējas uzņēmējdarbības attīstībai kravu pārvadājumu un transporta pakalpojumu jomā.

Uzņēmējdarbības veicināšanas nepieciešamību nosaka tas, ka lielāko novada pašvaldības budžeta ienākuma daļu sastāda iedzīvotāju ienākuma nodoklis. Veidojot pašvaldību attiecības ar uzņēmumiem, svarīgi ir nevis regulējošā darbība, bet gan sadarbība ar privāto sektoru un tā attīstības veicināšana. No tā, kā veidojas šīs attiecības, lielā mērā atkarīga pašvaldības sociālā un ekonomiskā attīstība.

Pēc pašvaldības un vietējo uzņēmēju iniciatīvas ar 2009.gada janvāri Ludzas novada pašvaldībā darbojas *Uzņēmēju konsultatīvā padome*. Tās sastāvu veido 11 dažādu nozaru aktīvi novada uzņēmēji. Padomes darbības mērķis ir sekmēt uzņēmējdarbības attīstību Ludzas novadā un aktivizēt dialogu starp pašvaldību un vietējiem uzņēmējiem, tādējādi veicinot viedokļu apmaiņu un tādu lēmumu pieņemšanu, kas ir saskaņā ar pastāvošo likumdošanu un pozitīvi ietekmējot uzņēmējdarbības vidi novadā. Bez tam, padome aktīvi sadarbojas ar līdzīgām organizācijām citās Latvijas pilsētās, novados un ārvalstīs, kā arī meklē pārrobežu sadarbības iespējas uzņēmējdarbības attīstībai.

Lai nodrošinātu turpmāku Ludzas novada ekonomisko izaugsmi, pašvaldībai jāturpina darbs pie uzņēmējdarbībai nepieciešamās infrastruktūras attīstības. Sadarbībā ar novada uzņēmējiem jāveicina inovatīvo darbību un investīciju piesaiste, tādējādi veicinot jaunu darbavietu rašanos un bezdarba samazināšanos.

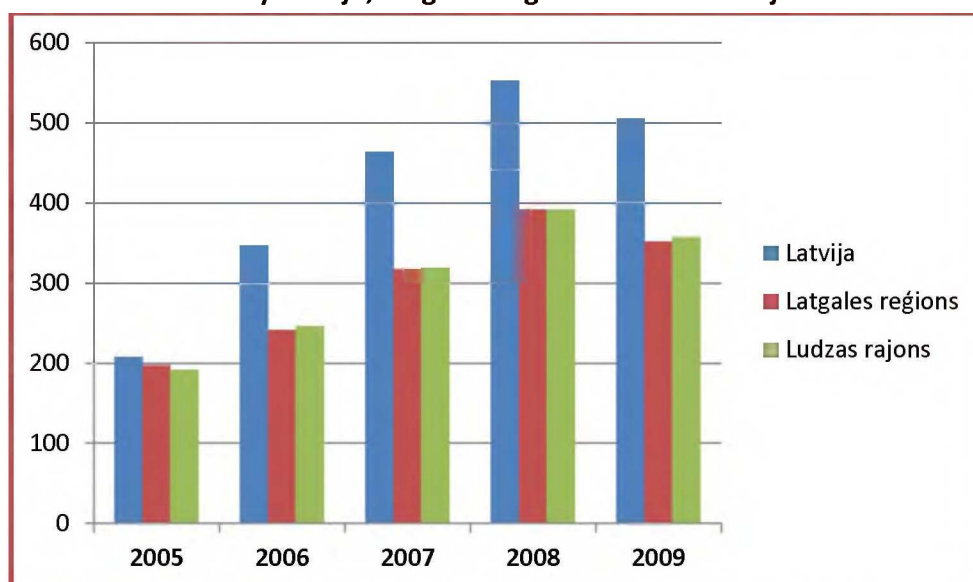
4. Iedzīvotāju labklājība un ieņēmumi

Iedzīvotāju dzīves līmenis ir viens no būtiskākajiem rādītājiem sabiedrības attīstības raksturošanai. Dzīves kvalitāti vislabāk atspoguļo atalgojums un ienākumi.

Laika posmā no 2005.gada līdz 2008.gadam strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa kā Latvijā kopumā, tā arī Latgales reģionā un Ludzas rajonā strauji pieauga. Šādu atalgojuma pieauguma tempu ietekmēja trīs galvenie apstākļi: augsta inflācija, strauji augošais darbaspēka pieprasījums un darbaspēka tirgus atvēršana tādās augsti attīstītās valstīs kā Īrija un Lielbritānija, kas palielināja konkurenci Latvijas darba tirgū. Taču jau 2009.gadā vērojams mēneša vidējās bruto darba samaksas samazinājums. Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati liecina, ka 2009.gadā, salīdzinot ar 2008.gadu, strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa valstī samazinājās par 3,9% – no 479 līdz 461 latam. 2009.gadā, salīdzinot ar 2008.gadu, vidējā mēneša bruto darba samaksa visstraujāk saruka valsts pārvaldē, aizsardzībā un obligātajā sociālajā apdrošināšanā – par 17,8%, mākslas, izklaides un atpūtas nozarē – par 11,8%, veselības un sociālās aprūpes nozarē – par 9,7%, kā arī izglītībā – par 9,4%.

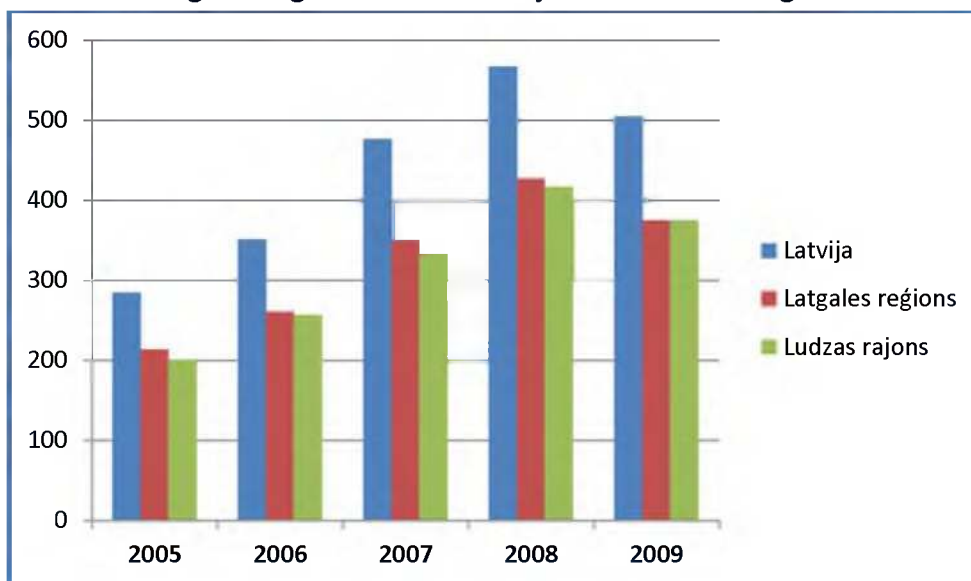
Lai arī iepriekšējo gadu valsts ekonomiskā izaugsme ir pozitīvi ietekmējusi iedzīvotāju ienākumus, joprojām pastāv ienākumu līmeņa būtiskas reģionālās atšķirības. Vidējā bruto darba samaksa (bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50) Ludzas rajonā 2009.gadā sastādīja Ls 357 (Latgales plānošanas reģionā – Ls 352), kas ir par Ls 149 jeb 30% zemāka par vidējo bruto darba samaksas apjomu valstī (skat. 11.attēlu).

11.attēls. Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa (bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50) Latvijā, Latgales reģionā un Ludzas rajonā 2005. – 2009.gadā

Avots: LR Centrālās statistikas pārvalde

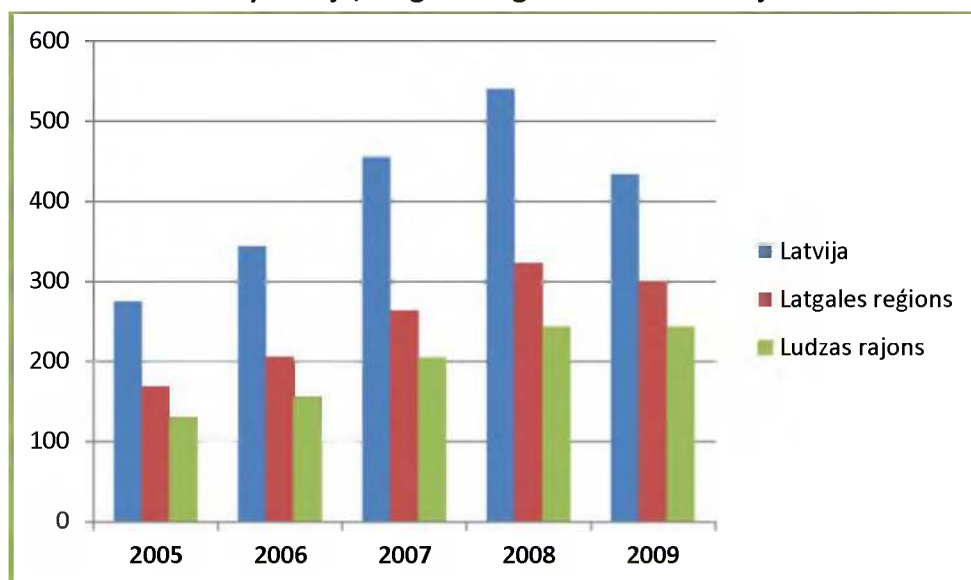
12.attēls. Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa sabiedriskajā sektorā Latvijā, Latgales reģionā un Ludzas rajonā 2005. – 2009.gadā

Avots: LR Centrālās statistikas pārvalde

Privātajā sektorā darba samaksa apskatāmajā laika periodā saglabājas zemāka nekā sabiedriskajā sektorā un 2009.gadā valstī vidēji tā sastāda 504 latus, kas ir par 60 latiem mazāk nekā iepriekšējā gadā. Privātajā sektorā – attiecīgi 433 lati un samazinājums veidoja 5 latus.

13.attēls. Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa privātajā sektorā (komersanti ar nodarbināto skaitu >=50) Latvijā, Latgales reģionā un Ludzas rajonā 2005. – 2009.gadā

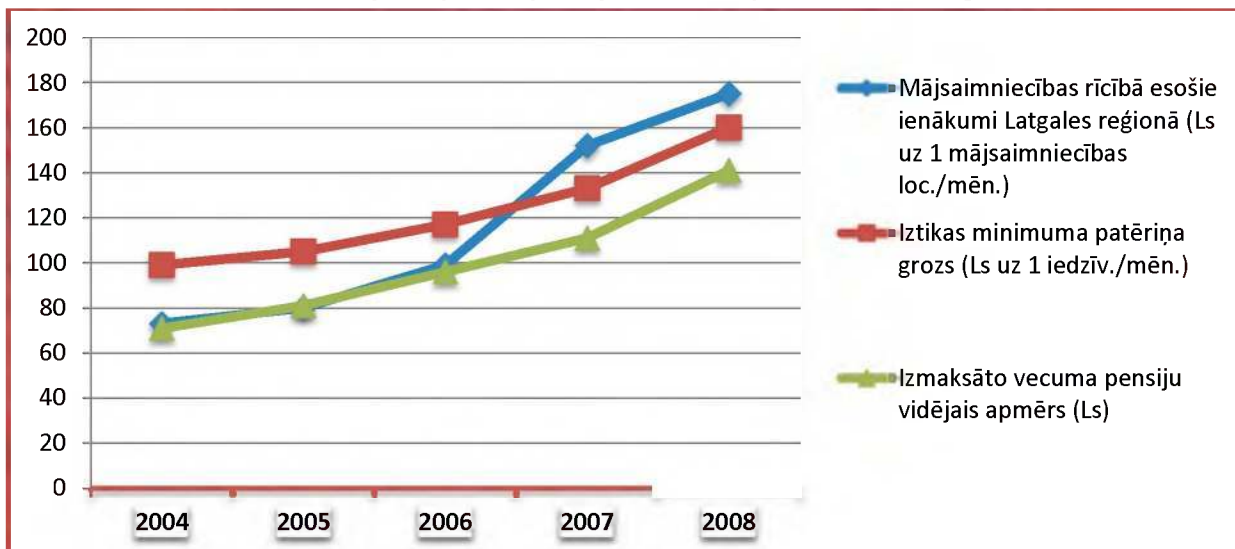

Avots: LR Centrālās statistikas pārvalde

Pēdējo piecu gadu laikā Latvijā vidējā bruto darba samaksa pārsniedz vidējo bruto darba samaksu Latgales reģionā vidēji par 41%, sabiedriskajā sektorā vidēji par 34%, privātajā sektorā vidēji par 62%. Tādējādi Latgalē strādājošie ierindojušies pēdējā vietā valsts un reģionālajā „algu reitingā”.

Vidējais ienākums uz 1 mājsaimniecības locekli mēnesī Latgales reģionā ar 2007.gadu pieauga straujāk nekā iztikas minimums. 2008.gadā vidējais ienākums uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī Latgales reģionā sastādīja Ls 175 un par Ls 5 pārsniedza viena iedzīvotāja mēneša iztikas minimuma patēriņa groza apmēru.

14.attēls. Mājsaimniecības rīcībā esošie ienākumi Latgales reģionā, iztikas minimums un izmaksāto pensiju vidējais apmērs Latvijā 2004. – 2008.gadā

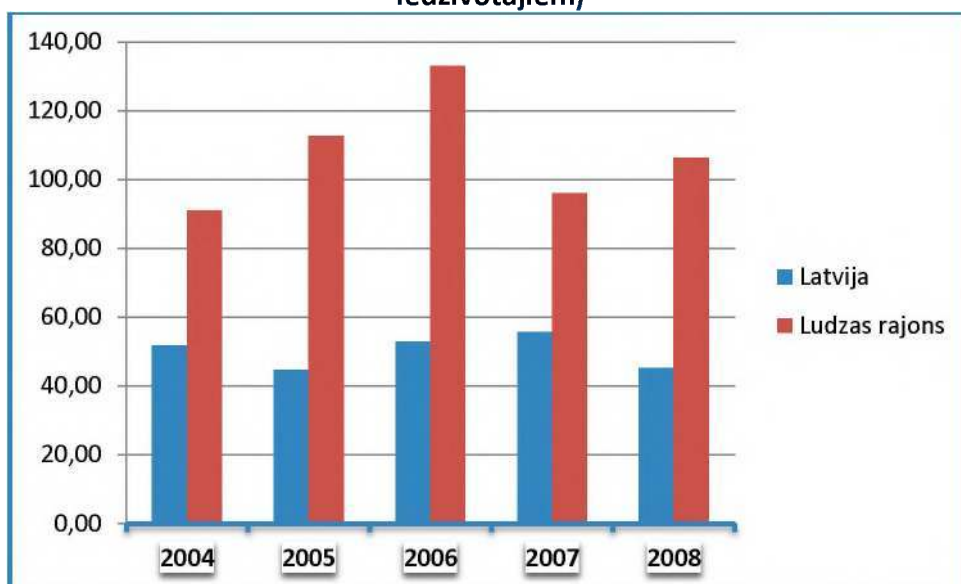
Avots: LR Centrālās statistikas pārvalde

Ja strādājošo atalgojums 2004. – 2008.gadam ir pieaudzis, tad vidējais pensiju apmērs ir joprojām mazāks nekā iztikas minimums. 2008.gadā vidējais pensiju apmērs Latgales reģionā bija Ls 141, kas sasniedza 88% no viena iedzīvotāja mēneša iztikas minimuma groza apmēra.

Latvijā pēdējo gadu laikā ir pieaudzis un joprojām saglabājas augsts nabadzības risks - to personu īpatsvars, kuru ienākumi ir zemāki par nabadzības riska sliekšni. Centrālās statistikas pārvaldes provizorisks dati par 2008. gadu liecina, ka nedaudz vairāk par 500 tūkstošiem jeb ceturrtā daļa Latvijas iedzīvotāju bija pakļauti nabadzības riskam. Visaugstākais nabadzības riska indekss – 80% – bija to iedzīvotāju vidū, kuri ir 65 gadus veci vai vecāki un dzīvo vieni. Šo personu nabadzības risks 2,7 reizes pārsniedza vidējo ES rādītāju un bija augstākais dalībvalstu vidū. Nākamā grupa ar augstu nabadzības risku ir bezdarbnieki. Turklāt to nabadzības risks 2008. gadā ir pieaudzis par 3% punktiem. Visaugstākais nabadzības risks bija Latgalē – 42%, tai sekoja Vidzeme (38%) un Kurzeme (31%).

Relatīvā nabadzība ir tad, kad cilvēka ienākumi un resursi ir tik nepietiekami, ka tiek liegts dzīves līmenis, kāds ir pieņemts sabiedrībā, kurā cilvēks dzīvo. Latvijā relatīvās nabadzības definīcijai atbilst trūcīgas personas statusam atbilstošs ienākumu līmenis mēnesī, kuru aprēķina kā pusi no attiecīgā gada spēkā esošās minimālās darba algas mēnesī. 2010. gadā tie ir 90 lati mēnesī.

15.attēls. Trūcīgo personu skaits Latvijā un Ludzas rajonā 2004. – 2008.gadā (uz 1000 iedzīvotājiem)

Avots: LR Centrālās statistikas pārvalde; LR Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu pārvalde

2008.gadā uz 1000 Ludzas rajona iedzīvotājiem 106,37 iedzīvotājiem bija trūcīgās personas statuss, Latvijā – 45,26 personām.

No 2009.gada Ludzas novadā reģistrēto trūcīgo personu skaitam ir tendence pieaugt un 2010.gada janvārī novadā bija reģistrētas 2092 trūcīgās personas. Ludzas pilsētā trūcīgās personas statuss ir noteikts 1091 iedzīvotājam, Isnaudas pagastā – 268, Istras pagastā – 128, Briģu pagastā – 149, Cirmas pagastā – 107, Pureņu pagastā – 111, Ņukšu pagastā – 94, Pildas pagastā – 150, Nirzas pagastā – 80, Rundēnu pagastā – 99. Lielākais trūcīgo personu skaits 2010.gada sākumā bija Pureņu pagastā – 25,58 % no kopējā iedzīvotāju skaita, otrajā vietā Isnaudas pagasts – 23,24%, trešajā vietā – Pildas pagasts – 21,64%. Vismazāk trūcīgo ir Ludzas pilsētā – 11,32% no pilsētas iedzīvotāju skaita.

5. Infrastruktūra

5.1. Transporta infrastruktūra

5.1.1. Tehniskā infrastruktūra

Celi un ielas

Ludzas novada teritoriju šķērso valsts galvenais autoceļš A12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža (Terehova), kas ir Eiropas ceļu tīkla E22 sastāvdaļa un svarīgs starptautisks tranzīta koridors (skat. 6.pielikumu).

Saskaņā ar likumu „Par autoceļiem” pēc to nozīmes ceļus iedala valsts, pašvaldības, uzņēmumu un māju ceļos. Valsts autoceļu kopējais garums Ludzas novadā sastāda 330,45 km, no kuriem valsts galvenais autoceļš – A12 - Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža – 44,47 km garumā, 2 reģionālie (1. šķiras) autoceļi – 41,50 km garumā, vietējie (2.šķiras) autoceļi – 244,18 km garumā. Ludzas novadā ir 64,56 km meža ceļu, kas ir AS „Latvijas valsts meži” Ziemeļlatgales mežsaimniecības pārraudzībā.

Ludzas novada autoceļu raksturojums

6.tabula

N. p. k.	Autoceļu šķiras un segums	Kopgarums (km)
	Autoceļu šķiras	
	Autoceļu kopgarums	981.29
1.	Valsts autoceļi	330.45
1. 1.	Valsts galvenie autoceļi	44.77
1.2.	Reģionālie (1. Šķiras) autoceļi	41.50
1.3.	Vietējie (2. Šķiras) autoceļi	244.18
2.	Pašvaldību ceļi un ielas	650.84
	Ceļu segums uz valsts nozīmes autoceļiem	
1.	Ceļi ar uzlaboto segu	84.14
2.	Ceļi ar grants segu	181.91
3.	Ceļi ar grunts segu	64.40
	Ceļu segums uz pašvaldību ceļiem un ielām	
1.	Ceļi ar uzlaboto segu	36.84
2.	Ceļi ar grants segu	370.34
3.	Ceļi ar grunts segu	243.66

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati uz 01.06.2010.

Lielākais ielu garums Ludzas novadā ir Ludzas pilsētā – 53,13 km, no kuriem 27,26 km ir asfaltētas.

Ludzas novadā valsts autoceļu stāvokli pārvalda un kontrolē Latvijas Valsts ceļu Latgales reģiona Ludzas rajona nodaļa.

Pēc Latvijas Valsts ceļu sniegtās informācijas, Ludzas novadā vairāki valsts autoceļi atrodas avārijas stāvoklī: valsts galvenā autoceļa A12 Jēkabpils – Rēzekne - Ludza – Krievijas robeža ceļa posmi 13,96 km garumā, reģionālie 1.šķiras autoceļi 15,56 km garumā, vietējie 2.šķiras autoceļi 11,52 km garumā.

Pašvaldības autoceļu uzturēšanu veic gan pašvaldība, izmantojot savā rīcībā esošo tehniku un darbiniekus, gan arī pērkot ceļu uzturēšanas pakalpojumus no uzņēmumiem. Ludzas pilsētā ielu ikdienas uzturēšanas darbus veic SIA „Ludzas apsaimniekotājs”, tranzītielas – VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ludzas nodaļa. Savas ceļu uzturēšanas tehnikas nav Rundēnu, Brigu, Cirmas, Isnaudas, Nirzas, Pureņu pagastos, tāpēc par ceļu uzturēšanas darbiem tiek slēgti līgumi ar VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ludzas nodaļu, SIA „Agroķīmija”.

Ludzas novada pašvaldības autoceļu, ielu un tiltu garums

7.tabula

Teritoriālā vienība	Autoceļi, km	t.sk. asfalts, km	Ielas, km	t.sk. asfaltētas ielas, km	Kopā ielas un ceļi, km	Tilti, m
Ludzas pilsēta	0	0	53,13	27,26	53,13	51
Brigu pagasts	42,54	0	2,10	0,17	44,64	0
Cirmas pagasts	51,84	2,47	2,33	0,32	54,17	0
Isnaudas pagasts	66,88	0,18	2,36	2,36	69,24	24
Istras pagasts	96,26	0	1,52	0,99	97,78	0
Nirzas pagasts	63,74	0	0,7	0,70	64,44	0
Ņukšu pagasts	72,29	0,47	1,75	0,92	74,04	0
Pildas pagasts	93,66	0	3,10	0,28	96,76	12
Pureņu pagasts	46,68	0	1,57	0,20	48,25	0
Rundēnu pagasts	47,25	0	1,14	0,52	48,39	18
Pavisam kopā	581,14	3,12	69,70	33,72	650,84	105

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati uz 01.06.2010.

Kopējais tiltu garums uz pašvaldības ceļiem un ielām Ludzas novada pašvaldībā sastāda 105 m. Ludzas pilsētā ir 2 tilti ar kopējo garumu 51 m.

Uz valsts autoceļiem Ludzas novadā atrodas 11 tilti ar kopējo garumu 315 tekošie metri. No šiem tiltiem 4 ir izvietoti uz galvenā autoceļa A-12, uz valsts reģionālajiem ceļiem 1 tilts, uz valsts vietējiem autoceļiem 6 tilti.

Uz pašvaldības autoceļiem rekonstrukcija un remonts ir nepieciešams šādiem tiltiem:

- autoceļš Mačuli – Testečkova (Rundēnu pagastā) – tilts pār Sarjankas upi 2,1 km;
- autoceļš Ludza – Kreiči – (Isnaudas pagastā) – tilts pār Isnaudas upi 1,60 km;
- Liepājas iela Ludzas pilsētā – tilts pār Plitnicas upi 0,22 km;
- autoceļš P49 Kārsava – Ludza – Ezernieki (Tālavijas iela) – tilts virs ezeru sateces 27.05 km Ludzas pilsētā.

Ludzas pilsētā ir ierobežots iekārtotu stāvlaukumu un stāvvietu skaits, kā rezultātā sevišķi darba laika beigās un nedēļas nogalēs vērojams brīvu vietu trūkums.

Dzelzceļa transports

Paralēli autoceļam A12 novada teritoriju šķērso starptautiskas nozīmes dzelzceļa līnija Rīga – Maskava, kas nodrošina gan kravas, gan pasažieru pārvadājumus. Ludzas novada teritorijā iekšzemes pasažieru un kravu pārvadājumus apkalpo Cirmas, Ludzas, Isnaudas, Nerzas, Brigu dzelzceļa stacijas. Dzelzceļa līnijas galvenokārt tiek izmantotas kravu tranzīta pārvadājumiem. Galvenie pārvadājumu veidi ir naftas produkti, minerālmēslojums, metāli un kokmateriāli.

Degvielas un gāzes uzpildes stacijas

Ludzas novadā darbojas 3 degvielas uzpildes stacijas (DUS). Viena DUS, kas pieder SIA „East–West Transit” atrodas Ludzas pilsētā Latgales ielā 255, otra pieder SIA „RusLATNafta”, tā atrodas Ludzā, Latgales ielā 22a un trešā DUS, kas ir gan gāzes, gan degvielas uzpildes stacija, atrodas novada teritorijā Cirmas pagastā, pieder AS „Virši - A”. Visas Ludzas novada teritorijā reģistrētās DUS atrodas valsts galvenā un 1. šķiras autoceļa tuvumā, tādējādi nodrošina gan tranzīta, gan pasažieru pārvadātājus ar degvielu, kā arī sniedz auto servisa pakalpojumus.

5.1.2. Sabiedriskā transporta pieejamība

Ludzas novadā sabiedrisko transporta pakalpojumus nodrošina autobusu pārvadājumi, vieglie taksometri, kā arī pagasta pārvalžu autobusi, kas nodrošina skolēnu pārvadājumus. Ludzas novadu šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Maskava.

Bijušā Ludzas rajona teritorijā sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālās vietējas nozīmes maršrutos sniedz viens pārvadātājs – SIA „Ludzas ATU”, nodrošinot pakalpojumu pieejamību visa bijušā rajona teritorijā. Ludzas novada administratīvajā teritorijā darbojas 1 individuālo taksometru pakalpojumu sniedzējs. Bijušā Ludzas rajona sabiedriskā transporta pakalpojumu reģionālās vietējās nozīmes maršrutu tīkls sastāv no 20 autobusu maršrutiem un 1 reģionālās vietējās nozīmes ārpus pamata maršruta, kas ir bijušais maršruta taksometra maršruts Ludzas pilsētā.

Reģionālās vietējās nozīmes autobusu maršruti pilnībā pārklāj bijušā rajona teritoriju, savienojot apdzīvotās vietas ar galvenajiem attīstības centriem (galvenokārt ar Ludzu, kā galveno iestāžu, darījumu, rūpniecisko, sabiedrisko un kultūras centru).

Sabiedriskajam transportam salīdzinājumā ar privātajām automašīnām ir priekšrocības rajona satiksmes sistēmā, jo ar autobusiem iespējams pārvadāt lielāku pasažieru skaitu nekā ar vieglajām automašīnām, līdz ar to tiek samazināts gaisa piesārņojums, ko radītu attiecīgs automašīnu skaits, pārvadājot to pašu pasažieru skaitu. Tomēr Ludzas pašvaldībā sabiedriskais transports nav izteikti dominējošs iedzīvotāju pārvietošanās veids – spēcīga alternatīva ir privātās automašīnas. Tiek izmantoti arī uzņēmumu nodrošinātie transporta pārvadājumi un

taksometru pakalpojumi. Pieprasījums pēc vieglo taksometru pakalpojumiem ir tieši saistīts ar sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamību konkrētā vietā, kā arī iedzīvotāju pirktspēju.

Pēc pāravadātāju sniegtās informācijas kopējais pārvadāto pasažieru skaits reģionālās vietējās nozīmes maršrutos visos gada mēnešos ir līdzīgs, ar nelielu pieaugumu vasaras periodā, kas galvenokārt skaidrojams ar atpūtas sezonas sākšanos. Bijušā Ludzas rajona reģionālās vietējās nozīmes maršrutu tīklā galvenokārt tiek pārvadāti pasažieri, kas brauc uz darbu, ārstniecības iestādēm, valsts iestādēm, skolēni, bet vasaras periodā arī tūristi un atpūtnieki. Sabiedriskā transporta reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos vidēji tiek pārvadāti:

- dienā ~ 533 pasažieri;
- mēnesī ~ 15 500 pasažieri;
- gadā ~ 182 211 pasažieri.

Reģionālās vietējās nozīmes maršrutu kustības grafiks ir atbilstošs pieprasījumam jeb braucienu mērķiem, sabiedriskais transports galvenokārt tiek izmantots, lai no savas dzīvesvietas iedzīvotāji nokļūtu uz mācībām, darbu un atpakaļ, kā rezultātā autopāravadātāji ir pielāgojuši maršrutus pasažieru vajadzībām un lielākais pasažieru daudzums tiek pārvadāts rīta un pēcpusdienas periodā. Ludzas novada iedzīvotājiem no bijušo pagastu centriem uz galveno pārvadājumu centru – Ludzu iespējams nokļūt visās darba dienās vismaz vienu reizi dienā. Maršrutu kustības intensitāte ir mazāka brīvdienās un svētku dienās.

Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējs reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos bijušajā Ludzas rajona teritorijā ir SIA „Ludzas ATU”. Reģionālās nozīmes starppilsētu pārvadājumus bijušajā Ludzas rajona teritorijā iedzīvotājiem nodrošina vairāki sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji:

- SIA „Norma A”, kas veic starppilsētu pārvadājumus no Kārsavas caur Ludzu uz Rīgu (Kārsava – Ludza – Rīga);
- SIA Daugavpils AP un SIA „Norma A” (Ludza – Rēzekne - Daugavpils);
- A/S „CATA” (Ludza- Rēzekne - Cēsis).

Tādējādi bijušā Ludzas rajona iedzīvotājiem darba dienās un brīvdienās ir nodrošināta iespēja nokļūt uz citām Latgales, Vidzemes reģionu pilsētām un galvaspilsētu.

Veicot bijušā Ludzas rajona sabiedriskā transporta (autobusu) maršrutu tīklu izpēti, tika analizēts reģionālās vietējās nozīmes maršrutu tīkls, kurā pārvadājumus veic SIA „Ludzas ATU”.

Ludzas novada sabiedriskā transporta (autobusu) maršrutu tīkls ir optimāli sazarots un tā pamatā ir vēsturiski izveidojies un attīstījies autoceļu tīkls, tādējādi nodrošinot iespēju iedzīvotājiem nokļūt uz tiem nepieciešamo galamērķi – valsts un pašvaldību iestādēm, lielākajiem ražošanas un pakalpojumu sniegšanas uzņēmumiem, mācību iestādēm, medicīnisko un sociālo pakalpojumu sniegšanas iestādēm, pirmskolas izglītības iestādēm un iepirkšanās un izklaides vietām utt. Autopāravadātāja – SIA „Ludzas ATU” izveidotais maršrutu tīkls savieno Ludzu ar apkārtējo pagastu centriem un citām apdzīvotām vietām. No Ludzas rajona reģionālās vietējās nozīmes maršrutu tīkla, no Ludzas autoostas atiet 90% no visiem maršrutiem, no

Kārsavas AO – 10%. Maršruti katrs atsevišķi lielākoties tiek veikti lineāri, savienojot sākumpunktu un galapunktu pa vienu un to pašu ceļu turp un atpakaļ, un tikai atsevišķi ir ciltveida maršruti. Attālumu starp pieturām nosaka apdzīvoto vietu/ mācību vietu/ pasta nodaļu/ pakalpojuma centru / ekonomiskās attīstības centru izvietojums. Nākotnē pieturu izvietojums var mainīties, piemēram, jaunu rūpniecisku objektu izveides gadījumā. Pārvadātājs maršrutus izpilda galvenokārt pa valsts 1. un 2. šķiras un pašvaldību autoceļiem, daži maršruti tiek veikti arī pa valsts galvenajiem autoceļiem.

Ludzas novada sabiedriskā transporta satiksme atsevišķās vietās ir vairāk koncentrēta, nodrošinot biežāku pakalpojuma pieejamību tiem iedzīvotājiem, kuri dzīvo vai strādā tuvāk rajona galvenajiem ceļiem, bet mazākos ceļos, kas savieno ar mazākajām apdzīvotajām vietām, sabiedriskā transporta nodrošinājums ir zemāks. Taču, ņemot vērā bijušā rajona apdzīvoto vietu izvietojumu (attālumus starp apdzīvotajām vietām un pagastiem), autoceļu struktūra nerada būtiskus trūkumus Ludzas novada nodrošinājumam ar sabiedrisko transportu.

Sabiedriskā transporta infrastruktūras objekts ir Ludzas autoosta, kas atrodas Kr.Barona ielā. Autoostas laukums ar vairākiem peroniem ir apgaismots. Autoostas ēkai ir nepieciešams remonts, vēlams arī iekštelpu kosmētiskais remonts.

Skolēnus uz skolu nogādā 8 pašvaldības autobusi. Autobusu pakalpojumus 2010./2011. mācību gadā izmanto 333 skolēni. Vidējās transporta izmantošanas izmaksas nokļūšanai no dzīvesvietas līdz izglītības iestādei un atpakaļ uz 1 skolēnu mēnesī sastāda Ls 22,70.

5.2. Informācijas sabiedrība

Elektronisko sakaru tīkli

Sakaru līniju un stacionāro elektronisko sakaru pakalpojumus Ludzas novadā nodrošina SIA „Lattelekom”. Uzņēmumam SIA „Lattelekom” kopēju fiksēto tālrunu pieslēgumi pakāpeniski samazinās, kam par iemeslu ir mobilā elektronisko sakaru tirgus strauja attīstība. Pašreiz SIA „Lattelekom” Ludzas novada teritorijā veic tīkla modernizāciju – kailvadu līniju nomaiņu.

Mobilās telekomunikācijas – mobilo internetu un datu pārraidi piedāvā visi Latvijā licencētie operatori – SIA „Latvijas Mobilais Telefons”, SIA „Tele2”, SIA „Bite Latvija”, AS Telekom Baltija/ TRIATEL, izmantojot dažādus datu pārraides standartus: GPRS, HSDPA, 3G, EDGE, UMTS kas savā starpā atšķiras ar piedāvāto datu pārraides ātrumu (no 43,2 Kbs līdz 7,2 Mb/s). Pieslēguma kvalitāte ir atkarīga no bāzes staciju tuvuma, kā arī no tā, vai konkrētais pieslēguma veids pieejams šajā stacijā.

Atbilstoši uzņēmumu sniegtajām pārklājumu kartēm, plašākais pārklājums ir operatoriem Latvijas Mobilais telefons un Tele2, tomēr arī šiem operatoriem ir zonas, kurās ir nepieciešama papildus antena signāla uztveršanai. Bite un Triatel mobilo sakaru tīklos ir lielāks zonu daudzums, kuros mobilo sakaru kvalitāte var būt neapmierinoša.

LMT bāzes staciju atrašanās vieta Ludzas novadā: Brigi, Brigu pagasts; Vecslabada, Istras pagasts; Martiši, Isnaudas pagasts; Nirza, Nirzas pagasts; Pilda, Pildas pagasts; Liepājas ielas sākums, Ludza.

Bite bāzes staciju atrašanās vieta: Istalsna, Isnaudas pagasts un Ludza, Latgales ielā.

Tele 2 bāzes stacija atrodas Isnaudas pagastā.

Ludzas novadu šķērso starptautiskas nozīmes optiskie kabeļi. Šie kabeļi ir pamats turpmākai telekomunikāciju tīkla attīstībai. Tas nodrošina ciparu sistēmā pieslēgto abonentu skaita pieaugumu, kopumā uzlabojot telekomunikāciju pakalpojumu kvalitāti.

Telekomunikāciju tīklu tālāku attīstību un modernizāciju risinājumus pamatā nosaka uzņēmumu SIA "Lattelekom", SIA "Latvijas Mobilais Telefons", SIA "Tele 2" u.c. attīstības startējības un klientu maksātspēja.

Ludzas novadā reālais nodrošinājums ar radio un TV pārklājumu ir ļoti zemā līmenī. Kaut arī retranslācijas tornis atrodas samērā tuvu – Rēzeknē, lielā teritorijas daļā praktiski nav uztveramas valsts radio un TV programmas. Sevišķi asi tas izjūtams pierobežā, kur iedzīvotājiem vienīgie pieejamie informācijas avoti ir Krievijas radio un TV. Datu pārraide novada teritorijā tiek nodrošināta, izmantojot radio viļņus (RadioDSL un Radiolink) – Lattelekom un Latnet.

Analogās, ciparu, digitālās un kabeļtelevīzijas pakalpojumus Ludzas novadā nodrošina AS „IZZI” un SIA „Televīdīotīkls”. Digitālās satelīttelevīzijas pakalpojumus nodrošina „VIASAT Latvija”. Digitālās, kabeļtelevīzijas, interaktīvās un virszemes televīzijas pakalpojumus nodrošina SIA „Lattelekom”.

Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas

Mūsdienu informācijas laikmetā svarīgākais līdzeklis, kas nodrošina pieeju zināšanām un to apriti, ir informācijas un komunikācijas tehnoloģijas. Datorizācijas apjoms un uzņēmumu, organizāciju un iedzīvotāju pieeja internetam ir būtisks mūsdienu attīstības faktors un labklājības rādītājs. Tas raksturo privātu un juridisku personu pieeju informācijai.

Interneta pieslēgums ir pieejams kā Ludzas pilsētā, tā arī visos Ludzas novada pagastu centros un tiem piegulošajās teritorijās, kur ir *Latnet* radio tīklu pārklājums. *Latnet* bāzes stacijas Ludzas novadā ir Ludzā, Purenos, Ņukšos, Brigu pagasta Skriņos, Rundēnos un Istrā.

Ludzas novadā tiek piedāvāti sekojoši interneta pieslēguma veidi:

- **LATTELECOM** (Internets ekonomiskais un Internets 1,2,3 ; Bezvadu internets – Mobilais internets, WIMAX, Wi-Fi, mājas Wi-Fi un iezvanpieeja);
- **IZZI** (Internets, Bezvadu internets);
- **TRIATEL** (Mobilais internets, Privātmājas internets (ierobežots MB/GB apjoms mēnesī), Internets uz īri (ierobežots MB/GB apjoms mēnesī));
- **LATNET.**

Bez tam interneta lietotājam ir pieejami papildus pakalpojumi un komplekti, piemēram, internets kopā ar televīziju un fiksēto tālruņa līnijas abonēšanu u.c.

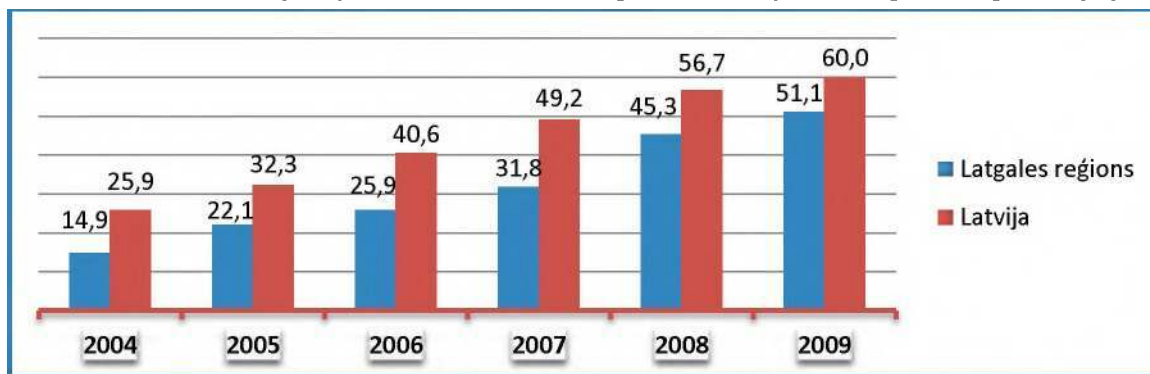
Ludzas pilsētā interneta pieslēguma pakalpojumus veic arī trīs vietējās firmas — SIA „VELS”, SIA „Lcom”, SIA “LM DATA „Dator.com””. Ludzas novadā darbojas arī *Latnet*, kas lielākoties nodrošina interneta pieslēgumu pašvaldībām.

Datoru un interneta lietošanas līmenis Latvijā, Latgales reģionā un Ludzas novadā pakāpeniski pieaug, bet tajā pašā laikā Latgales reģionā aptuveni puse iedzīvotāju nekad nav lietojuši datoru, kas ir kavēklis informācijas sabiedrības attīstībā. Austrumlatgales reģiona un tai skaitā Ludzas novada ekonomiskā un sociālā labklājība ir atkarīga gan no informācijas tehnoloģiju attīstības, gan no tā, kā tas tiek izmantots:

- lētāka un vienkāršāka pakalpojumu sniegšana un saņemšana;
- ģeogrāfiskā attāluma nozīmes samazināšanās;
- izglītības iegūšanas un informācijas apmaiņas iespējas paplašināšanās;
- Ludzas novada lauku teritoriju iedzīvotājiem ir problēmas ar kvalitatīva interneta pieejamību.

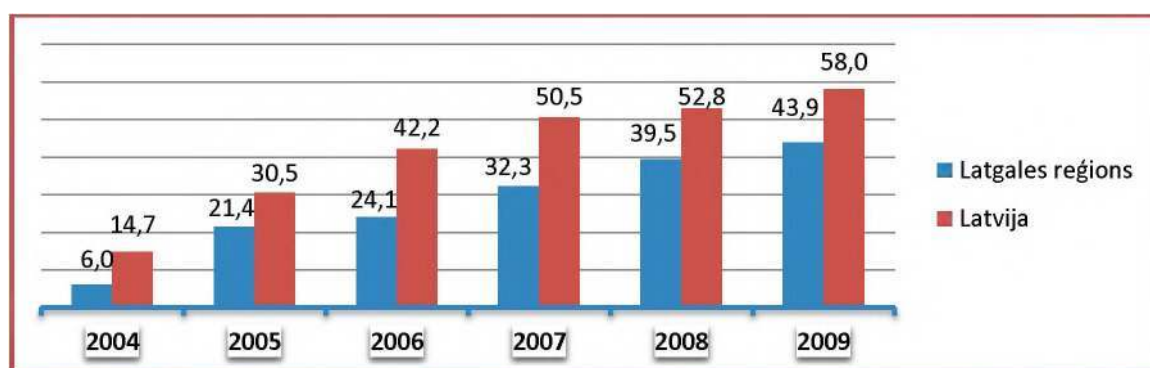
Analizējot situāciju Latgales reģiona datoru un interneta lietošanas izplatībā jāatzīmē, ka kopumā šie rādītāji ir nedaudz zemāki nekā vidēji valstī (starpība 15% - 24%), bet datoru lietošanas līmenis pēdējos gados pakāpeniski pieaug.

16.attēls. Datoru pieejamība 2004. – 2009.gadam Latvijā un Latgales reģionā (%)

Avots: LR Centrālās statistikas pārvalde

17.attēls. Interneta pieejamība 2004. – 2009.gadam Latvijā un Latgales reģionā (%)

Avots: LR Centrālās statistikas pārvalde

Publiski pieejamie interneta punkti ar bezmaksas piekļuvi internetam un WiFi - bezvadu interneta telpai Ludzas novadā izveidoti ES struktūrfondu finansētā ERAF projekta "Publisko interneta punktu izveide Latgales reģionā" ietvaros. Projekta mērķis ir sekmēt informācijas un komunikāciju tehnoloģiju izmantošanu Latgales reģionā, veicināt līdzsvarotu reģiona attīstību, nodrošināt vienmērīgu informācijas un komunikāciju tehnoloģiju pieejamību Latgales reģionā, kā arī veicināt Latgales reģiona sabiedriskā sektora sniegto pakalpojumu pieejamību un kvalitāti.

Vienlaicīgi ar šo projektu v/a "Kultūras informācijas sistēmas" realizēja Publisko bibliotēku attīstības projektu un ir izveidojusi bezmaksas piekļuvi internetam un WiFi Ludzas novada bibliotēkās. Ludzas novadā publiskie interneta pieejas punkti pieejami:

Visi interneta pieejas punkti ir aprīkoti ar internetam pieslēgtu datortehniku vai internetskioskiem, kas ir pieejami bez maksas sabiedriskai izmantošanai, visos punktos ir pieejama arī bezvadu interneta telpa WiFi.

Komunikāciju tehnoloģiju izmantošanai un attīstībai publiskajā telpā būtiska loma ir Ludzas pilsētas galvenajai bibliotēkai. Ludzas novada bibliotēkas piedalās attīstības projektā „Trešais tēva dēls”, kuru īsteno valsts aģentūra „Kultūras informācijas sistēmas”. Projektu līdzfinansē Bila un Melindas Geitsu fonds, Latvijas valsts un pašvaldības. Tā mērķis ir nodrošināt iespēju ikvienam Latvijas iedzīvotājam bez maksas izmantot informācijas tehnoloģiju sniegtās iespējas – datortehniku un internetu, kā arī saņemt konsultācijas to lietošanā – jebkurā pašvaldību publiskajā bibliotēkā.

2009. gada decembra sākumā ir uzsākts bibliotekāru apmācības projekts *Pieslēdzies, Latvija!* bibliotēkās. *Lattelecom* sadarbībā ar *Baltijas Datoru Akadēmiju* un v/a *Kultūras informācijas sistēmas* veic bibliotekāru un iedzīvotāju izglītošanu par interneta un televīzijas iespējām informācijas laikmetā. Bibliotekāri sniedz bezmaksas apmācības visiem ieinteresētajiem iedzīvotājiem par dažādām informācijas komunikāciju tehnoloģiju tēmām ikvienā no 11 novada bibliotēkām.

Ludzas novadā darbojas 8 izglītības iestādes. Vispārizglītojošās mācību iestādēs ir nodrošināts 100 % Interneta pieslēgums. Ludzas Bērnu un jauniešu centrs piedāvā apmācības programmu „Datorzinības”.

Datoru skaits un interneta pieslēgums Ludzas novada izglītības iestādēs 2010.gadā

8.tabula

	Ludzas pilsētas ģimnāzija	Ludzas 2.vidusskola	Ludzas novada vakarskola	Istras vidusskola	Ņukšu pamatskola	Pildas pamatskola	Nirzas pamatskola	Brigu pamatskola
Datoru skaits mācību vajadzībām (gab.)	36	36	12	15	11	12	10	8
Internetam pieslēgtu datoru skaits mācību vajadzībām (gab.)	36	34	12	15	10	12	10	8
Datorklase Ir/Nav	Ir 3 gab.	Ir	Ir	Ir	Ir	Ir	Ir	Ir

Avots: Ludzas novada Izglītības pārvalde

Ludzas novadā ir oficiālā mājas lapa www.ludzaspils.lv, kas atbilst informēšanas un mijiedarbības līmenim. Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas izmantošana publisko pakalpojumu sniegšanā un saņemšanā Ludzas novadā attīstītās samērā lēni. Joprojām notiek plaša „papīra komunikācija” starp iestādēm, jo informācijas apmaiņai nav izveidotas atbilstošas datorsistēmas. Pagaidām iedzīvotājiem un uzņēmējiem svarīgi pakalpojumi vēl nav pieejami elektroniskā formā. Nav izveidota Elektroniskā pārvalde (e-pārvalde).

Pasta pakalpojumi

Pasta pakalpojumus juridiskajām un fiziskajām personām Ludzas novadā sniedz valsts akciju sabiedrība “Latvijas Pasts”. Šobrīd VAS „Latvijas Pasts” ir vienīgā komercsabiedrība valstī, kura sniedz vispārējos pasta pakalpojumus:

- iekšzemes un starptautisko vēstuļu korespondences (pastkartes, vēstules, bandroles, sīkpakas) sūtījumu (tai skaitā ierakstīto un apdrošināto),
- iekšzemes un starptautisko pasta paku sūtījumu (līdz 10 kilogramiem) savākšanu, šķirošanu, pārvadāšanu un piegādi.
- VAS „Latvijas pasts” ir monopoltiesības pieņemt, pārsūtīt un izsniegt valsts robežās gan iekšzemes, gan starptautiskos vēstuļu korespondences sūtījumus – vēstules, pastkartes, bandroles un sīkpakas, kuru svars nepārsniedz 50 gramus.

Ludzas novada pasta nodaļas 2010.gadā

9.tabula

Pasta indekss	Nodaļa	Adrese
LV-5701	Ludza-1	Latgales iela 110, Ludza, Ludzas novads
LV-5707	Brigi	Brigi, Brigu pagasts, Ludzas novads
LV-5735	Pokumina	Tutāni, Cirmas pag. , Ludzas novads
LV-5716	Istalsna	Istalsna, Isnaudas pagasts, Ludzas novads
LV-5748	Vecslabada	Vecslabada, Istras pagasts, Ludzas novads
LV-5729	Nirza	Nirza, Nirzas pagasts, Ludzas novads
LV-5730	Nukši	Nukši, Nukšu pagasts, Ludzas novads
LV-5733	Pilda	Pilda, Pildas pagasts, Ludzas novads
LV-5745	Strumpe	„Kalmes”, Kivdolova, Pureņu pagasts, Ludzas novads
LV-5739	Rundāni	Rundēni, Rundēnu pagasts, Ludzas novads

Avots: “VAS Latvijas Pasts” dati

5.3. Energētika

5.3.1. Siltumapgāde

Ludzas novadā tiek izmantoti dažādi tehniskās siltumapgādes veidi: centralizēta siltumapgādes sistēma, lokālā apkure un individuālā apkure. Karstā ūdens apgāde tiek nodrošināta vai nu

centralizēti vai arī individuāli. Kā kurināmā veids siltumapgādes nodrošināšanai pārsvarā tiek izmantota koksne, ogles, malka, granulas un šķelda, atsevišķi uzņēmumi izmanto arī šķidro kurināmo (dīzeļdegvielu) un akmeņogles.

Centralizētā siltumapgāde Ludzas novadā tiek nodrošināta Ludzā, Rundēnu pagasta Rundēnos un Cirmas pagasta Tutānos, kā arī daļā pagastu centru dzīvojamās kvartālos. Cirmas pagasta Tutānu ciemā siltumapgādes sistēma sastāv no katlumājas un siltumtīklu sistēmas, kopgarumā 619 m. Katlu mājā ir uzstādīts katls UK – 800 ar kopējo jaudu 0.8 MW. Kā kurināmais tiek izmantota malka. Šobrīd siltumenerģijas patērētāji ir: 4 dzīvojamās mājas (45 dzīvokļi), pagasta ēka, t.sk. pagasta pārvalde, bibliotēka, medpunkts, Latvijas Pasts nodaļa un SIA "Alfeja" veikals.

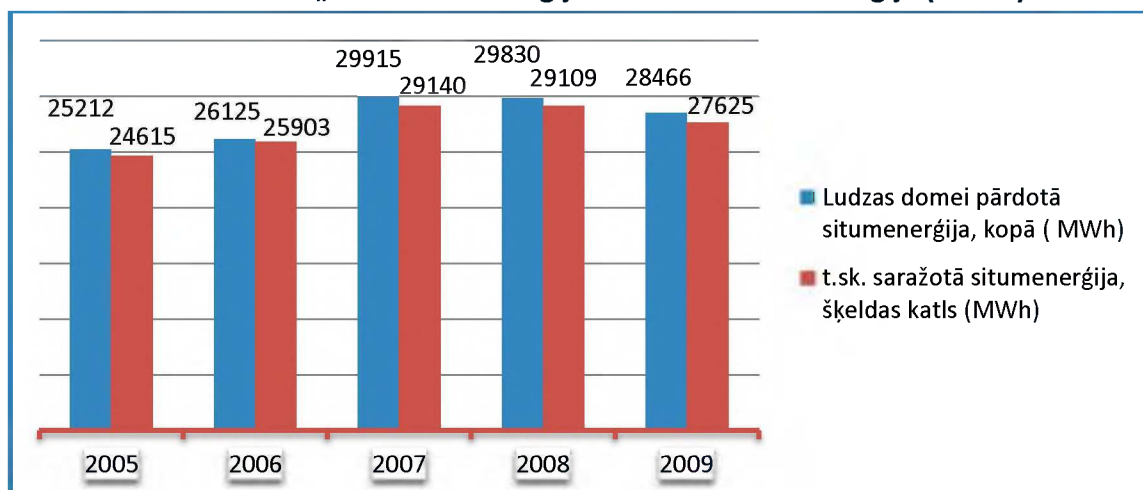
Ludzas pilsētā siltumapgādi nodrošina:

- SIA "Ludzas Bio-enerģija" – siltuma ražotājs;
- SIA "Ludzas apsaimniekotājs" – siltuma ražotājs (katlumāja Lauktechnikas rajonā) un siltuma piegādātājs.

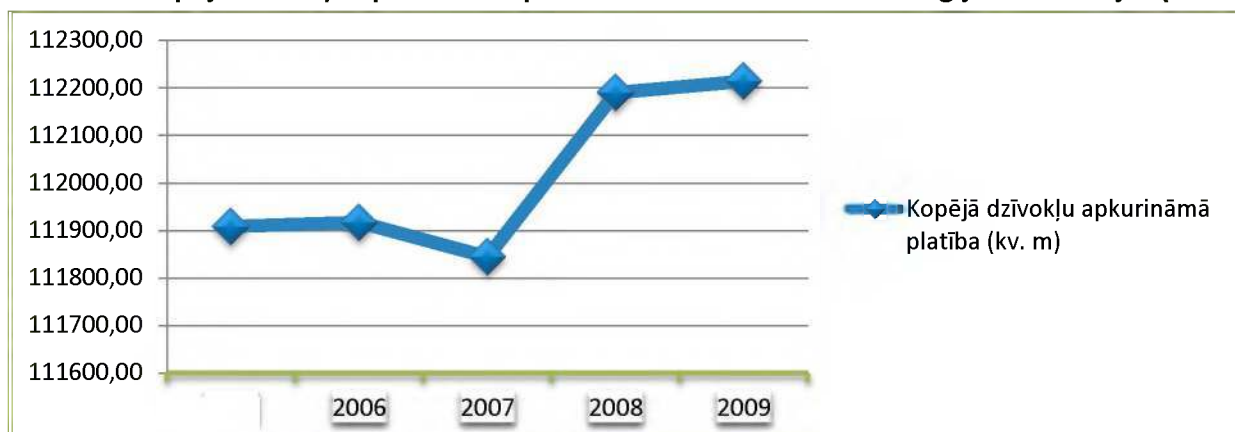
Apkurei pieslēgto daudzdzīvokļu dzīvojamo māju skaits ir 92 dzīvojamās mājas un 24 juridiskās personas, t.sk., Lauktechnikas rajonā 4 dzīvojamās mājas. Kopumā apkurei pieslēgti 2 385 dzīvokļi. 1 936 dzīvokļu iedzīvotāji pieslēgušies karstā ūdens lietošanai. Visām daudzdzīvokļu mājām ir uzstādīti jaunie siltummezgli un siltumenerģijas skaitītāji, lai iedzīvotāji var sekot līdz siltumenerģijas patēriņam.

Ludzas pilsētas siltumapgādes sistēma sastāv no divām atsevišķām apakšsistēmām :

- SIA "Ludzas Bio-Enerģija" katlu māja, kas atrodas Rūpniecības ielā 2b, Ludzā uzsāka darbību 2000. gada beigās. SIA "LUDZAS BIO-ENERĢIJA" katlu māja piegādā un pārdot Ludzas pilsētas domei siltumenerģiju, kas nepieciešama apkures un karstā ūdens nodrošināšanai Ludzas pilsētas patērētājiem. Katlu mājā ir uzstādīti 2 katli ar kopējo jaudu 14 MW: šķeldas katls KW-6000 ar jaudu 7 MW pamatslodzes noseģšanai un šķidrā kurināmā katls Logano S 815-7700 ar jaudu 7 MW pīķa slodzes noseģšanai. Kā pamatkurināmais tiek izmantoti vietējie atjaunojamie resursi: šķelda un skaidas līdz 15000 t gadā, kā arī dīzeļdegviela līdz 400 t gadā atkarībā no saražotā siltuma daudzuma. Šķeldas katls nosedz 97 – 99% no kopējās siltuma slodzes. Katlu māja vidēji saražo apmēram 30 000 MWh siltumenerģijas, ko iepērk Ludzas novada pašvaldība. SIA "LUDZAS BIO-ENERĢIJA" siltuma ražošanas iekārtas ir pieslēgtas Ludzas pilsētas siltumapgādes sistēmai, kura pieder Ludzas novada pašvaldībai. Kopējais siltumtrases garums ir 9140 m.
- Lauktechnikas mikrorajonu apkurina SIA „Ludzas apsaimniekotājs” pārziņā esošā katlumāja, kas atrodas Latgales šķērsielā 2c, Ludzā. Katlu mājā ir uzstādīti 2 katli: Komforts AK-500 MW un UT-500 ar kopējo jaudu 1,0 MW, kurināmais – malka. Siltumtrašu garums ir 418 m, kopējā apkurināmā platība 3444,69 m². 2009. gadā tika nomainīti siltumtrases tīkli un uzstādīts jauns katls. Turpmāk tiek plānota katlumājas pakāpeniska rekonstrukcija.

18.attēls. SIA „Ludzas Bio-Enerģija” saražotā siltumenerģija (MWh)

Avots: SIA „Ludzas apsaimniekotājs” dati

19.attēls. Kopējā dzīvokļu apkurināmā platība no SIA "Ludzas Bio-Enerģija" katlumājas (kv.m)

Avots: SIA „Ludzas apsaimniekotājs” dati

5.3.2. Elektroapgāde

Ludzas novadā elektroenerģiju piegādā, izmantojot 110 kV augstsprieguma elektrolīnijās. Līdz ar to ir radīta labvēlīga situācija, lai elektroenerģijas padevi varētu nodrošināt visa novada teritorijā. VAS „Latvenergo” augstsprieguma tīklu transformatora apakšstacija Nr.93 (110/20 kV) „Ludza” atrodas Latgales ielā 240 C, Ludzā.

Apdzīvotās vietas savieno 20 kV elektropārvades līnijas ar 20/0,4 kV transformatoru apakšstacijām, no kurām atiet 0,4 kV līnijas līdz elektroenerģijas patērētājiem. Novada patērētājiem elektroenerģija tiek pievadīta pa 20/0,4 kV sistēmu un rūpniecības nozaru 6/0,4 kV tīklu.

Ludzas novada teritorijā elektroapgādi nodrošina AS „Latvenergo”, AS “Sadales tīkls” Austrumu reģiona Ludzas nodaļa.

AS “Sadales tīkls” Austrumu reģiona Ludzas nodaļa veic ikdienas uzturēšanas darbus, novērš tehniskās avārijas un modernizē esošās elektrolīnijas piešķirtā finansējuma ietvaros. Liels darbs tiek ieguldīts, lai katru gadu samazinātu elektroenerģijas zudumus elektropārvades līnijās.

Par apgaismojuma uzturēšanu Ludzas pilsētā gādā elektromontāžas uzņēmums SIA «Strāva».

Ludzas pilsētas apgaismojuma tīkla raksturojošie lielumi:

- ielu apgaismojuma tīkli ar kailvadiem – 2,6 km;
- ielu apgaismojuma tīkli ar kailvadiem (kopēja uzķare, viens fāzes alumīnija vads) – 27,9 km;
- ielu apgaismojuma tīkli ar piekarkabeli (kopējā uzķare, viena fāzes dzīsla) – 2,92 km;
- ielu apgaismojuma tīkli (kabeļu līnijas) – 8,107 km;
- ielu apgaismojuma pieslēguma (barošanas) vietas - 18 TP.

5.3.3. Gāzes saimniecība

Ludzas novadu nešķērso maģistrālie un sadales dabasgāzes vadi. Ludzas novads nav savienots ar Latvijas centralizētajiem dabasgāzes tīkliem, tādēļ novada iedzīvotājiem nav pieejama dabasgāze. Novada iedzīvotājiem tiek piedāvāta sašķidrinātā gāze, ko patērētājiem piegādā SIA “Latvijas propāna gāze”. Sašķidrinātās gāzes patērētāji ir novada iedzīvotāji, kuri to izmanto sadzīves un apkures vajadzībām. Pakalpojums ir pieejams divos veidos: no gāzes rezervuāriem un no individuālajiem gāzes baloniem un rezervuāriem. Sašķidrināto gāzi no rezervuāriem izmanto daudzdzīvokļu māju iemītnieki, gāzes balonus – privātmāju iedzīvotāji, kā arī to daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji, kuriem nav pieejama gāzes padeve no rezervuāriem. Gāzes apgādei no pazemes rezervuāriem ir pieslēgti 2260 dzīvokļi Ludzas pilsētā. Pilsētā visās daudzdzīvokļu mājās ir uzstādīti gāzes skaitītāji.

Gāzes piegādes veids % no saimniecību kopskaita Ludzas novadā 2009.gadā

10.tabula

	Apgāde no gāzes vada	No gāzes baloniem	Gāzi neizmanto
Ludzas novads	0,5	67,7	26,5

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Par sašķidrinātās gāzes piegādi Ludzas pilsētas patērētājiem ir atbildīga SIA “Latvijas propāna gāze” Rēzeknes apkalpes zona, kas atrodas Rēzeknē, Varoņu ielā 29. Ludzā ir tikai balonu realizācijas punkti un avārijas dienests, kas atrodas Ludzā, Liepājas ielā 1.

Pēdējos gados gāzes patērētāju skaits lēnām samazinās, iedzīvotāji savās māsaimniecībās izvēlas alternatīvus enerģijas avotus (galvenokārt elektroenerģiju). Gāzes patērētāju skaita pieaugums tuvākajos gados netiek prognozēts.

Perspektīvā novada teritorijas gāzes apgāde iespējama no esošā maģistrālā gāzesvada Upmala - Preiļi - Rēzekne. Pašlaik gāzes vads ir izbūvēts līdz Rēzeknei un plānots izbūvēt gāzes vada atzarus (gāzes vada spiediens 0,6-1,6 megapaskāli) no Rēzeknes uz Kārsavu un Zilupi.

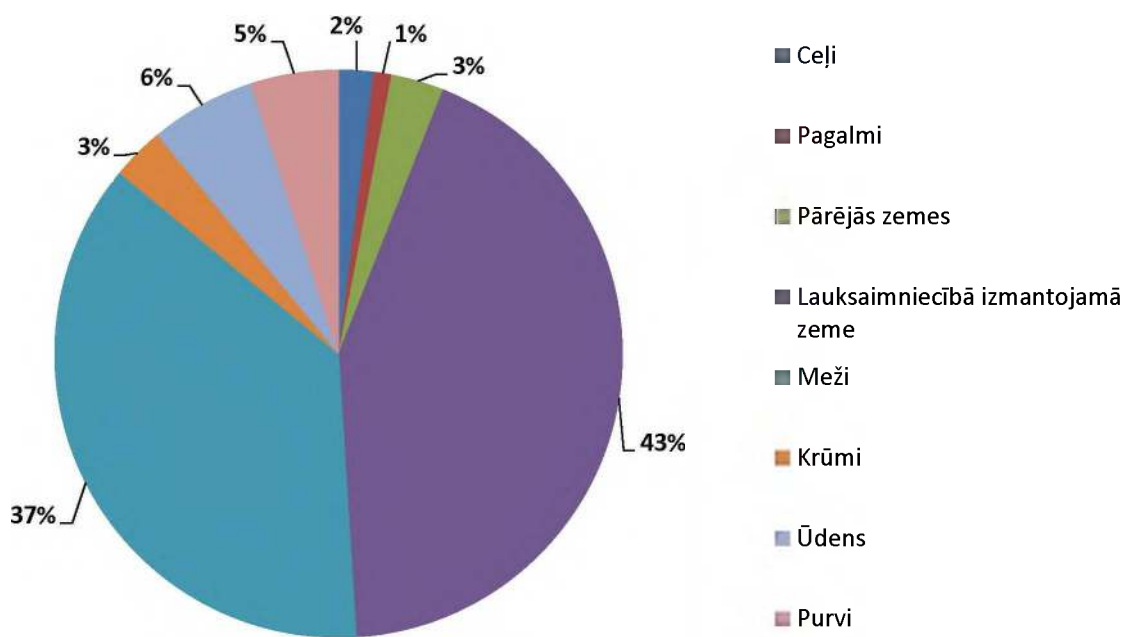
6. Nekustamā īpašuma raksturojums

6.1. Zemes

Zemes sadalījumā pa izmantošanas veidiem Ludzas novada lauku teritorijās dominē lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kas aizņem 41 621,8 ha jeb 43% no novada kopplatības. un meži – 35 637,5 ha jeb 37% no novada kopplatības. Vairāk kā pusi – 53% no meža platībām aizņem skuju koki un 47% lapu koku audzes. Pamatsugas ir priele, egļe un bērzs.

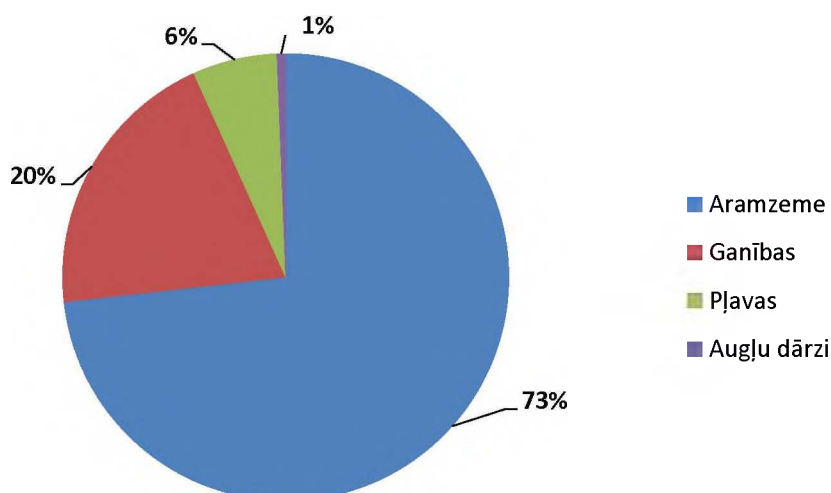
Lielu platību novada lauku teritorijas aizņem arī ūdeņi – 5 840,1 ha jeb 6%, savukārt purvi un mitrāji aizņem 4 428,2 ha jeb 5% no novada kopplatības. Ludzas novada purvos ir nozīmīgi kūdras krājumi, taču liela daļa purvu iekļauti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās - dabas liegumos un dabas parkos.

20.attēls. Zemes sadalījums pa izmantošanas veidiem novada lauku teritorijā 2010.gadā

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

No lauksaimniecībā izmantojamām zemēm vislielāko īpatsvaru sastāda aramzeme – 30 478,5 ha jeb 73 % un ganības 334,2 ha jeb 20 %. Pārējo lauksaimniecībā izmantojamo zemi aizņem pļavas – 2 548,6 ha jeb 6% un dārzi – 261,1 ha jeb 1%.

21.attēls. Lauksaimniecībā izmantojamo zemju sadalījums novada lauku teritorijā 2010.gadā

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

Meži Ludzas novadā aizņem 36 133,4 ha lielu platību, kas ir 37,51 % no novada kopplatības. Vislielākās mežu platības ir Istras pagastā – 7881,7 ha, Rundēnu pagastā – 5703,5 ha, Brigu pagastā – 5053,9 ha un Pildas pagastā – 5032,4 ha. Vairāk kā pusi jeb 53% no meža platībām aizņem skuju koki un 47% lapu koku audzes. Pamatsugas ir priele, egļe un bērzs.

Meža zemju sadalījums pēc lietojuma vai īpašuma veida

11.tabula

Meža zemju īpašnieka vai lietotāja statuss	ha	%
Valsts institūciju īpašums un valstij piekritīga zeme	8896,6	24,62
Fizisko personu īpašums un lietojums	17031,9	47,14
Juridisko personu īpašums un lietojums	9536,7	26,39
Pašvaldības īpašums un pašvaldībai piekritīga zeme	558,5	1,54
Jaukta statusa kopīpašumi	0,6	0,01
Zeme zemes reformas pabeigšanai	109,1	0,30
Kopā:	36133,4	100.00

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati uz 01.06.2010.

Ludzas novada pašvaldības īpašumā atrodas 433,7 ha zemes, no tiem 60% aizņem mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, 15,4% sabiedriskās nozīmes objektu apbūves zeme, 9,7% lauksaimniecības zeme un 14,9% - pārējā zeme.

Lielāko platību Ludzas pilsētā aizņem lauksaimniecībā izmantojamā zeme (27%), kas pārsvarā ir mazdārziņu, kā arī pilsētas brīvās zemes teritorija. Lielu īpatsvaru sastāda viengīmenes un divgīmeņu dzīvojamo ēku apbūves teritorijas (24,9%), kā arī pilsētai piekrītošo ūdeņu platība (14,8%).

Informācija par Ludzas novada pašvaldības zemes sadalījumu pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķa ir apkopota 12.tabulā.

Ludzas novada pašvaldības zemes sadalījums pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķa

12.tabula

Nr.p.k.	Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupa	Zemes vienību skaits	Kopplatība, ha
1.	Lauksaimniecības zeme	14	42,1
2.	Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu	15	260,3
3.	Ūdens objektu zeme	1	4,5
4.	Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	2	8,1
5.	Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme	15	18,8
6.	Individuālo dzīvojamo māju apbūves	7	3,9
7.	Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	18	3,8
8.	Komerccarbības objektu apbūve	2	0,2
9.	Sabiedriskās nozīmes objektu apbūves zeme	63	66,8
10.	Ražošanas objektu apbūves zeme	7	3,0
11.	Satiksmes infrastruktūru objektu apbūves zeme	17	16,4
12.	Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	5	5,8

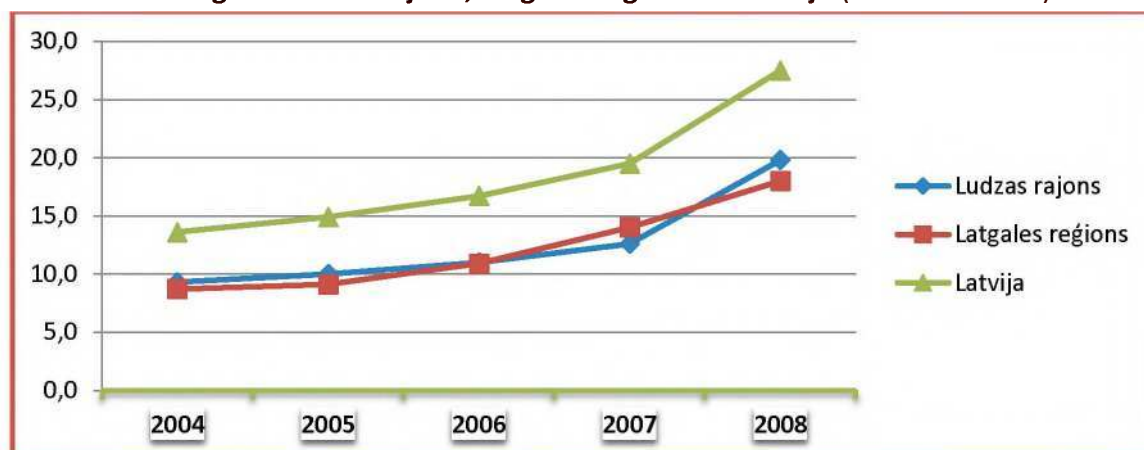
Avots: Ludzas novada pašvaldības dati uz 01.06.2010.

6.2. Dzīvojamais fonds

Uz 2010.gada sākumu Ludzas novadā kopumā ir 4 313 dzīvojamās mājas, kurās atrodas 8 262 mājokļi. Kopējā dzīvojamo māju platība ir 601,3 tūkst. m², vidēji 37,95 m² dzīvojamās platības uz vienu novada iedzīvotāju (Latvijā vidēji uz 1 iedzīvotāju 27,2 m²).

Dzīvokļu uzturēšanas un apsaimniekošanas izdevumi Ludzas rajonā no 2004. līdz 2008.gadam pakāpeniski pieauga un 2008.gadā bija 19,8 santīmi uz 1m² (Latgalē vidēji – 18,0 sant. uz 1m²; Latvijā vidēji 27,5 sant. uz 1m²). Straujākais dzīvokļu uzturēšanas un apsaimniekošanas izdevumu pieaugums Ludzas rajonā bija 2008.gadā, kad salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, izdevumi pieauga par 57%.

22.attēls. Vidējie mēneša dzīvojamā fonda uzturēšanas un apsaimniekošanas izdevumi 2004. – 2008.gadā Ludzas rajonā, Latgales reģionā un Latvijā (santīmi uz 1m²)

Avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Ludzas novada pašvaldības dzīvojamo fondu veido 242 pašvaldības dzīvojamās mājas, kurās atrodas 1053 dzīvokļi un ar tiem funkcionāli saistītās 59 palīgēkas, un 76 palīgceltņu daļu vienības. 207 dzīvojamās mājas (kopējā platība 148 360,09 m²) atrodas Ludzas pilsētā un 35 dzīvojamās mājas (kopējā platība 2 505 m²) atrodas novada pagastu teritorijā.

Lielākā daļa pašvaldības dzīvojamā fonda ir novecojis, tam nepieciešami renovācijas un energoefektivitātes pasākumi. Turklāt pašvaldībai trūkst nepieciešamo finanšu līdzekļu, lai veidotu jaunu dzīvojamo fondu.

Pašvaldības dzīvojamā fonda raksturojums

13.tabula

Dzīvojamās mājas				
Dzīvojamo māju skaits	Labiekārtotās dzīvojamās mājas		Nelabiekārtotās dzīvojamās mājas	
	90		117	
Dzīvokļi				
Dzīvokļu skaits	Privatizēti dzīvokļi		Neprivatizēti dzīvokļi	
	Labiekārtoti dzīvokļi	Nelabiekārtoti dzīvokļi	Labiekārtoti dzīvokļi	Nelabiekārtoti dzīvokļi
	1 932	233	569	339
Kopējā platība	90 654,18 m ²	14 725,98 m ²	33 106,69 m ²	9 256,82 m ²

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati uz 01.06.2010.

Ludzas pilsētā atrodas 7 sociālie dzīvokļi (kopējā platība 616,42 m²), kuros ir 26 istabas un ir noslēgti sociālo dzīvokļu 20 īres līgumi. Sociālajos dzīvokļos ir iemītnāti 38 iemītnieki, no tiem: 9 nepilngadīgie, 3 invalīdi, 2 bāreņi un 24 darba spējīgie (to skaitā 13 bezdarbnieki).

Viens no lielākiem dzīvojamo māju apsaimniekotājiem ir pašvaldības SIA „Ludzas apsaimniekotājs”, kas apsaimnieko Ludzas pilsētas teritorijā esošās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas. Novada pagastu teritorijā esošās dzīvojamās mājas apsaimnieko pagastu pārvaldes.

7. Vides aizsardzība

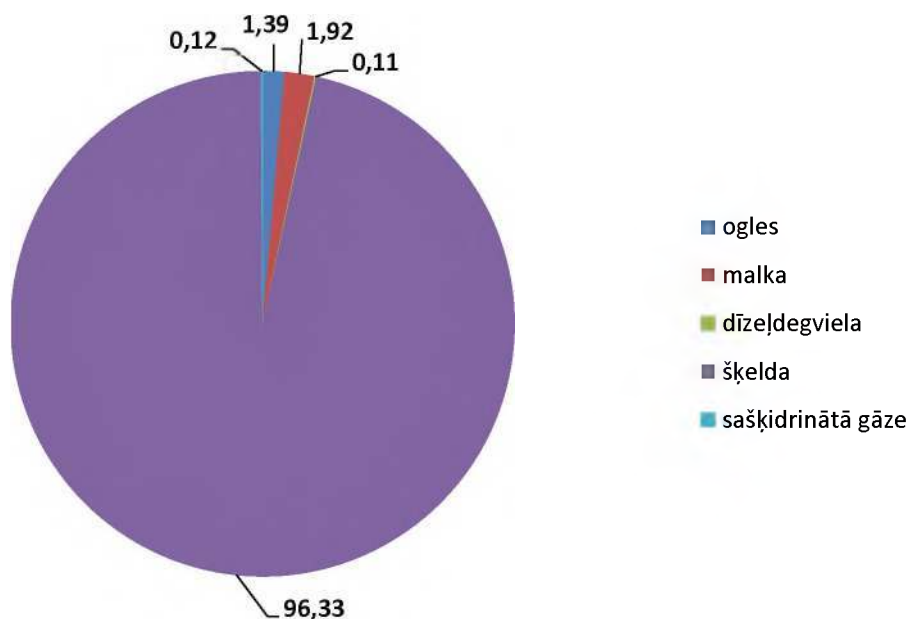
7.1. Gaisa kvalitāte

Gaisa kvalitāti Ludzas novadā ietekmē stacionārie un mobilie gaisa piesārņojuma avoti, kā arī gaisa piesārņojuma potenciālie avoti ārpus novada teritorijas. Galvenie mobilie gaisa piesārņojuma avoti ir autotransports un dzelzceļš (lokomotīves), kuru kustības rezultātā atmosfērā emitē piesārņojošās vielas – slāpekļa un oglekļa oksīdi, kā arī cietās daļiņas PM₁₀. Ludzas novada teritoriju šķērso autotransporta un dzelzceļa koridori, kuri savieno Eiropas Savienību ar Krievijas Federāciju un pēdējos gados palielina gaisa piesārņojumu. Izmeši no mobilajiem avotiem tiek kontrolēti periodiski: uz ceļiem un uzņēmumos sadarbībā ar CSDD autotransporta tehnisko apskāšu laikā un iegūti aprēķinu ceļā.

Ludzas novadā pašlaik tiek normēti un uzskaitīti stacionārie izmešu avoti, taču netiek aplūkoti decentralizētie siltumapgādes objekti: privātmāju katlumājas vai vienkārši apkures katli, kokapstrādes cehu emisiju daudzums, kā arī izmeši, kas radušies lauksaimniecībā no lopkopības, minerālmēsļu un pesticīdu lietošanas. Valsts statistikā un LVĢMC Valsts statistikas pārskatā "Nr.2-GAISS" apkopoti dati par lielākajiem stacionārajiem emisiju avotiem, taču reālais gaisa piesārņojuma līmenis paliek nezināms.

Ludzas novadā nav tādu teritoriju, kuras būtiski ietekmētu atmosfēras gaisa kvalitāti. Sakarā ar to, ka Ludzas novadā nav attīstītas rūpniecības, galvenie gaisa piesārņotāji ir katlumājas. Novada lielākie piesārņotāji un līdz ar to arī kurināmā izmantotāji atrodas Ludzas pilsētā. Visjaudīgākā SIA „Ludzas Bio Enerģija” katlu māja - atrodas Ludzas pilsētas teritorijā.

23.attēls. Izmantotā kurināmā procentuālais sadalījums Ludzas novadā 2009.gadā

Avots: LVĢMC Valsts statistikas pārskats par gaisa aizsardzību "Nr.2-Gaiss"

Koksne ir nozīmīgākais vietējais kurināmais Latvijā. Ludzas novadā 2005. gadā koksne kopējā

kurināmā izmantošanas struktūrā sastāda 13 966,43 tonnas jeb 97%, savukārt 2008. gadā 13 762,10 tonnas jeb 98%. Pārsvārā izmanto malku, kuru iegūst no izcirstās apaļkoksnes, šķeldu un kokapstrādes atlikumus. No 2005.gada šķeldas apjoms ir palielinājies. Koksni plaši izmanto gan centralizētajā, gan vietējā un individuālajā siltumapgādē. Kopumā lielais koksnes īpatsvars kurināmā izmantošanas struktūrā ir pozitīvs rādītājs, jo radītie izmeši nesatur sēru, kas izraisa atmosfēras nokrišņu paskābināšanos.

Nemot vērā turpmāko paredzamo energoresursu sadārdzināšanos, daudzviet novadā centralizētajās siltumapgādes sistēmās būs jāveic rekonstrukcija un pasākumi enerģijas efektīvākai izmantošanai.

7.2. Ūdens kvalitāte un ūdenssaimniecība

7.2.1. Ūdensapgādes sistēma

Ludzas novadā dzeramā ūdens vajadzībām izmanto pazemes ūdeņus. Dzeramais ūdens pilnībā tiek nodrošināts no pazemes ūdens resursiem. Tie tiek iegūti no Pļaviņu – Daugavas horizonta.

Ūdensapgādei izmantotajos ūdens horizontos un kompleksos dominē hidroģēnkarbonātu kalcija-magnija tipa ūdeņi ar mineralizāciju 0,2 – 0,3 g/l. Pazemes ūdeņi ir dabiski ķīmiski un bakterioloģiski tīri, bet neatbilst dzeramā ūdens prasībām pēc Fe (dzelzs) satura, kas lielā daļā aku ir 0,5 – 4 mg/l, atsevišķos gadījumos tā sasniedz 6 mg/l (pieļaujams Fe koncentrācija ne vairāk par 0,4 mg/l). Lai uzlabotu ūdens kvalitāti, lielākajā daļā ūdensapgādes objektu nepieciešama atdzelžošana. Aktuāla problēma ir arī paaugstināta duļķainība un amonija jonu masa. Privātmāju īpašnieki pārsvārā izmanto gruntsūdens grodu akas, kuru ūdenī varētu būt paaugstināts organisko vielu daudzums, kas saistīts ar humusvielu ieskalošanos. Īpaši jāatzīmē paaugstināts slāpekļa savienojumu saturs aku ūdenī. Nopietna problēma varētu būt bioloģiskais piesārņojums – viensūņi, aļģes un mikroorganismi. Šo problēmu varētu risināt, uzlabojot individuālo un lokālo ūdensapgādes sistēmu un virsējo slāņu gruntsūdeņu aizsardzību pret piesārņošanu.

Ludzas novada teritorijā esošās atdzelžošanas iekārtas

14.tabula

Nr.p.k.	Teritoriālā vienība	Daudzums	Nr.p.k.	Teritoriālā vienība	Daudzums
1.	Ludzas pilsēta	5	6.	Nirzas pagasts	1
2.	Brigu pagasts	1	7.	Nukšu pagasts	1
3.	Cirmas pagasts	1	8.	Pildas pagasts	2
4.	Isnaudas pagasts	1	9.	Pureņu pagasts	1
5.	Istras pagasts	2	10.	Rundēnu pagasts	-

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati uz 16.02.2010.

Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzes uzskaitē Ludzas novadā ir 208 urbumi, no kuriem ekspluatēti tiek 55 urbumi. Lielākā daļa urbumu ir pašvaldību pārziņā, daļa urbumu ir uzņēmumu, individuālo lietotāju pārziņā. Novadā ir vairāk nekā simts piecdesmit neapsaimniekotu urbumu.

Ludzas novada teritorijā esošie ūdensapgādes urbumi

15.tabula

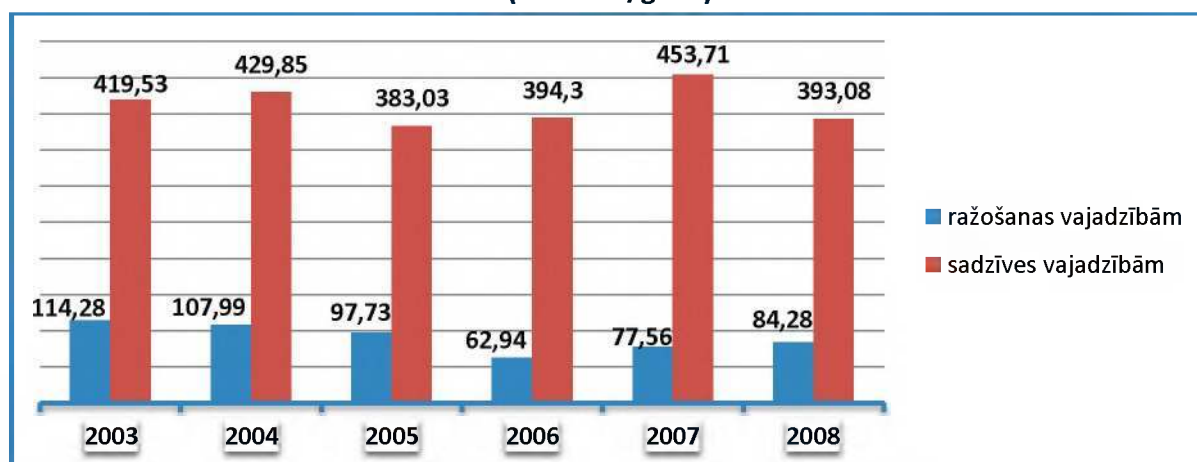
Nr. p.k.	Teritoriālā vienība	Urbumu skaits	Tai skaitā					Statuss nav zināms
			Ūdens lietošanai izmantojamie urbumi	Rezervētie urbumi	Neizmantotie urbumi	Likvidētie urbumi	Urbumi jātamponē	
1.	Ludzas pilsēta	34	18	3	5	1	1	6
2.	Brigu pagasts	22	1	-	-	-		21
3.	Cirmas pagasts	29	8	-	-	2		19
4.	Isnaudas pagasts	39	5	-	-	-		34
5.	Istras pagasts	28	13	-	-	1		14
6.	Nirzas pagasts	20	2	1	1	-		16
7.	Nukšu pagasts	13	2	-	-	-		11
8.	Pildas pagasts	11	2	-	-	-		9
9.	Pureņu pagasts	14	3	-	-	-		11
10.	Rundēnu pagasts	14	1	-	1	-		12
	Kopā	224	55	4	7	4	1	153

Avots: LVĢMC Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrs (dati uz 16.02.2010.)

Galvenie ūdens patērētāji Ludzas novadā ir iedzīvotāji, sabiedriskās ēkas, komercuzņēmumi un pārvaldes iestādes, kā arī daudzdzīvokļu māju saimnieciskais sektors, zemnieku saimniecības sektors un ražošanas sektors. Pēc Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālās pārvaldes izsniegtajām atļaujām kopumā Ludzas novadā 2009. gadā ūdens resursus izmantoja 33 juridiskās un fiziskās personas.

Ūdens patēriņš sadzīves vajadzībām novadā laika periodā no 2003.gada līdz 2008.gadam ir stabilizējies no 390 līdz 420 tūkst. tūkst.m³/gadā. Tas izskaidrojams ar precīzāku iegūtā ūdens daudzuma uzskaiti, ūdensapgādes sistēmas sakārtošanu un ūdens zudumu samazināšanu.

24.attēls. Ūdens izmantošana ražošanas un sadzīves vajadzībām Ludzas novadā (tūkst.m³/gadā)

Avots: LVĢMC Valsts statistikas pārskats „2-Ūdens”

Centralizēta ūdensapgāde sistēma ir lielākajā daļā no Ludzas pilsētas teritorijas, savukārt lauku novada pašvaldības administratīvajos centros un dažās lauku apdzīvotajās vietās ir daļēja

centralizēta ūdensapgādes sistēma. Pārējie turētāji izmanto autonomas ūdensapgādes sistēmas: šahtveida akas vai individuālos artēziskos urbumus.

Ludzas novada centralizētās ūdensapgādes sistēmas raksturojums

16.tabula

Nr. p.k.	Teritoriālā vienība	Teritorija	Ūdens tīklu kopgarums (ar pievadu), km	Centralizētas ūdensapgādes sistēmas patērētāju skaits	Dzeramā ūdens kvalitāte
1.	Ludzas pilsēta	Ludzas pilsēta	22,42	7449	atbilst kvalitātes prasībām
2.	Brigu pagasts	Brigu ciems	4,071	185	atbilst kvalitātes prasībām
3.	Cirmas pagasts	Tutānu ciems	2,612	148	Dzels -3,10 mg/l (paraugs konstatēts 2008. gadā) Duļķainība - 31 NTU (paraugs konstatēts 2008.g.)
4.	Isnaudas pagasts	Martišu ciems	4,736	381	atbilst kvalitātes prasībām Dzels -0,52 mg/l (paraugs konstatēts 2009 un 2008 g.) Duļķainība - 4,8 NTU (paraugs konstatēts 2008.g.) atbilst kvalitātes prasībām
		Istalsnas ciems	0,216		
		Kreiču ciems	0,076		
5.	Istras pagasts	Vecslabadas ciems	3,158	234	Duļķainība – 6,2 NTU (paraugs konstatēts 2008.gadā)
6.	Nirzas pagasts	Nirzas ciems	4,114	175	atbilst kvalitātes prasībām atbilst kvalitātes prasībām
		Raipoles ciems (Kušneri)	0,76		
7.	Ņukšu pagasts	Ņukšu ciems	6,03	162	Dzels -1,70mg/l (paraugs konstatēts 2008.g.) Duļķainība – 4,8 NTU (paraugs konstatēts 2008.g.) atbilst kvalitātes prasībām
		Gaveiku ciems	0,6		
8.	Pildas pagasts	Pildas ciems	6,050	242	atbilst kvalitātes prasībām
9.	Pureņu pagasts	Kivdolas ciems	1,663	94	Dzels -3,10 mg/l (paraugs konstatēts 2008.g.) Duļķainība - 31 NTU (paraugs konstatēts 2008.g.) atbilst kvalitātes prasībām
		Auzeņu ciems	1,300		
10.	Rundēnu pagasts	Rundēnu ciems	1,719	171	Dzels -0,52 mg/l (paraugs konstatēts 2009. un 2008.g.) Duļķainība - 4,8 NTU (paraugs konstatēts 2008.g.)
		Rundēnu skolas ēka	0,315		

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati uz 01.09.2010.

Ludzas pilsētas centralizētā ūdensapgādes sistēma aptver 60% no pilsētas teritorijas un apkalpo ~71% iedzīvotāju un ~95 % komercuzņēmumus un iestāžu. Apmēram 90% centralizētās ūdensapgādes sistēmas lietotāju dzīvokļos ir uzstādīti ūdens skaitītāji. Pagastos centralizētās ūdensapgādes sistēmas apkalpo vidēji 49 % no ciemu iedzīvotājiem, kā arī uzņēmumus un iestādes.

2009.gadā ES Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Ludzas pilsētā” ietvaros tika uzsākti ūdensapgādes tīklu būvniecības un rekonstrukcijas darbi. Projekta

īstenošanas rezultātā tiks veikta pazemes ūdens rezervuāra un ūdens sūkņu stacijas būvniecība, atjaunoti 3 artēziskie urbumi, atjaunoti ap 8163 m un paplašināti ap 7520 m ūdensapgādes tīklu.

2009. – 2010.gadā par piešķirtiem valsts dotācijas novada infrastruktūras attīstībai līdzekļiem notiek ūdensapgādes sistēmas rekonstrukcijas darbi Brigu, Istras, Pildas, Pureņu un Rundēnu pagastos. 2011. – 2014. gados tiek plānota ūdensvada tīklu rekonstrukcija Cirmas pagasta Tutānu ciemā un ūdens atdzelžošanas stacijas būvniecība Nirzas pagasta Kušneru ciemā.

7.2.2. Kanalizācijas sistēma

Centralizētā kanalizācijas sistēma ir Ludzas pilsētā, savukārt lauku pagastu centros un dažās lauku apdzīvotajās vietās ir daļēja centralizētā kanalizācijas sistēma.

Sadzīves notekūdeņi no apdzīvotajām vietām galvenokārt tiek savākti kanalizācijas sistēmā, novadīti uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (NAI) un pēc attīrīšanas ūdenstecēs vai ūdenstilpnēs.

Ludzas novada centralizētas kanalizācijas sistēmas raksturojums

17.tabula

Nr. p.k.	Atrašanās vieta	Teritorija	Attīrīšanas ierīces tips	Kanalizācijas tīklu kopgarums, km
1.	Ludzas pilsēta	Ludzas pilsētas teritorija	- BIO 2800 (atrodas Ludzas novada Isnaudas pagasta Kreiči ciemā) - BIO 200 (atrodas Latgales ielā 232, Ludzā; netiek izmantots)	21,257
2.	Brigu pagasts	Brigu ciems	- BIO 50 - BIO 100 (netiek izmantots)	3,814
3.	Cirmas pagasts	Tutānu ciems	BIO 200 sastāv no 2 x BIO100 (viens BIO100 netiek izmantots)	3,188
4.	Isnaudas pagasts	Martišu ciemās	BIO M-100	2,88
		Istalsnas ciems	BIO 50	1,038
5.	Istras pagasts	Vecslabadas ciems	BIO 100	0,407
		Vecslabadas ciems	BIO M 25-30	
6.	Nirzas pagasts	Nirzas ciems	BIO 200 sastāv no 2 x BIO100	4,248
		Raipoles ciems (Kušneri)	BIO 50	1,207
7.	Nukšu pagasts	Ņukšu ciems	- BIO 100 - BIO 50 (netiek izmantots)	2,558
		Gaveiku ciems	Mehāniskās attīrīšanas iekārtas	80
8.	Pildas	Pildas ciems	BIO 200	2,690
9.	Pureņu pagasts	Kivdoloovas ciems	BIO 50 (darbojas mehāniskajā režīmā)	2,059
		Auzeņu ciems	Uz Kivdoloovas iekārtām	0,915
10.	Rundēnu pagasts	Rundēnu ciems	BIO 200 sastāv no 2 x BIO100 (viens BIO100 netiek izmantots)	1,673
		Rundēnu pamatskolas rajona dzīvojamās mājas	Mehāniskās ūdens attīrīšanas iekārtas	0,191

Avots: LVGMC un Ludzas novada pašvaldības dati uz 01.09.2010.

Uz 2009.gada decembri Ludzas novadā uzskaitītas 2 mehāniskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un 15 bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Mehāniskās ūdens attīrīšanas iekārtas Ludzas novadā

18.tabula

Ūdens daudzumi : tūkst.m3/gadā				
Nosaukums	Skaits	Jauda (tūkst.m3/dnn)	Notekūdeņu daudzums	Attīrīšanas pakāpe
				Pirmējā attīrīšana
Istras pagasts	1	0	1,813	0,00
Nukšu pagasta	1	0	0,234	0,234
Rundēnu pagasta Rundēnu pamatskolas rajonā	1	0	0,014	0,014

Avots : LVGMC Valsts statistikas pārskats „2-Ūdens” (dati uz 16.02.2010.)

Bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Ludzas novadā

19.tabula

Ūdens daudzumi : tūkst,m3/gadā						
Teritoriālā vienība	Skaits	Jauda (tūkst,m3/dnn)	Notekūdeņu daudzums	Attīrīšanas pakāpe		
				Pirmējā attīrīšana	Otrējā attīrīšana	Biogēnā redukcija
Brīgu pagasts	1	0,050	9,973	0	9,973	0
Cirmas pagasts	1	0,200	20,003	0	20,003	0
Isnaudas pagasts	3	0,153	33,517	0	33,517	0
Istras pagasts	1	0,100	18,325	18,325	0	0
Ludza	2	3,000	304,907	0	304,907	0
Nirzas pagasts	2	0,256	33,721	6,542	27,179	0
Nukšu pagasts	1	0,100	12,220	0	12,200	0
Pīldas pagasts	1	0,200	20,648	0	20,648	0
Pureņu pagasts	1	0,05	9,539	9,539	0	0
Rundēnu pagasts	1	0,200	9,072	0	9,072	0
KOPĀ	15	4,309	471,925	34,406	437,519	0

Avots : LVGMC Valsts statistikas pārskats „2-Ūdens” (dati uz 16.02.2010.)

Kā redzams 20.tabulā, notekūdeņu bioloģisko attīrīšanas iekārtu uzlabojumi vispirms ir nepieciešami tām bioloģiskām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, kurās tiek nodrošināta tikai pirmējā attīrīšana, t.i, Pureņu pagastā. Ar pārslodzi darbojas Isnaudas pagasta Martišu ciema NAI BIO M100 un Nirzas pagasta Nirzas ciema NAI BIO 200.

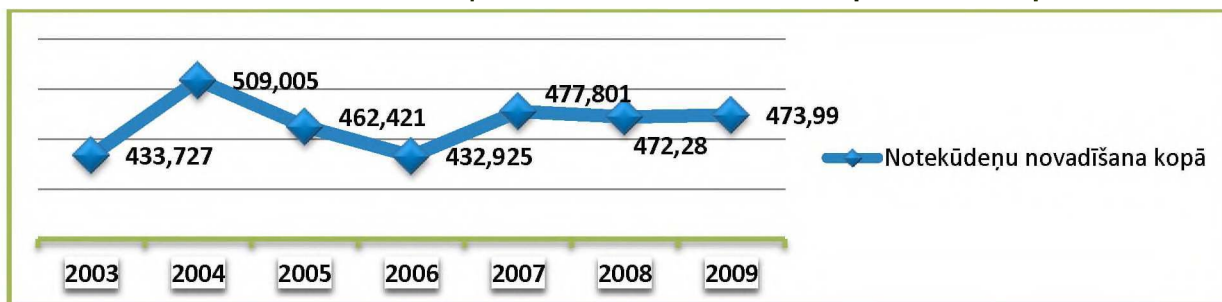
Notekūdeņu daudzums Ludzas novadā

20.tabula

Notekūdeņi, tūkst.m ³ /gadā	
Ar attīrīšanu normatīvi tīri	450,889
Ar attīrīšanu normatīvi netīri	1,033
Bez attīrīšanas normatīvi tīri	20,003
Bez attīrīšanas normatīvi netīri	0,234
Lietus notekūdeņi	1,813
Novadišanas vietu skaits	17,000
Kopā novadīti notekūdeņi	473,972

Avots : LVGMC Valsts statistikas pārskats „2-Ūdens” (dati uz 16.02.2010.)

Nelielos ciematos vai pie atsevišķām mājām pilsētā un dažām dzīvojamām mājām un lopu kūtīm ciemos notekūdeņu savākšanai izmanto individuālus notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas risinājumus – kanalizācijas krājbedres. Tie rada N_{kop} un P_{kop} slodzi uz virszemes ūdenstecēm un ūdenstilpēm un norāda uz centralizētas notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas nepieciešamību vietās, kur tas tehniski un ekonomiski iespējams. Iespējamais risinājums ir jaunu pieslēgumu veidošana vai jaunu mazo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu būvniecība, notekūdeņu attīrīšanā izmantojot alternatīvās tehnoloģijas – mākslīgās mitrzes, infiltrāciju, dīķus ar fosfora ķīmisku izgulsnēšanu u.tml. Ludzas novadā ir vieta, kurai jāparedz notekūdeņu kontrole un esošās situācijas uzlabošana, jo notekūdeņi pēc nostādīnāšanas ietek ezerā vai purvā. Lauku viensētām un ciemu dzīvojamām mājām kanalizācijas sistēmu lielākoties nav.

25.attēls. Notekūdeņu daudzums Ludzas novadā (tūkstošos m³)

Avots : LVGMC Valsts statistikas pārskats „2-Ūdens”

Ludzas pilsētas centralizētā kanalizācijas sistēma aptver aptuveni 48 % no pilsētas teritorijas un apkalpo 63% iedzīvotāju un aptuveni 90% komercuzņēmumu un iestāžu. Pagastos centralizētās ūdensapgādes sistēmas apkalpo vidēji 43 % ciemu iedzīvotāju, kā arī uzņēmumus un iestādes.

Kanalizācijas sistēmas, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un izmantojamās attīrīšanas tehnoloģijas daudzviet ir novecojušas. Pagastu pārvalžu komunālie dienesti, kas nodarbojas ar ūdensapgādes un kanalizācijas jautājumiem, visbiežāk veic cauruļvadu plīsumu un aizsērēšanas novēršanu, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un kanalizācijas sūkņu apkalpošanu, bet nav spējīgi veikt tehnoloģiskā režīma uzlabošanas, sistēmas rekonstrukcijas pasākumus.

2009.gadā ES Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Ludzas pilsētā” ietvaros tika uzsākti kanalizācijas tīklu un iekārtu būvniecības un rekonstrukcijas darbi. Projekta īstenošanas rezultātā tiks veikta kanalizācijas sūkņu stacijas būvniecība, 4 kanalizācijas sūkņu staciju rekonstrukcija, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija, ap 677 m kanalizācijas tīklu atjaunošana un ap 4352 m kanalizācijas tīklu paplašināšana.

2009. – 2010.gadā par piešķirtiem valsts dotācijas novada infrastruktūras attīstībai līdzekļiem notiek kanalizācijas sistēmas rekonstrukcija Istras un Isnaudas pagastā. 2011. – 2014. gados tiek ieplānota kanalizācijas sistēmas rekonstrukcija Brīgu, Ņukšu, Pildas un Pureņu pagastā, kā arī kanalizācijas sistēmas ierīkošana Rundēnu pagastā.

Lietus ūdens kanalizācijas sistēma

Ludzas novadā un Ludzas pilsētā nav ierīkota vienota lietus kanalizācijas sistēma. Nesakārtota ir esošā lietus novadīšana, kas ir Ludzas novada domes pārziņā. Atšķirībā no dzeramā ūdens un notekūdens savākšanas, šim pakalpojumam nav abonentu maksas.

Ludzas pilsētas atsevišķos rajonos lietus ūdens kanalizācijas kolektoriem ir pieslēgti uztvērēji uz ielām, notekas no ēku jumtiem, pagrabu un ēku perimetra drenāža. Kopā lietus kanalizācijas sistēma apkalpo aptuveni 10% no pilsētas apbūvētās teritorijas. Daudzās ielās nav nodrošināta lietus ūdens savākšana, esošās lietus ūdens sistēmas elementi – grāvji un akas – ir aizsērējuši, aizauguši, vietām iedzīvotāji tos aizbēruši un netiek regulāri apkoptas. Nepareizi izvēlēta cauruļvadu diametra un nepietiekama slīpuma dēļ regulāri tiek applūdinātas vairākas dzīvojamās māju un sabiedrisko vietu teritorijas pilsētā: Raiņa, Blaumaņa, Skolas, Kr.Barona, Rekašova, Mazā Ezerkrasta ielu rajonos u.c. Lietus un sniega kušanas ūdeņi dabīgā ceļā pa ceļu virsmām, laukumiem, ielu tehnēm notek reljefa zemākajās vietās un tās vietas, kur nav novadgrāvju, tiek applūdinātas. Sistēmas nolietojuma dēļ pilsētas daudzdzīvokļu dzīvojamās apbūves rajonos lietus kanalizācijas sistēmas tehniskais stāvoklis ir kritisks. Sevišķi nelabvēlīgi apstākļi ir vienā no pilsētas galvenajām ielām – Latgales ielā.

Lietus ūdeņi bez attīrīšanas tiek novadīti vietējos ūdens novadīšanas grāvjos un lielākā daļa no tiem noplūst tieši uz Garbaru upi, Mazo Ludzas ezeru un Lielo Ludzas ezeru.

7.3. Atkritumu apsaimniekošana

Latvijā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas galvenās problēmas ir atkritumu izgāztuvju lielais skaits un to ietekme uz vidi. Atkritumu izbēršana neatļautās vietās rada pazemes un virszemes ūdens piesārņojumu, kā arī augsnes un ainavas degradāciju.

Īstenojot Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2006. – 2012.gadam, ir slēgtas visas Ludzas novadā esošās sadzīves atkritumu izgāztuves un veikti rekultivācijas darbi – izgāztuves virsma ir nosepta ar pietiekoši biezu grunts slāni, apkārtnē ir labiekārtota. Rekultivācijas rezultātā problemātiskajās teritorijās iegūta sakopta ainava un turpmākai izmantošanai sagatavoti zemes gabali.

Rekultivētās sadzīves atkritumu izgāztuves Ludzas novadā

21.tabula

Nr.p.k.	Pašvaldība	Nosaukums	Platība (ha)
1.	Brigu pagasts	Dilāni	0,6
2.		Zabolocki	2,0
3.	Cirimas pagasts	Kivļi	1,4
4.		Soidi	0,5
5.	Istras pagasts	Rukši	0,3
6.	Nirzas pagasts	Žuriji	2,4
7.	Ņukšu pagasts	Ņukši	0,7
8.	Pildas pagasts	Niriņi	0,5
9.	Pureņu pagasts	Līdumnieki	0,5
10.	Rundēnu pagasts	Kazici	0,8

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati uz 01.06.2010.

7.3.1. Sadzīves atkritumi

Visi sadzīves atkritumi tiek deponēti Austrumlatgales reģiona atkritumu poligonā „Križevnieki”, kas atrodas Ozalaines pagastā, Rēzeknes novadā. Nesankcionētu atkritumu izgāztuvju Ludzas novadā nav.

Ludzas pilsētā atkritumu apsaimniekošanas sistēmā šobrīd ir iesaistīti ap 89% iedzīvotāju, bet lauku teritorijās tikai 48,8%.

Ar nešķirotu un šķirotu sadzīves atkritumu savākšanu nodarbojas pašvaldības un specializētie atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumi. Atkritumus Ludzas pilsētā, Ludzas novada ciemos un atsevišķās vietās pārējā novada teritorijā savāc ar konteinermetodi. Ar nešķirotu sadzīves atkritumu savākšanu nodarbojas (dati uz 01.01.2011.):

- pašvaldības SIA “Ludzas apsaimniekotājs”;
- SIA „Atita”;
- SIA “Mišele V”;
- SIA „L&T Hoetika”;
- AS „LATVIJAS AUTOCEĻU UZTURĒTĀJS”.

Ar šķirotu sadzīves atkritumu savākšanu nodarbojas :

- pašvaldības SIA “Ludzas apsaimniekotājs” (kurtuvju pelni, nolietotas riepas, papīrs un kartons, stikls, plastmasa, metāli);
- SIA „BARKS” (metāli);
- SIA „ECHO” (papīrs un kartons, plastmasa).

Ludzas pilsētā ir sakārtota un uzlabota atkritumu savākšanas un šķirošanas sistēma. Daļētai atkritumu vākšanai pašvaldības SIA „Ludzas apsaimniekotājs” sadarbībā ar „Latvijas Zaļo punktu” vairākos pilsētas rajonos ir uzstādījis 24 dzeltenās krāsas konteinerus neliela izmēra sadzīves atkritumus šķirošanai. Konteineros iespējams izmest visu veidu izlietoto iepakojumu – stikla pudeles un burkas, plastmasas pudeles un kanniņas, metāla bundžas un kārbas, papīra un kartona kastes.

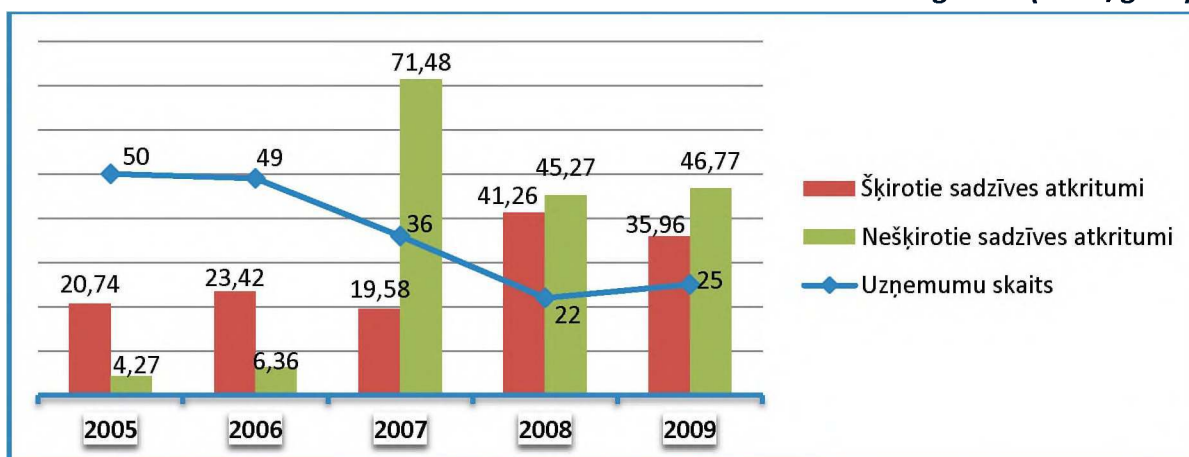
Šķirotot izlietoto iepakojumu no citiem sadzīves atkritumiem, tiks samazināts atkritumu poligonā noglabājamo atkritumu daudzums, kas no gada uz gadu pieaug. Līdz ar to arī iedzīvotājiem samaksa par atkritumu izvešanu tuvākā nākotnē nepalielināsies tik strauji. Tāpēc uzņēmēji no savas puses ierosina – ja iedzīvotāji tiek aicināti šķirot, tad jāsola arī mazāka samaksa par atkritumu izvešanu vai no samaksas jāatbrīvo vispār. Savukārt izlietoto iepakojumu varēs izmantot otrreiz. 2009. gadā SIA „Ludzas apsaimniekotājs” nodeva atkārtotai pārstrādei 90 tonnas papīra un kartona, 28 tonnas stikla un 4 tonnas plēves. Īstermiņa perspektīvā visiem pagastiem plānots sakārtot atkritumu šķirošanu un ar atkritumu dalītās vākšanas punktiem nodrošināt vismaz vienu šādu punktu visos ciemos ar vairāk nekā 200 iedzīvotājiem. Ludzas pilsētas iedzīvotājiem ir iespēja nodot liela izmēra, metāla, stikla, papīra, koksnes un tekstila atkritumus pilsētas teritorijā. Ar atkritumu konteineriem ir nodrošinātas tūrisma un atpūtas vietas, kapsētas, valsts pierobežas zona, kur veidojas intensīvas tranzīta autotransporta rindas pie robežkontroles punktiem.

Ludzas pilsētā jau ir izveidoti trīs laukumi šķirotu atkritumu savākšanai: Rūpniecības ielā 2a un Kr. Barona ielā 49, Ludzā, Kreiļos, Isnaudas pagastā. Atkritumu šķirošanas centrs atrodas Rūpniecības ielā 2a, Ludzā. Kreiļos, Isnaudas pagastā plānots izveidot kompostēšanas laukumu bioloģisko atkritumu kompostēšanai.

Ludzas novada teritorijā ir aizliegts apglabāt dzīvnieku izcelsmes atkritumproduktus. Ir jāslēdz līgums ar firmām, kam ir licence ar to nodarboties. SIA „Eko Vide” ir tiesīga veikt dzīvnieku izcelsmes atkritumproduktu pārstrādi, SIA „Reneta” ir tiesīga veikt dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu savākšanu, transportēšanu un iznīcināšanu. SIA “Bīstamo atkritumu serviss” veic bīstamas vielas saturoša augsnes savākšanu, transportēšanu un iznīcināšanu.

Atkritumu apsaimniekošanas sistēmā ir iekļauti arī novada lauku viensētu iedzīvotāji, noslēdzot līgumu par atkritumu apsaimniekošanu.

26.attēls. Sadzīves atkritumu daudzums Ludzas novadā 2005. – 2009.gadam (100t /gadā)

Avots: LVĢMC Valsts statistikas pārskats par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem «Nr.3-A»

Ludzas novadā radīto sadzīves atkritumu daudzumam ir tendence pieaugt. Šķiroto atkritumu sadalījumā pa veidiem 2009.gadā dominē kurtuvju pelni (61,42%), dzīvnieku audu atkritumi (27,57%) un metāli (9,68%).

Palielinoties sadzīves atkritumu daudzumam, aktuāla kļūst nepieciešamība attīstīt atkritumu šķirošanu un dalītās atkritumu vākšanas sistēmas, kas novadā funkcionē nepilnīgi, skarot atsevišķas atkritumu grupas.

7.3.2. Bīstamie atkritumi

Kā bīstamie atkritumi uzņēmumiem galvenokārt rodas: svina akumulatori, eļļu atkritumi (eļļas filtri, atstrādātā eļļa, ar naftas produktiem piesārņota augsne u.c.), luminiscentās lampas, medicīnas atkritumi, galvanisko procesu atlikumi, krāsu atlikumi u.c.

Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi (EEIA) veido sadzīves elektriskās un elektroniskās iekārtas (tosteri, plītiņas, ledusskapji, radio un TV aparāti, datori, utt.). Latvijā ar EEIA savākšanu nodarbojas A/S "BAO", SIA „Hrona” un pašvaldības SIA "Ludzas apsaimniekotājs".

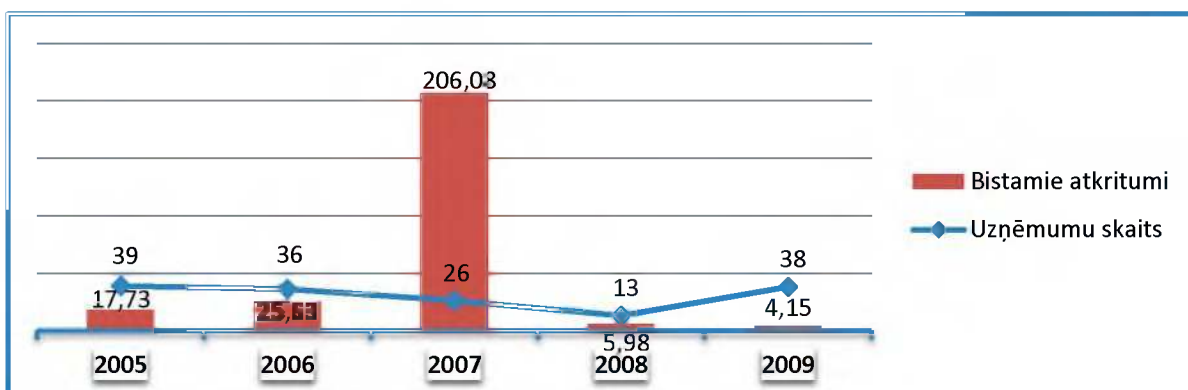
Arī noliektie transporta līdzekļi ir īpašs atkritumu veids, kuru apsaimniekošanu saskaņā ar „Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likumu” ir jānodrošina transportlīdzekļu īpašniekam, kuram jebkurš tā īpašumā esošs noliektots transportlīdzeklis ir jānodod apstrādes uzņēmumam, kurš darbojas saskaņā ar reģionālās vides pārvaldes izsniegtās atļaujas nosacījumiem.

Lietoto bateriju un akumulatoru savākšana ir nesen uzsākta, tos pieņem pārstrādei vairāki uzņēmumi, t. sk. pašvaldības SIA "Ludzas apsaimniekotājs" un SIA „BARKS M”. Dažādos uzņēmumos, tirdzniecības centros ir uzstādīti konteineri, kur var nodot izlietotās baterijas.

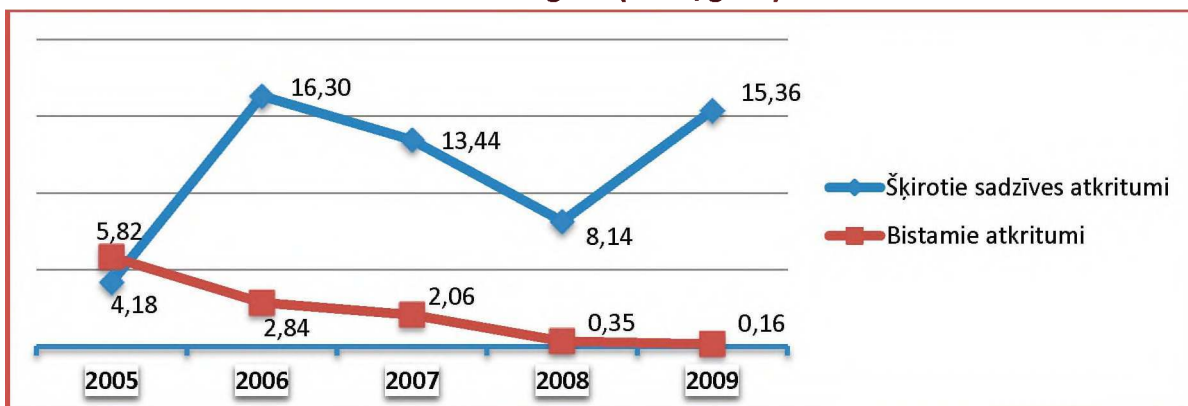
Lielo celtniecības organizāciju būvniecības atkritumi nonāk atkritumu izgāztuvē, izmantojot atkritumu apsaimniekošanas organizāciju rīcībā esošos lielos 7m³ konteinerus.

Specifiskie medicīnas atkritumi rodas feldšeru punktā un tie ir gan vienreizējās lietošanas šļirces, gan pārsienamais materiāls, gan medikamenti, kuriem beidzies derīguma termiņš u.c. Arī šo atkritumu apsaimniekošanai ir īpašas prasības un to nokļūšana sadzīves atkritumu izgāztuvēs ir jāierobežo.

Ludzas novadā ir bīstamo atkritumu savākšanas punkts, kas atrodas Kreičos, Isnaudas pagastā, ko apsaimnieko pašvaldības SIA „Ludzas apsaimniekotājs”.

27.attēls. Bīstamo atkritumu daudzums Ludzas novadā 2005. – 2009.gadā (t/gadā)

Avots: LVĢMC Valsts statistikas pārskats par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem «Nr.3-A»

28.attēls. Pārstrādātais sadzīves un bīstamo atkritumu daudzums Ludzas novadā 2005. – 2009.gadā (100 t/gada)

Avots: LVĢMC Valsts statistikas pārskats par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem «Nr.3-A»

Bīstamo atkritumu sadalījumā pa veidiem 2009.gadā dominē atkritumi, kuru savākšanai un uzglabāšanai ir noteiktas speciālas prasības – 38,35%, motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas – 32,05%, svina akumulatori – 13,54%, eļļas filtri – 9,59%, bīstamus komponentus saturošas nederīgas elektriskās un elektroniskās ierīces – 1%.

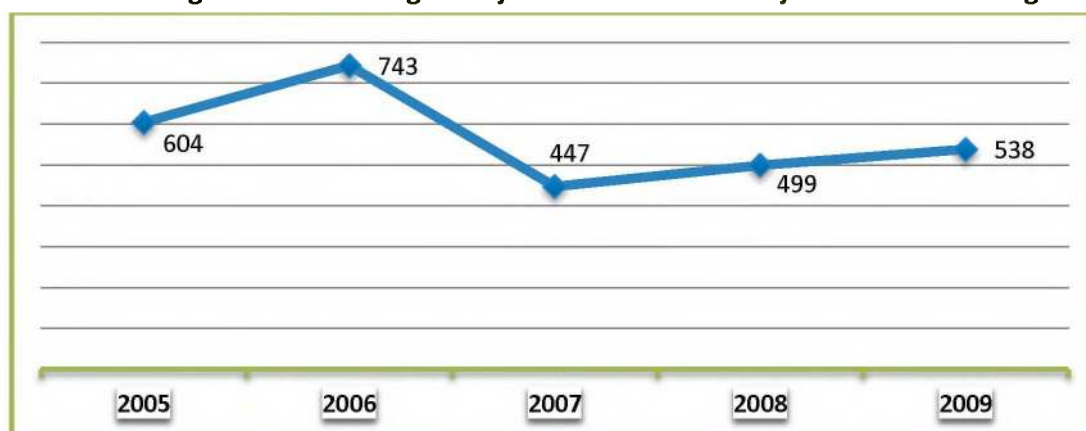
8. Sabiedriskā kārtība un drošība

No 2009.gada 1.septembra Ludzas rajona Policijas pārvalde ir pārveidota par Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ludzas iecirkni, kurš nodrošina sabiedrisko kārtību un drošību bijušajā Ludzas rajona teritorijā – Ludzas, Ciblas, Kārsavas un Zilupes novados. Ja 2008. gadā Ludzas policijas pārvaldē strādāja 135 policijas darbinieki, tad 2009. gada noslēgumā Ludzas iecirknī strādā tikai 56 policijas darbinieki. Reorganizācijas gaitā tika likvidēta arī Dzelzceļa policija, līdz ar to palielinājusies Ludzas iecirkņa policijas apkalpojamā teritorija.

Starp piecām reģionālajām pārvaldēm Latgales reģionālā pārvalde atklāto noziedzīgo nodarījumu ziņā ir izvirzījusies pirmajā vietā. 2009.gadā Latgalē ir atklāti 66,2% izdarīto noziedzīgo nodarījumu, Kurzemē – 45%, Vidzemē – 43,9%, Zemgalē – 36,7%, Rīgas reģionālajā pārvaldē – 19,3%. Zināmā mērā tas saistīts ar iedzīvotāju skaita samazinājumu Latgalē.

Pēc Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ludzas iecirkņa datiem 2009.gadā, salīdzinājumā ar 2008.gadu, administratīvo sodu skaits ir palielinājies par 845 protokoliem, tas nozīmē, ka pērn katrs 18-tais Ludzas, Kārsavas, Zilupes un Ciblas novada iedzīvotājs ticis administratīvi sodīts. 2009. gadā Ludzas iecirknī reģistrēti 2 696 iesniegumi par dažādiem notikumiem. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu uzsākts par 42 kriminālprocesiem vairāk. Par 10 palielinājies arī vieglu miesas bojājumu skaits, par 5 gadījumiem – laupīšanu skaits. Ievērojamāk (par 19) 2009.gadā pieaudzis krāpšanas gadījumu skaits, par 28 kriminālprocesiem pieaudzis zādzību, par 9 – mantas tīšas iznīcināšanas vai bojāšanas gadījumu skaits, par 2 vairāk ierosināts kriminālprocesu par narkotisko vielu lietošanu. Uzsākts kriminālprocess, kura ietvaros konstatētas 30 krāpšanas epizodes. Izdarīto smago un sevišķi smago noziegumu skaits praktiski palicis 2008. gada līmenī. Reģistrēto noziedzīgo darījumu skaita dinamika Ludzas rajona teritorijā 2005. – 2009.gadam ir parādīta 29.attēlā.

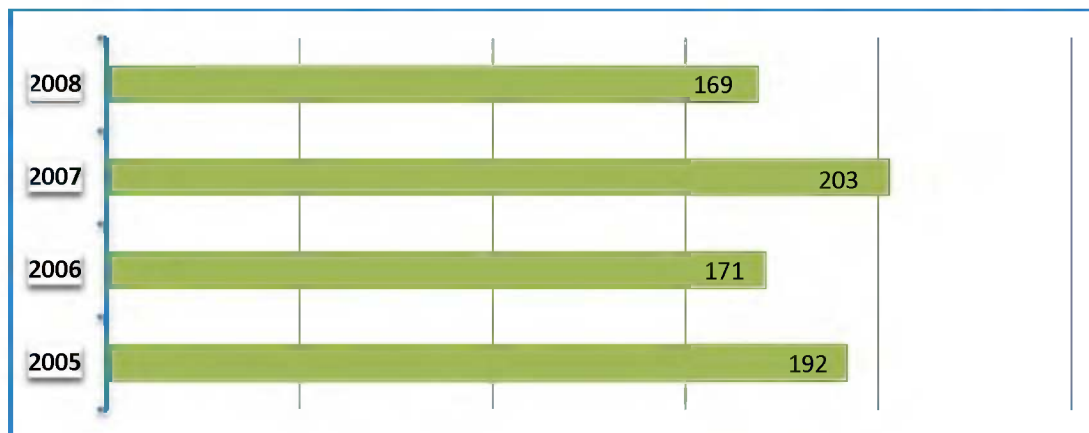
29.attēls. Reģistrēto noziedzīgo darījumu skaits Ludzas rajonā 2005. – 2009.gadā

Avots: LR Iekšlietu ministrijas Informāciju Centrs

2009.gadā Ludzas iecirkņa teritorijā reģistrēti 248 ceļu satiksmes negadījumi. Bojā gājuši 10 (par 3 vairāk nekā 2008.gadā), cietuši — 57 cilvēki. Mazāk avāriju izdarītas alkohola reibumā. 2009.gadā satiksmes uzraudzības jomā sastādīti 5409 administratīvā pārkāpuma protokoli.

30.attēls. Ceļu satiksmes negadījumu skaits Ludzas novada teritorijā 2005. – 2008.gadā

Avots: Ceļu satiksmes drošības direkcija

Nelikumīgo preču aprites un kontrabandas apkarošanas jomā Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ludzas iecirknis sadarbojas ar Valsts robežsardzes (VRS) Ludzas pārvaldi un kopš 2008.gada ar VRS Aviācijas pārvaldi, kas atrodas Ludzas novada, Isnaudas pagasta Jaunsmilgās. Kopš VRS Aviācijas pārvaldes izveidošanas ar tās rīcībā esošiem 3 gaisa kuģiem kopā nolidotas 1530 stundas, konstatēti 45 robežas pārkāpumi, aizturēta 21 persona, izņemtas 1720000 kontrabandas cigaretes un 2760 litri dīzeļdegvielas, konstatēts viens naftas piesārņojuma gadījums, kā arī VRS gaisa kuģi vairākkārt tika izmantoti cietušo transportēšanā, speciālo operāciju nodrošināšanā, palīdzības sniegšanā Valsts policijai, sadarbībā ar VUGD ugunsgrēku novērošanā pierobežas joslā.

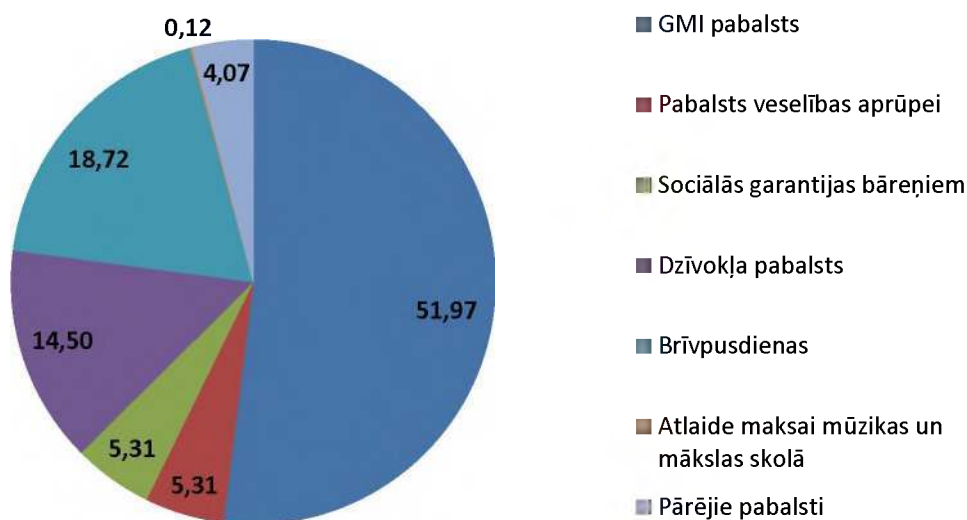
No 2006.gada par sabiedrisko kārtību Ludzas pilsētā rūpējās Ludzas pilsētas, vēlāk Ludzas novada, Pašvaldības policija, kurā strādāja 3 pašvaldības policisti. Sakarā ar to, ka atbilstoši Latvijas Republikas likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 12.punktu sabiedriskās kārtības nodrošināšana nav pašvaldības autonomā funkcija, bet ir pašvaldības brīvprātības iniciatīva un ņemot vērā Ludzas novada pašvaldības smago finansiālo stāvokli un Ludzas novada pašvaldības 2010.gada budžeta ieņēmumu prognozes samazinājumu, ar 2010.gada 1.janvāri Ludzas novada pašvaldības policija tika likvidēta.

9. Sociālā drošība un sociālie pakalpojumi

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu un pakalpojumu administrēšanu Ludzas novada teritorijā nodrošina īpaši izveidota pašvaldības iestāde Ludzas novada Sociālais dienests (turpmāk tekstā – Sociālais dienests). Sociālā dienesta darbības mērķis – palīdzēt personām, ģimenēm un personu grupām atrisināt vai mazināt sociālās problēmas, attīstot pašas personas resursus un iesaistot atbalsta sistēmas, sniegt materiālu atbalstu krīzes situācijās nonākušām trūcīgām ģimenēm (personām), lai apmierinātu to pamatvajadzības un veicinātu darba spējīgo personu līdzdarbību savas situācijas uzlabošanā, kā arī attīstīt un sniegt iedzīvotājiem sociālos pakalpojumus, pamatojoties uz sociālā darbinieka vai sociālā darba speciālista veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu.

Viens no sociālās palīdzības īstenošanas galvenajiem līdzekļiem ir pabalsti, kas tiek piešķirti trūcīgām ģimenēm. Kopumā šim mērķim 2010.gada budžetā plānoti Ls 268 680. 2010.gada piecos mēnešos sociāliem pabalstiem ir izlietoti Ls 139 252,89 jeb 51,83% no plānotajiem budžeta līdzekļiem.

31.attēls. 2010.gada piecos mēnešos pabalstiem izlietoto pašvaldības līdzekļu sadalījums,%

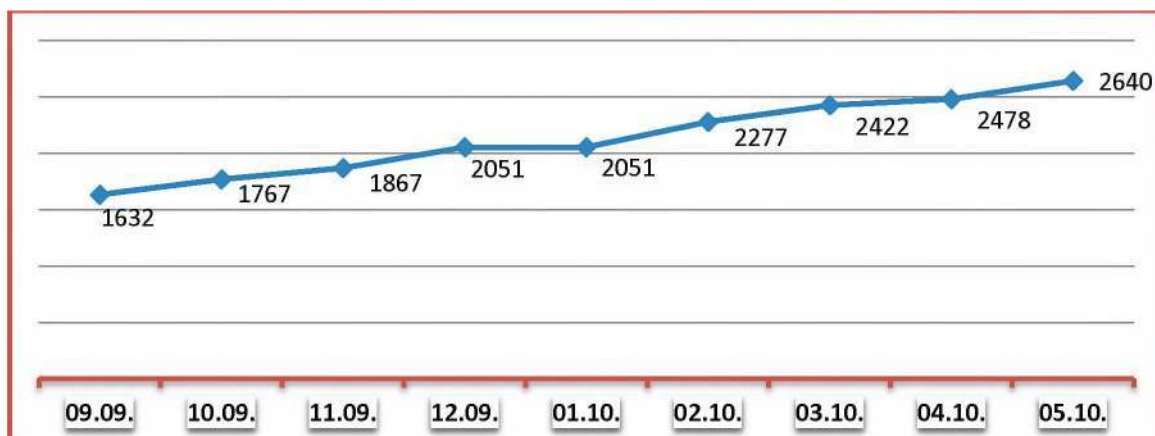

Avots: Ludzas novada Sociālais dienests

Analizējot sociālo pabalstu veidus un to īpatsvaru sociālo pabalstu vidū, var secināt, ka vislielākie finanšu resursi – Ls 72 370,98 jeb 51,97% 2010.gada piecos mēnešos tika izlietoti GMI pabalstam. Nākamajā vietā pēc izlietotajiem finanšu resursiem – Ls 26 069,38 jeb 18,72% bija pabalsts bezmaksas ēdināšanai skolā un Ls 20 185,49 jeb 14,50% izmaksāti dzīvokļa pabalstos.

Saglabājoties augstam bezdarba līmenim, trūcīgo personu skaits Ludzas novadā turpina pieaugt. Uz 2010.gada 1.jūniju novadā reģistrēti 2 640 trūcīgie (skat. 32.attēlu).

32.attēls. 2009. – 2010.gada deviņos mēnešos reģistrēto trūcīgo personu skaits Ludzas novadā

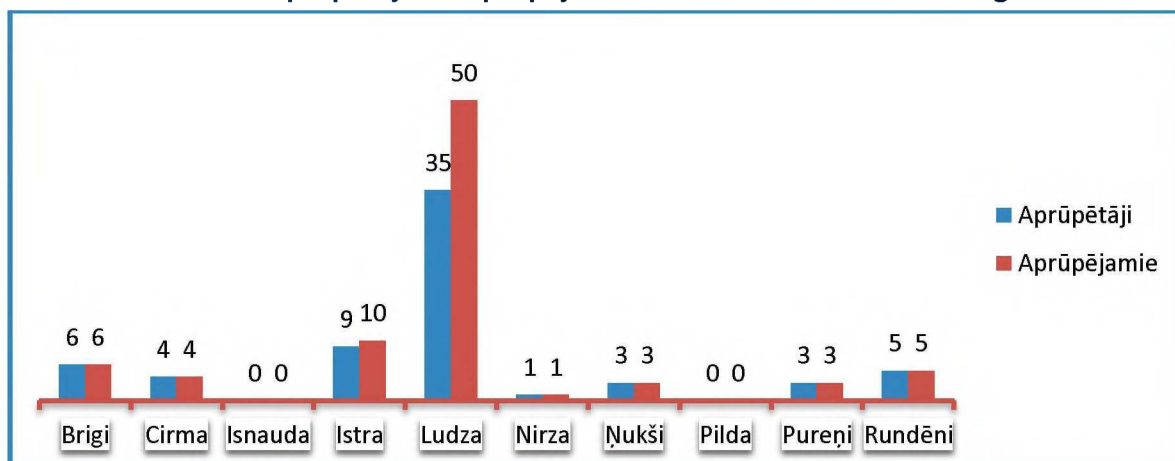

Avots: Ludzas novada Sociālais dienests

Sociālā dienesta darbinieki regulāri veic sociālā riska ģimeņu dzīves apstākļu apsekošanu. Lielākoties tās ir ģimenes, kurās vecāki lieto alkoholu. Ludzā tādas ir 35 ģimenes, Isnaudas pagastā — 6, Istras pagastā — 4, Briģu pagastā — 15, Cirmas pagastā — 2, pa vienai Ļukšu un Pureņu pagastā, 3 — Pildas pagastā, 7 — Nirzas pagastā, 4 — Rundēnu pagastā.

Pakalpojuma „Aprūpe mājās” ietvaros tiek sniegta palīdzība pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti, kuras funkcionālo traucējumu dēļ nespēj patstāvīgi veikt ikdienas mājas darbus vai personīgo aprūpi, dzīvo vienas vai ar šo personu kopā dzīvojošie ģimenes locekļi vai kopā dzīvojošas personas veselības stāvokļa dēļ nevar nodrošināt aprūpi.

33.attēls. Aprūpētāju un aprūpējamo skaits Ludzas novadā 2010.gadā

Avots: Ludzas novada Sociālais dienests

Ludzā uz 35 aprūpējamajiem ir 50 aprūpētāji, Istras pagastā uz 9 aprūpējamajiem — 10 aprūpētāji, Rundēnos — 5 aprūpētāji un 5 aprūpējamie. Pārējos novada pagastos pa 3, 4 aprūpējamajiem un aprūpētājiem. Isnaudas un Pildas pagastā šādu pašvaldības pakalpojumu nav izmantojis neviena iedzīvotājs.

Ludzas novadā darbojas divas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas – sociālās aprūpes centrs „Ludza” Garbaros, Cirmas pagastā (vietu skaits 49 iemītniekiem) un veco ļaužu aprūpes māja „Raipole” Raipolē, Nirzas pagastā (vietu skaits 20 iemītniekiem). Iestādes nodrošina mājokli, diennakts aprūpi un sociālo rehabilitāciju personām, kuras funkcionāla stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt, un nepieciešamais apjoms pārsniedz aprūpei mājās noteikto aprūpi.

Novada teritorijā darbojas arī sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestāde bērniem – bērnu nams – patversme Istalsnā, Isnaudas pagastā ar vietu skaitu 41 iemītniekam. Pašlaik iestādē dzīvo 37 bērni: 19 no Ludzas novada, 7 no Kārsavas novada, 6 no Zilupes novada un 5 no Ciblas novada. 2010.gadā izdevumi viena bērna uzturēšanai iestādē sastāda Ls 274,12 mēnesī.

Personām, kuras funkcionālo traucējumu dēļ pašas sevi nevar aprūpēt un kurām ārstēšanās stacionārā nav pamatota ar medicīniskām indikācijām, pieejama īslaicīga sociālā aprūpe (sociālās gultas), tādējādi nodrošinot diennakts sociālo un veselības aprūpi.

Maznodrošinātām (trūcīgām) vai sociāli mazaizsargātām personām (ģimenēm) Ludzā ir pieejami sociālie dzīvokļi: Parku ielā 52 – 25, Latgales ielā 51, dz.30 un 31, Parku ielā 42. Pašlaik tajos dzīvo 20 ģimenes (36 cilvēki, 9 no tiem bērni).

Bez sociālā darba pakalpojumiem Sociālā dienestā ir pieejama arī psiholoģiskā palīdzība: konsultēšana, korekcijas nodarbības, izpēte, diagnostika, grupu nodarbības un apmācības. Sociālo jautājumu risināšanā Sociālais dienests sadarbojas ar Ludzas novada Bāriņtiesu, SIA „Ludzas rajona slimnīca”, Valsts policiju, Valsts probācijas dienestu, Nodarbinātības Valsts Aģentūru, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru, Sarkanā Krusta Ludzas komiteju, Invalīdu biedrību un sadarbības pilsētu Vācijā Bad Bodenteihu.

10. Izglītība

10.1. Pirmsskolas izglītības iestādes

Bērna pirmsskolas vecums ir svarīgākais personības attīstības posms. Tas ir viņa socializācijas sākumposms: iekļaušanās kultūras un vispārcilvēcisko vērtību pasaulē, attiecību veidošanās ar cilvēkiem, kā arī attieksmes veidošanās pret priekšmetiem un dabu, pašiem sevis izzināšanas process.

Pirmsskolnieka dzīve rit divos socializācijas institūtos – ģimenē un pirmsskolas izglītības iestādē. No attīstības un audzināšanas organizācijas vienotības risinājuma tajos ir atkarīga bērna personības veidošana.

Ludzas novadā ir septiņas pirmsskolas izglītības iestādes – Ludzas pilsētas 3.pirmsskolas izglītības iestāde „Namiņš”, Ludzas pilsētas 4.pirmsskolas izglītības iestāde „Pasaciņa”, Ludzas pilsētas speciālā pirmsskolas izglītības iestāde „Rūķītis”, Istras pagasta pirmsskolas izglītības iestāde, Pildas pagasta pirmsskolas izglītības iestāde, Rundēnu pagasta pirmsskolas izglītības iestāde un Brigu pirmsskolas izglītības iestāde.

2010./2011.mācību gadā pirmsskolas izglītības programmas apgūst 547 izglītojamie, tajā skaitā 207 piecgadīgie un sešgadīgie bērni.

Izglītojamo skaits Ludzas novada pirmsskolas izglītības iestādēs

22.tabula

Nr. p.k.	Izglītības iestādes nosaukums	Izglītojamo skaits 2009./2010.māc. g.	Izglītojamo skaits 2010./2011. māc. g.	Maksimālā ietilpība
1.	Ludzas pilsētas speciāla pirmsskolas izglītības iestāde „Rūķītis”	67	73	75
2.	Ludzas pilsētas 3.pirmsskolas izglītības iestāde „Namiņš”	133	138	136
3.	Ludzas pilsētas 4.pirmsskolas izglītības iestāde „Pasaciņa”	235	230	230
4.	Istras pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	22	19	24
5.	Pildas pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	17	23	50
6.	Rundēnu pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	13	11	24
7.	Brigu pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	22	33	32
8.	Ludzas 2.vidusskolas grupa	17	13	-

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

Analizējot Ludzas novada pirmsskolas izglītības iestāžu (PII) izglītojamo skaitu rādītājus, var secināt, ka 2010./2011.mācību gadā palielinājās izglītojamo skaits Ludzas pilsētas speciālajā PII „Rūķītis”, Ludzas pilsētas 3.PII „Namiņš”, Pildas un Brigu pagasta PII, bet nelielas samazinājuma tendences ir vērojamas Istras un Rundēnu pagastu PII, kā arī Ludzas 2.vidusskolas grupā.

Pirmsskolas sistēmā pēdējo desmit gadu laikā ir notikušas lielas pārmaiņas, bet ļoti daudz kas atkarīgs no pedagoga uzskatiem par vērtībām un sapratnes. Pedagoģiskā sadarbība paver plašas iespējas labvēlīgu apstākļu radīšanā pirmsskolnieka aktivitātes veicināšanai.

Pedagogu skaits Ludzas novada pirmsskolas izglītības iestādēs

23.tabula

Nr. p.k.	Izglītības iestādes nosaukums	Pedagogu skaits 2009./2010.māc. g.	Pedagogu skaits 2010./2011.māc. g.
1.	Ludzas pilsētas speciāla pirmsskolas izglītības iestāde „Rūķītis”	14	14
2.	Ludzas pilsētas 3.pirmsskolas izglītības iestāde „Namiņš”	16	16
3.	Ludzas pilsētas 4.pirmsskolas izglītības iestāde „Pasaciņa”	31	31
4.	Istras pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	3	3
5.	Pildas pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	5	5
6.	Rundēnu pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	3	3
7.	Brigu pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	3	4

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

Pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu skaits praktiski nav mainījies. Visiem pedagogiem ir augstākā pedagoģiskā izglītība.

Pēdējo piecu gadu laikā liela uzmanība tika pievērsta pirmsskolas izglītības iestāžu materiāli tehniskās bāzes pilnveidošanai.

Piesaistot pašvaldības un valsts investīcijas, pabeigti pēdējo gadu lielākie projekti: Ludzas pilsētas speciālās pirmsskolas izglītības iestādes „Rūķītis” piebūves celtniecība un vecā korpusa ēkas renovācija. Pateicoties telpu sakārtotībai, Ludzas pilsētas speciālajā pirmsskolas izglītības iestādē „Rūķītis” atvērta jauna papildus grupa bērniem ar somatiskām saslimšanām, izveidotas trīs jaunas darba vietas.

Pirmsskolas izglītības iestādes aktīvi piedalās starptautiskā projekta *Comenius* aktivitātēs. 2010.gadā Ludzas pilsētas 4.PII „Pasaciņa” realizē ES Mūžizglītības programmas sektoriālās programmas *Comenius Regio* projektu „LABU for CHILDREN”.

10.2. Vispārējās izglītības iestādes

Ludzas novadā 2010./2011.mācību gadā darbojas astoņas vispārējās izglītības mācību iestādes – Ludzas pilsētas ģimnāzija, Ludzas 2.vidusskola, Ludzas novada vakara vidusskola, Istras vidusskola, Nirzas pamatskola, Nukšu pamatskola, Pildas pamatskola un Ludzas Mūzikas pamatskola (pamatizglītības 1. posma 1. – 4. kl. izglītības programma). Vispārizglītojošās izglītības programmas apgūst 1 797 skolēni.

Izglītojamo, absolventu un pedagogu skaits Ludzas novada vispārējās izglītības iestādēs

24.tabula

Nr. p.k.	Izglītības iestādes nosaukums	2006./2007. mācību gads		2007./2008. mācību gads		2008./2009. mācību gads		2009./2010. mācību gads		2010./2011. mācību gads	
		skolēnu skaits	absolventu skaits	skolēnu skaits	absolventu skaits	skolēnu skaits	absolventu skaits	skolēnu skaits	absolventu skaits	skolēnu skaits	pedagogu skaits
1.	Ludzas pilsētas ģimnāzija	800	81	756	63	717	63	700	76	661	54
2.	Ludzas 2.vidusskola	513	58	468	57	403	29	411	49	408	48
3.	Istras vidusskola	128	13	123	13	125	13	115	10	119	14
4.	Nirzas pamatskola	94	14	88	15	81	9	84	14	78	12
5.	Ņukšu pamatskola	70	18	55	14	56	10	49	7	40	12
6.	Pildas pamatskola	67	1	81	9	76	4	73	7	69	15
7.	Vakara vidusskola	232	50	209	59	186	49	247	49	241	27

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

Analizējot izglītojamo skaita dinamiku vispārējās izglītības iestādēs, var secināt, ka visās Ludzas novada skolās skolēnu skaits turpina samazināties un palielinās apvienoto klašu skaits, taču nodrošināt labu mācību kvalitāti, strādājot apvienotajās klasēs, ir ļoti grūti. Uzturēšanas izmaksas uz vienu skolēnu 2009.gadā (bez kapitālajiem izdevumiem) dažādās izglītības iestādēs atšķiras, robežās no Ls 113,64 līdz Ls 667,92, turklāt skolās ar apvienotajām klasēm un nepietiekamu bērnu skaitu (Nirzas, Ņukšu, Pildas pamatskolās un Istras vidusskolā) izmaksas ir augstākas.

Ludzas novada vispārējās izglītības iestādēs 2010./2011. mācību gadā strādā 189 pedagogi, tai skaitā pedagogisko maģistru skaits – 27. Skolu pedagogi iesaistījušies Izglītības un zinātnes ministrijas ESF projektos: „Atbalsts vispārējās izglītības pedagogu nodrošināšanai prioritārajos mācību priekšmetos” un „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”. Pedagogu atbalstam un metodiskā darba nodrošināšanai izveidota 21 metodiskā apvienība, noorganizēti semināri visu mācību priekšmetu skolotājiem un skolu administrācijai, kā arī praktiskās nodarbības jaunāko atziņu un inovāciju ieviešanai pedagogiskajā procesā.

Piesaistot pašvaldības un valsts investīcijas, pabeigti pēdējo gadu lielākie projekti – Ludzas pilsētas vispārīzglītojošo skolu ēku renovācija un Ludzas 2.vidusskolas internāta siltināšana. Pateicoties telpu sakārtotībai, mācības novada skolās notiek vienā maiņā.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu izglītības programmas apguvi, efektīvāk izmantotu valsts un pašvaldības finansējumu, pedagogu personāla un materiālos resursus, kā arī izglītības iestāžu telpu noslogotību atbilstoši izglītojamo skaitam, 2010.gada 23.decembra Ludzas novada domes sēdē tika pieņemts lēmums ar 2011.gada 30.jūniju reorganizēt Ludzas novada Pildas pamatskolu, pievienojot Ņukšu pamatskolu.

10.3. Profesionālās ievirzes un interešu izglītības iestādes

Interešu izglītības programmas Ludzas novadā īsteno iestādes, kas nodrošina ārpusskolas brīvā laika lietderīgu pavadīšanu, fizisko un garīgo attīstību, individuālo talantu izkopšanu: Ludzas novada bērnu un jauniešu centrs, Ludzas Mūzikas pamatskola, J.Soikāna Ludzas mākslas skola un Ludzas novada Sporta skola.

Ludzas novada bērnu un jauniešu centrs (turpmāk tekstā – BJC) ietver sevī trīs darbības jomas: metodiskais darbs, pulciņu darbs un pasākumi bērniem un jauniešiem. BJC darbības mērķis ir veicināt pozitīvi virzītas, garīgi bagātas, radošas, zinātkāras personības veidošanu, kas būtu politiski aktīva, darbīga un konkurētspējīga mainīgajā pasaulē.

Interešu izglītības pulciņu darba vadība ietver sevī veselu darbības ciklu. Tā pamatā ir interešu izglītības pulciņu programmu izstrāde, tas turpinās programmas īstenošanā un īstenošanas kontrolē un noslēdzas ar paveiktā darba analīzi vai rezultātu kopsavilkumu. Visplašākais interešu izglītības programmu piedāvājums ir kultūrizglītībā, trūkst tehniskās jaunrades programmu. Pašlaik Ludzas novada BJC organizē 26 interešu pulciņus, izglītības programmu apgūst 520 audzēkņi.

Profesionālās ievirzes izglītības programmas piedāvā J.Soikāna Ludzas mākslas skola, Ludzas Mūzikas pamatskola un Ludzas novada Sporta skola.

Ludzas Mūzikas pamatskolas darbības mērķis ir veidot izglītības vidi, organizēt un īstenot izglītības ieguves procesu, kas nodrošinātu profesionālās ievirzes mūzikas izglītības programmās noteikto mērķu sasniegšanu pamatzglītības pakāpē. Skola nodrošina iespēju iegūt profesionālās ievirzes izglītības pamatzināšanas un prasmes mūzikā, sagatavo izglītojamās mūzikas profesionālās vidējās izglītības programmu apguvei, kā arī veicina profesionālās ievirzes izglītības kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izveidi.

Ludzas Mūzikas pamatskolas audzēkņu sadalījums pa izglītības programmām 2009./2010.mācību gadā

25.tabula

Programmas nosaukums	Skolēnu skaits
Pūšaminstrumentu spēle – Saksofona spēle	2
Pūšaminstrumentu spēle – Mežraga spēle	1
Pūšaminstrumentu spēle – Trompetes spēle	1
Pūšaminstrumentu spēle – Flautas spēle	9
Pūšaminstrumentu spēle – Klarinetes spēle	4
Pūšaminstrumentu spēle – Eifonija spēle	1
Taustiņinstrumentu spēle – Akordeona spēle	38
Taustiņinstrumentu spēle – Klavierspēle	86
Stīgu instrumentu spēle - Vijoļspēle	29
Vokālā mūzika – Kora klase	7
Skolēnu skaits kopā:	178
Tai skaitā, pamatzglītības pirmā posma (1.-4. klase) izglītības programma	69

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

2010./2011. mācību gadā skolā strādā 31 pedagoģiskais darbinieks, no tiem 23 pedagogi strādā profesionālās ievirzes mūzikas izglītības programmās.

Pedagoģisko darbinieku darba samaksu izglītības programmu īstenošanai finansē kā valsts budžeta mērķdotāciju (profesionālās ievirzes izglītības programmām – Kultūras ministrija, pamatzglītības programmām – Izglītības un zinātnes ministrija).

J.Soikāna Ludzas mākslas skola ir Ludzas novada domes dibināta profesionālās ievirzes izglītības iestāde, kas īsteno profesionālās ievirzes un interešu izglītības programmas. Profesionālās ievirzes izglītības programmas “Vizuāli plastiskā māksla” mērķi ir:

- nodrošināt audzēkņiem iespēju sagatavoties profesionālās vidējās izglītības ieguvei vizuāli plastiskās mākslas, lietišķās mākslas un dizaina programmās;
- nodrošināt mākslinieciskās darbības pieredzi un attīstīt jaunrades spējas, kas sekmē bērnu, pusaudžu, jauniešu veidošanos par brīvu, atbildīgu un radošu personību.

Izglītības programmas “Vizuāli plastiskā māksla” apguves ilgums ir 5 gadi jeb 2 455 stundas. Programmas saturs tiek īstenots caur sekojošiem mācību priekšmetiem: zīmēšana, gleznošana kompozīcija, mākslas valodas pamati, veidošana, darbs materiālā, vasaras prakse-plenērs. Trešajā mācību gadā audzēkņi pēc izvēles var padziļināti apgūt floristikas, keramikas, kokapstrādes, tekstilmākslas, sakrālās mākslas pamatus. Programmas apguves noslēgumā audzēkņi izstrādā noslēguma darbu, apliecinot savas radošās, mākslinieciskās, patstāvīgā darba spējas un mākslas skolā apgūtās zināšanas, prasmes un iemaņas.

Izglītības programmas “Vizuāli plastiskā māksla” apguves uzsākšanai bērna vēlamais vecums ir 9-10 gadi. Audzēkņu uzņemšana tiek organizēta maija beigās vai jūnija sākumā, atkārtota uzņemšana augustā. Audzēknis, kas ir sekmīgi apguvis izglītības programmu “Vizuāli plastiskā māksla” saņem apliecību par profesionālās ievirzes izglītību. 2010./2011. mācību gadā mācības *J.Soikāna Ludzas mākslas skolā* ir uzsācis 151 audzēknis.

Ludzas novada Sporta skolas darbības mērķis ir realizēt profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas un interešu izglītības programmas sportā, un veicināt bērnu un jauniešu brīvā laika lietderīgu izmantošanu. Skola, realizējot profesionālās ievirzes un interešu izglītības programmas sportā, risina šādu galvenos uzdevumus:

- nodrošina iespējas bērnu un jauniešu fiziskajai un intelektuālajai attīstībai, veselības uzlabošanai, demokrātijas izpratnes un vadības iemaņu veidošanai, profesionālās ievirzes, spēju un talantu izkopšanai, pašizglītībai, profesijas izvēlei;
- nodrošina talantīgo jauniešu augstākās sporta meistarības pilnveidošanas iespējas attiecīgajā programmā.

Ludzas novada Sporta skolā darbojas 35 grupas: svarcelšanas nodaļā – 5 grupas, vieglatlētikas nodaļā – 12 grupas, handbola nodaļā – 14 grupas, futbola nodaļā – 4 grupas. Visas nodaļas saņēmušas LR Izglītības un zinātnes ministrijas licences.

Uz 01.09.2010. Ludzas novada Sporta skolā nodarbojas 493 audzēkņi, kuri iesaistījās profesionālās ievirzes izglītības programmu apgūvē. Bez tam sporta skolā tiek īstenotas interešu izglītības sporta programmas: volejbolā, tautas bumbā, cīņas sportā u.c.

11. Kultūras infrastruktūra

Līdzās izglītības iestādēm kultūras iestādes ir svarīgi sabiedriskās dzīves centri. Kultūras iestādes piedāvā iedzīvotājiem iepazīties un izziņāt kultūras mantojumu, aicina piedalīties mākslinieciskajā pašdarbībā un apmeklēt profesionālās mākslas sasniegumus.

Tautas nami

Tautas nami ir tradicionālas vietējās sabiedrības tikšanās un kultūras aktivitāšu vietas, un tie joprojām ir sociālās un kultūras dzīves centri. Ludzas novada teritorijā ir 10 Tautas nami (TN) un 1 klubs, kur darbojas daudz un dažādi tautas mākslas kolektīvi, kuru darbību finansē gan novada pašvaldība, gan ir tādi kolektīvi, kas darbojas sabiedriskā kārtā. Amatierkolektīvu dažādība novada iedzīvotājiem nodrošina iespēju atrast sev piemērotu brīvā laika pavadīšanas veidu gan kā skatītājam, gan kā aktīvam kultūras dzīves dalībniekam.

Ludzas novada Tautas namu amatierkolektīvi 2010.gadā

26.tabula

Nosaukums	Pašvaldības kolektīvi, skaits
Ludzas TN	1 jauktais koris „Austrumstīga”; pūtēju orķestris „Ludza”; 1 senjoru vokālais ansamblis „Sarmas zieds”; 1 folkloras kopa „Dzeipori”; 2 tautas deju kolektīvi: vecākās paaudzes deju kolektīvs (F grupa) „Atvasara”, vidējās paaudzes deju kolektīvi (D grupa) „Reizē!”
Brigu TN	1 bērnu deju kolektīvs „Brigantīna”; 1 bērnu amatierteātris „Smaids”
Cirmas TN	1 vokālais ansamblis „Vdohnovļeniņe”; 1 Cirmas TN bērnu deju grupa
Isnaudas TN	1 vokālais sieviešu ansamblis „Āreče”; 1 folkloras kopa „Isnauda”; 1 vidējās paaudzes deju kolektīvs (D grupa) „Isnauda”; 1 pieaugušo amatierteātris „Isnauda”; 1 bērnu amatierteātris „Kaktuss”
Istalsnas klubs	1 Istalsnas dramatiskais kolektīvs; 1 Istalsnas jauktais ansamblis „Kreimari”
Istras TN	1 vokālais sieviešu ansamblis „Varavīksne”; 1 senjoru vokālais ansamblis „Pļāpiņi”; 1 pieaugušo amatierteātris „Nezalataja molodzež”
Nirzas TN	1 folkloras kopa „Raipole”
Ņukšu TN	1 vokālais sieviešu ansamblis „Olūteņš”; 1 folkloras kopa „Rīkšova”; 1 vidējās paaudzes deju kolektīvs (E grupa) „Klip-Klap”; 1 Ņukšu pagasta TN pieaugušo amatierteātris
Pildas TN	1 vokālais sieviešu ansamblis „Varavīksne”; 1 senjoru vokālais ansamblis „Purenes”; 1 Pildas TN pieaugušo amatierteātra kolektīvs
Pureņu TN	Nav
Rundēnu TN	Nav

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

Ludzas novada bērnu un jauniešu centrā (BJC) aktīvi darbojas popgrupas „Cielaviņa”, „Ekspresija”, jauniešu deju kolektīvs (B grupa) „Žiks” un Ludzas BJC pūtēju orķestris; Ludzas mūzikas pamatskolā – vokālā grupa ”Spices”.

Novada kultūras darbinieki saviem apmeklētājiem veido daudzveidīgus, saturīgus un interesantus tradicionālos kultūras pasākumus. Katrā TN noris ikgadējie gadskārtu ieražu svētki, kā arī koncerti, novada un starpnovadu skates un konkursi. Ludzā notiek starptautiskais bērnu un jauniešu popmūzikas dziesmu un deju festivāls ”Saules lietus Latgalē”, ko organizē Ludzas BJC sadarbībā ar Ludzas novada Izglītības, kultūras un sporta pārvaldi. Jau otro gadu Ludzas pilskalnā notiek „Lielais Latgaļu tirgus”, jauno solistu konkurss „Nāc un dziedī” un „Jaunās zvaigznes”.

Ludza ir viena no nedaudzajām Latvijas mazpilsētām, kurā darbojas kinoteātris. Pēc ATR īstenošanas un Ludzas novada izveides kinoteātris „Latgale” ir Ludzas TN struktūrvienība. Kinoseansi notiek trīs reizes nedēļā, filmu repertuārs tiek atlasīts atbilstoši skatītāju prasībām. Kinoteātrī tiek rādītas jaunākās filmas, rīkotas tikšanās ar filmu veidotājiem, aktieriem, telpas tiek izmantotas arī liela mēroga sabiedrisko pasākumu rīkošanai. Kinoteātra vestibilā notiek dažādas izstādes.

Bibliotēkas

Bibliotēku tīkls aptver visu Ludzas novadu. Katrā pašvaldības teritorijā darbojas viena bibliotēka (Isnaudas pagasta teritorijā divas), kopskaitā 11 bibliotēkas. Ludzas novada bibliotēku darbību raksturojošie rādītāji ir apkopoti 27.tabulā.

2009.gada Ludzas novada bibliotēku darbības raksturojums

27.tabula

Nosaukums	Darbinieku skaits	Lasītāju skaits	Apmeklējumu skaits	Izsniegumu skaits	Krājumi gada beigās	Datoru skaits lasītavā
Ludzas pilsētas galvenā bibliotēka	19	2 877	76 408	103 894	99 626	15
Brigu pagasta bibliotēka	2	172	2 648	2 827	4 423	5
Cirmas pagasta bibliotēka	1	213	2 379	4 815	7 782	5
Isnaudas pagasta Isnaudas bibliotēka	1	203	1 857	10 500	6 351	6
Isnaudas pagasta Istalsnas bibliotēka	1	185	2 276	7 049	7 710	6
Istras pagasta bibliotēka	1	154	3 069	3 805	7 699	2
Nirzas pagasta bibliotēka	1	160	4 224	4 046	5 098	6
Ņukšu pagasta bibliotēka	1	131	2 399	2 063	7 241	6
Pildas pagasta bibliotēka	1	151	1 932	2 139	6 284	6
Pureņu pagasta bibliotēka	1	101	3 019	2 591	6 439	3
Rundēnu pagasta bibliotēka	1	156	4 748	7 146	4 425	5
Kopā:	30	4 503	10 4959	150 875	163 078	65

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

No kopējā novada iedzīvotāju skaita ap 29% (bez skolu bibliotēku lietotājiem) ir reģistrējušies kā bibliotēku lietotāji. 37% no kopējā lasītāju skaita ir bērni un pusaudži līdz 18 gadu vecumam. Katrs lietotājs apmeklējis bibliotēku vidēji 23 reizes gadā, saņēmis vidēji 34 grāmatas un citus izdevumus.

Bibliotēkas ir atvērtas apmeklētājiem vidēji 40 stundas nedēļā. Lai lietotājiem būtu ērtāk izmantot bibliotēku pagastos, tad darba laiki tiek pielāgoti lietotāju vajadzībām. Piemēram, Pildas un Brigu pagasta bibliotēku darba laiks ir pagarināts vakara stundās un gandrīz lielākā puse rajona bibliotēku darbojas arī sestdienās. Brigu pagasta bibliotēkas vadītāja katra mēneša 1. piektdienā rīko izbraukuma pakalpojumu uz diviem tālākiem ciemiem Jučova un Opoļi katrā no šiem ciemiem ir pa 10 lasītājiem. Vairāku bibliotēku vadītāji praktizē grāmatu pieņemšanu uz mājām veciem, slimiem cilvēkiem. Tāpat pēc iepriekšējās vienošanās studentus bibliotēku vadītāji apkalpo arī brīvdienās. Bibliotēkās ir savāktas un sakārtotas arī pašvaldību izdotās informatīvās avīzes. Visās bibliotēkās bez maksas pieejami sabiedriskie interneta pieejas punkti.

Ludzas pilsētas galvenā bibliotēka (turpmāk tekstā LPGB) ir Ludzas novada pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kura veic Ludzas, Kārsavas, Ciblas un Zilupes novadu galvenās bibliotēkas funkcijas: koordinē bibliotēku krājumu komplektēšanu; koordinē informācijas un komunikācijas tehnoloģiju ieviešanu un bibliotēku informācijas sistēmas darbību; veido elektroniskās datu bāzes un kopkatalogu; sniedz konsultatīvu un metodisko palīdzību; veic depozītbibliotēkas funkcijas; organizē bibliotēku darbinieku tālākizglītības un apmācības pasākumus. LPGB darbojas:

- pieaugušo lasītāju apkalpošanas nodaļa, kurā ietilpst: abonementa daļa, lasītava, nestacionārās apkalpošanas daļa un interneta lasītava;
- bērnu apkalpošanas nodaļa, kurā ietilpst: abonementa daļa, lasītava, interneta lasītava;
- krājumu komplektēšanas un apstrādes nodaļa.

Bibliotēka gan lokālajiem, gan attālajiem lietotājiem sniedz informācijas pakalpojumus, pielietojot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas. LPGB apmeklētājiem tiešsaistē tiek piedāvātas Lursoft laikrakstu bibliotēka, NAIS, Letonika un www.e-likumi.lv datubāzes. Sākot ar 2008.gadu LPGB ir uzsākta automatizēta grāmatu izsniegšana/saņemšana abonētā, kā arī piedāvāts jauns pakalpojums – attālināta grāmatu pasūtīšana. Bibliotēka veido Ludzas, Kārsavas, Ciblas un Zilupes novadu bibliotēku elektronisko kopkatalogu, elektronisko novadpētniecības datu bāzi, Ludzas novada pašvaldības dokumentu elektronisko datu bāzi. Informācija par bibliotēkas aktivitātēm, jaunieguvumiem, darbību reglamentējošiem dokumentiem un pakalpojumu klāstu ir pieejami bibliotēkas mājas lapā: www.ludzasbiblio.lv.

Ludzas Novadpētniecības muzejs

Ludzas novadā darbojas Novadpētniecības muzejs – sabiedrībai pieejama pētnieciskā un izglītojošā iestāde, kas vāc, glabā, pēta un popularizē Austrumlatgales materiālās un nemateriālās kultūras vērtības, Latgales dabas bagātības un daudzveidību, tautas celtniecības pieminekļus. Ludzas Novadpētniecības muzejs ir Ludzas novada pašvaldības struktūrvienība un

pamatfunkciju veikšanai saņem novada pašvaldības finansējumu. Neskatoties uz to, ka muzeja apmeklētāju skaits ar katru gadu pieaug, pašvaldības budžeta līdzekļu trūkuma dēļ 2009.gadā tika samazināts muzeja darbinieku skaits no 18 līdz 13.

Muzeja krājumā, kas aptver laika posmu no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām, glabājas 35862 krājumu vienības: fotogrāfijas, priekšmeti, dokumenti, iespieddarbi, tekstilijas, faleristika, numismātika, gleznas, lietišķā māksla, etnogrāfija, dabas nodaļa, fotonegatīvi un arheoloģija. Krājuma vienību kopskaits laika posmā no 2005. līdz 2009.gadam ir pieaudzis par 3%, ekspozīcijās eksponējamo vienību skaits minētajā laika posmā pieaudzis par 32%.

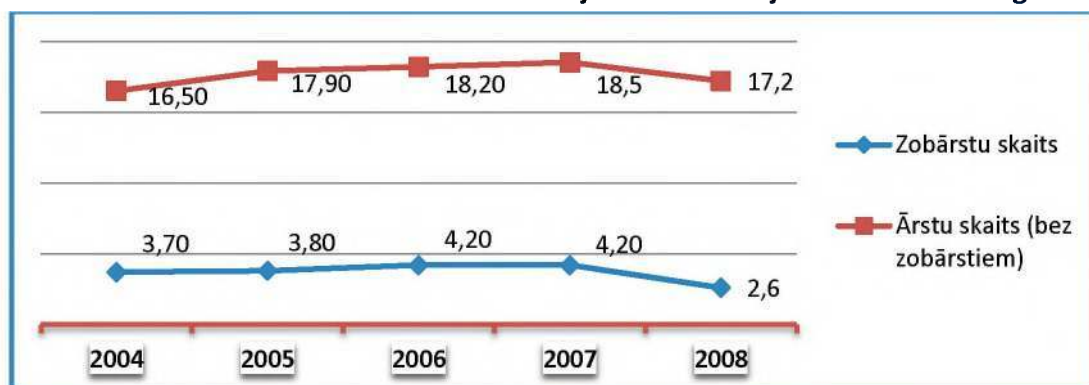
Lai neveidotos pretruna starp muzeja krājuma apjomu un tā nozīmīgumu, nākotnē ir jā rūpējas par tā uzturēšanai nepieciešamo resursu (telpu, speciālistu, restaurācijas jauda utt.) pieaugumu. Neveicot kardinālas izmaiņas, kas sekmētu muzeja iekļaušanos tūrisma industrijā, izglītības sistēmā u.c., būtisku palielinājumu muzeja apmeklētības ziņā nevar prognozēt.

Šobrīd esošais kultūras iestāžu tīkls un speciālistu loks dod labu pamatu kultūras aktivitāšu popularizēšanai un attīstībai, ko veicinās turpmāka infrastruktūras sakārtošana un aprīkojuma modernizēšana. 2011. – 2013.gadā paredzēti vairāki projekti kvalitatīvu kultūras un atpūtas pakalpojumu nodrošināšanai, tostarp Ludzas TN un Cirmas TN ēkas renovācija, kultūras iestāžu materiāli tehniskās bāzes uzlabošanas pasākumi, Ludzas Novadpētniecības muzeja rijas remonts, Keramikas darbnīcas restaurācija, Viduslaiku darbnīcas izveide u.c.

12. Veselības aprūpe

Veselības ekonomikas centra statistikas dati liecina, ka veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Latgales reģionā samazina nepietiekams ārstniecības personu skaits un to nevienmērīgais izvietojums. Ja Rīgā ārstu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem ir vairāk kā divreiz lielāks nekā vidēji ES valstīs (2008.gadā Rīgā 66,0 ārstu uz 10 000 iedzīvotājiem un 32,2 – ES valstīs 2007.gadā), tad Latgales teritorijā ir rajoni, tostarp Ludzas rajons, kur ārstu tiešām trūkst – to skaits uz 10 000 iedzīvotājiem ir zemāks par 20.

34.attēls. Ārstu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem Ludzas rajonā 2004. – 2008.gadā

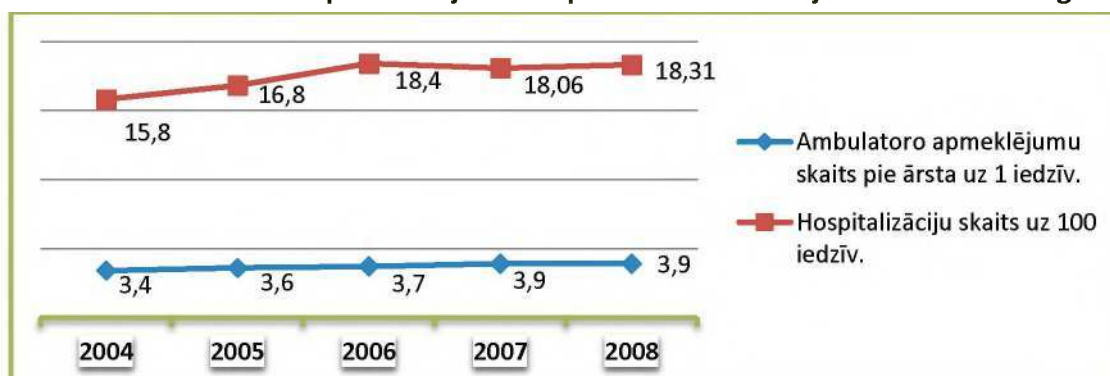

Avots: Veselības ekonomikas centrs

2008.gadā Ludzas rajonā bija 57 ārsti (tai skaitā 60% jeb 34 strādāja pašvaldības sistēmā) un 191 ārstniecības persona ar vidējo medicīnisko izglītību (tai skaitā 93% jeb 178 strādāja pašvaldības sistēmā). Ludzas rajonā 2008.gadā vidēji uz 1 ārstu bija 3,67 ārstniecības personas ar vidējo medicīnisko izglītību (Latvijā vidēji – 2,09), pašvaldības sistēmā – 5,39 (Latvijā vidēji – 3,29).

Izvērtējot ambulatorās un stacionārās medicīniskās aprūpes statistiku, jāsecina, ka ambulatoro apmeklējumu skaits pie ārsta ar katru gadu pieaug un 2008.gadā uz 1 Ludzas rajona iedzīvotāju reģistrēti 18,31 ārsta apmeklējumi. Savukārt hospitalizāciju skaits uz 100 Ludzas rajona iedzīvotājiem 2008.gadā, salīdzinājumā ar 2004.gadu, ir pieaudzis par 15%.

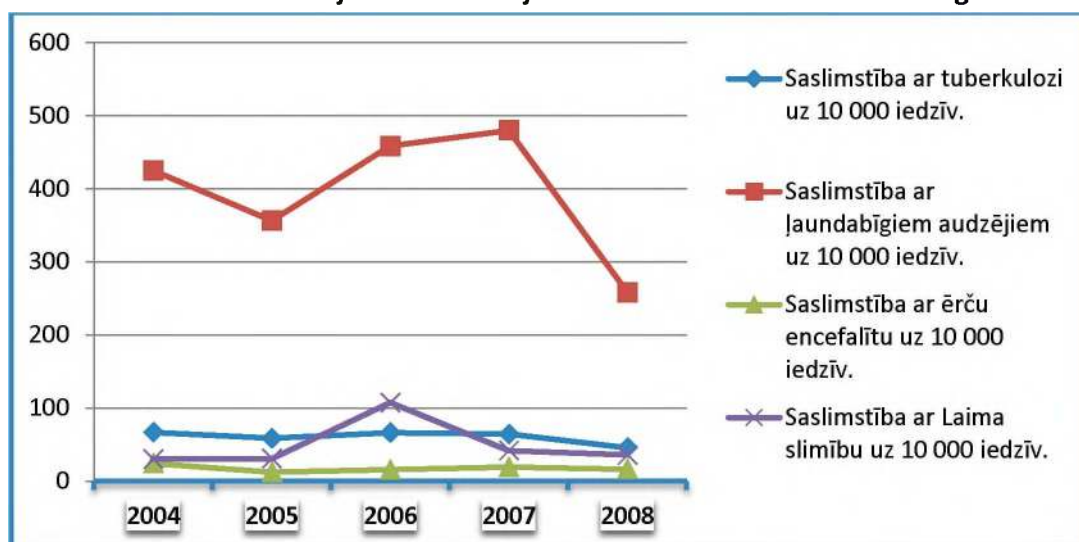
35.attēls. Ambulatoro apmeklētāju skaits pie ārsta Ludzas rajonā 2004. – 2008.gadā

Avots: Veselības ekonomikas centrs

Laika posmā no 2004.gada līdz 2008.gadam Ludzas rajonā bija konstatēta augsta iedzīvotāju saslimstība ar tuberkulozi, ērču encefalītu, Laima slimību, kā arī zarnu infekcijām. Salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem valstī, 2008.gadā ir samazinājusies saslimstība ar ļaundabīgiem audzējiem, taču mirstība no audzējiem ik gadu pieauga un 2008.gadā tika reģistrēti 324 letalitātes gadījumi uz 10 000 iedzīvotājiem (Latvijā 2008.gadā vidēji 261,7 uz 10 000 iedzīvotājiem).

36.attēls. Ludzas rajona iedzīvotāju slimību biežums 2004. – 2008.gadā

Avots: Veselības ekonomikas centrs

Pēc Veselības inspekcijas Ārstniecības iestāžu reģistra datiem 2010.gadā Ludzas novada teritorijā ir reģistrētas 44 ārstniecības iestādes, kas Ludzas novada iedzīvotājiem sniedz primārās un sekundārās (ambulatorās) veselības aprūpes pakalpojumus. Pēc Ludzas novada izveidošanas ārstniecības iestāžu skaits ir pieaudzis, kas saistīts ar izglītības iestāžu veselības punktu reģistrēšanos Ārstniecības iestāžu reģistrā.

2010.gadā primāro veselības aprūpi Ludzas novada iedzīvotājiem nodrošina 12 ģimenes ārstu prakses, 2 no tām reģistrētas lauku teritorijās – Pildas un Istras pagastos, 2 ārstu prakses pediatrijā un 4 ārstu prakses zobārstniecībā.

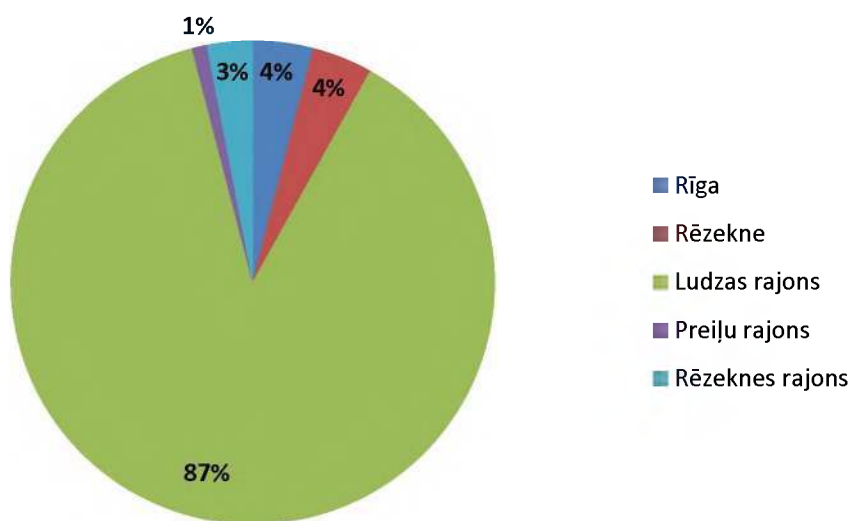
Ambulatoros veselības pakalpojumus izglītības iestādēs nodrošina 5 veselības punkti: PII „Namiņš”, PII „Pasaciņa”, PII „Rūķītis”, Ludzas 2.vidusskolā un Ludzas novada sporta skolā. Novada lauku teritorijā darbojas feldšeru – vecmāšu punkti Brigu, Cirmas, Isnaudas, Nirzas, Nukšu, Pureņu pagastos un lauku ambulances Istras un Pildas pagastos.

Lielākais sekundārās veselības aprūpes nodrošinātājs kā Ludzas novadā, tā arī bijušajā Ludzas rajona teritorijā ir pašvaldības SIA „Ludzas rajona slimnīca”. No 2009.gada 1.septembra SIA „Ludzas rajona slimnīca” darbojas kā aprūpes slimnīca un sniedz stacionāro, ambulatoro, konsultatīvo un profilaktisko palīdzību. Slimnīcā strādā 149 darbinieki, no tiem: ārsti – 44, vidējais medicīniskais personāls – 54, jaunākais medicīniskais personāls – 25, pārējais personāls – 26. Slimnīcā darbojas laboratorija, ambulatorā daļa un stacionārā daļa. Ambulatorajā daļā

atrodas dienas stacionārs ar 10 gultām, diennakts traumpunkts, rehabilitācijas nodaļa un ārstu kabineti. Stacionārā daļā atrodas 50 ķirurģiskā un terapeitiskā profila aprūpes gultas, kur tiek sniegti arī maksas pakalpojumi. Sākot ar 2010.gada 1.martu slimnīca nodrošina medicīnisko aprūpi mājās.

Bez Ludzas, Ciblas, Kārsavas un Zilupes novada iedzīvotājiem, SIA „Ludzas rajona slimnīca” sniegtos stacionāros veselības aprūpes pakalpojumus saņem arī Rēzeknes (4%) un Rīgas (4%) pilsētu, kā arī bijušā Rēzeknes (3%) un Preiļu (1%) rajona teritorijas iedzīvotāji.

37.attēls. SIA „Ludzas rajona slimnīca” ārstējamo pacientu skaits sadalījumā pēc pacienta dzīves vietas, % (2009.gada 2.pusgadā)

Avots: Veselības norēķinu centrs

Ludzas novada teritorijā atrodas 2 (divi) Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Latgales reģionālā centra ātrās medicīniskās palīdzības (ĀMP) brigāžu punkti – Ludzas pilsētā un Ludzas novada Rundēnos. Tādējādi tiek nodrošināta ĀMP brigādes ierašanās pie slimnieka 15 minūšu laikā pilsētā līdz 25 minūšu laikā lauku teritorijā un sniegta neatliekamā medicīniskā palīdzība kā Ludzas novada iedzīvotājiem, tā arī citu apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem.

Ludzas novadā darbojas 6 aptiekas, kurās pacienti var saņemt valsts kompensējamās zāles. Visas aptiekas atrodas novada administratīvajā centrā – Ludzas pilsētā, tāpēc lauku iedzīvotājiem medikamentu iegādi papildus sadārdzina braukšana pēc tiem uz tuvāko aptieku pilsētā vai kaimiņu novadā.

13. Tūrisms

Par tūrisma kā nozares pirmsākumiem bijušā Ludzas rajona teritorijā var uzskatīt 1997.gadu, kad tika nodibinātas pirmā tūrisma koordinācijas un informatīvā organizācija – bezpeļņas sabiedriska organizācija „Ludzas lauku tūrisma aģentūra” un 2 pirmās viesu mājas. 1998.gadā tika realizētas pirmās mārketinga aktivitātes – nodrukāts pirmais reklāmas materiāls tūristiem un pirmo reizi Ludza sevi pieteica starptautiskajā tūrisma gadatirgū „Balttour” Rīgā.

Laika posmā no 1997.gada līdz 2010.gadam naktsmītņu skaits ir desmitkārtšojies, tika nodibināts jauns tūrisma uzņēmums „Ludzas amatnieku centrs”, ir sakārtoti un labiekārtoti tūrisma apskates objekti, uzstādītas ceļa norādes, izveidoti jauni maršruti un jauni tūrisma produkti: velomaršruts apkārt Ludzas Mazajam ezeram, Neptūna svētki, Lielais Latgaļu tirgus Ludzas pilskalnā u.c. Šajā laikā tika realizētas daudzveidīgas mārketinga aktivitātes, lai piesaistītu gan Latvijas, gan ārvalstu ceļotājus, izveidota Ludzas tūrisma interneta mājas lapa: www.turisms.ludza.lv. Vēl informācija par Ludzas novada objektiem un tūrisma piedāvājumiem ir izvietota vismaz 8 interneta mājas lapās.

2009.gada 1.septembrī ir nodibināts Ludzas novada tūrisma informācijas centrs (turpmāk tekstā TIC), kurš strādā Ludzas novada pašvaldības paspārnē un tūrisma jomā sadarbojas ar kaimiņu novadiem – Ciblas, Kārsavas, Zilupes novadiem. Ludzas novada TIC speciālisti ne tikai informē novada tūristus par apskates objektiem, bet arī koordinē tūrisma nozares darbu novadā, piedalās normatīvo dokumentu izstrādē un apspriešanā, projektu sagatavošanā un realizācijā, kā arī dažādu pasākumu un mārketinga aktivitāšu organizācijā.

Ludzas novada apmeklētāju skaits kopš 1997.gada ir pieaudzis par 53 %, sasniedzot vislielāko tūristu skaitu 2007.gadā – virs 50 tūkstošiem viesu, kas saistās ar Ludzas pilsētas 835 gadu jubilejas svinībām. Pārsvārā ceļotāji ir no Latvijas lielajām pilsētām un citiem novadiem(85%), taču pēdējos 2 gados novērojama tendence pieaugt ārzemju tūristu skaitam, kas ir izskaidrojams ar pastiprinātām mērķtiecīgām mārketinga aktivitātēm ārvalstu gadatirgos. Par prioritārajiem tirgiem ir izvirzītas kaimiņu valstis – Lietuva, Igaunija, Krievija, Baltkrievija, Zviedrija un galvenās tūristus ģenerējošās Latvijai valstis – Ziemeļvalstis, Vācija, Holande un citas Eiropas valstis. Svarīgākais uzdevums tuvāko 2 gadu laikā panākt stabilu tūristu plūsmu no tuvējām Krievijas pilsētām, galvenokārt Sanktpēterburgas un Maskavas.

Novadā ir daudz vērtīgu un savdabīgu kultūrvēsturisku objektu, kas ir nozīmīgi *kultūras tūrisma* attīstībai – baznīcas, Ludzas vecpilsēta, arheoloģiskie objekti, muzeji, kā arī bagāts un unikāls nemateriālās kultūras mantojums. Ludzas novadā dzīvo vairāku tautību cilvēki (latvieši, krievi, baltkrievi, ukraiņi, poļi, ebreji u.c.), kas ir 5 reliģisko konfesiju ticīgie – katoļi, pareizticīgie, vecticībnieki, luterāņi, Mozus ticīgie. Dažādu tautību, ticību un tradīciju līdzāspastāvēšana veido Ludzas novada savdabību.

Atrodoties 700 gadus zem iekarotāju jūga, latgaļi ir saglabājuši savu valodu, tradīcijas, amatu prasmes un nemateriālo mantojumu: pasakas, teikas, dziesmas, svētku svinēšanas paražas. Tas

viss rada lielisku augsni autentiskai, uz kultūras un vēstures mantojumu balstītai tūrisma produktu veidošanai. Pieaugoša starptautisko un vietējo tūristu interese par kultūras tūrismu ar atraktīvu līdzdarbošanās piedāvājumu liecina par to, ka tā ir viena no svarīgākajām tuvāko gadu novada tūrisma attīstības prioritātēm.

Apskates objekti Ludzas novadā

28.tabula

Objekts	Adrese
Ludzas pilsētas vēsturiskā centra koka apbūve	Ludza, daļa no Odu, Tīrgus, Baznīcas, Tālavijas, Kr. Barona, Stacijas, J. Soikāna ielām
Ludzas jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas katoļu baznīca, zvanu tornis, Karņicku kapella, Sv.Marijas statuja	Ludza, Baznīcas iela 52, Baznīckalnā
Ludzas Livonijas ordeņa pilsdrupas	Ludza, pilskalns
Ludzas Vissvētās Dievmātes aizmigšanas pareizticīgo baznīca	Latgales iela 121, Ludza
Ludzas evaņģēliski luteriskā baznīca	Latgales iela 116, Ludza
Ludzas vecticībnieku lūgšanu nams	Skolas iela 44, Ludza
Ludzas Odukalna kapulauks	Odu iela 9, Ludza,
Ludzas Novadpētniecības muzejs	Kuļņeva iela 2, Ludza
Ludzas amatnieku centrs	Tālavijas 27a, Ludza
Ebreju sinagoga	1.maija iela 30, Ludza
Ebreju senkapi	Soikāna iela 22, Ludza
Brigu Vissvētākās trīsvienības katoļu baznīca	Brigu pagasts, Brigi
Istalsnas Sv.Staņislava katoļu baznīca	Isnaudas pagasts, Istalsna
Vecslabadas Kristus augšāmcelšanās pareizticīgo baznīca	Istras pagasts, Vecslabada
Istras muiža	Istras pagasts, Vecslabada
Divkšu pilskalns	Nirzas pagasts, Divkši
Raipoles Sv.Jāņa Kristītāja katoļu baznīca	Nirzas pagasts, Raipole
Pildas Sv.Pētera un Sv. Pāvila katoļu baznīca	Ņukšu pagasts, Ņukši
Ņukšu skolas muzejs	Ņukšu pagasts, Ņukši
Rogaižu kapela	Pildas pagasts, Rogaiža
Brodaižas Kunga Jēzus apskaidrošanas katoļu baznīca	Pildas pagasts, Brodaiža
Brodaižas Jāņa Kristītāja pareizticīgo baznīca	Pildas pagasts, Brodaiža
Rundēnu Svātkolns	Rundēnu pagasts, Rundēni
Sūnupļavas piemiņas ansamblis	Rundēnu pagasts, Sūnupļava

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

Visbiežāk apmeklētā vieta Ludzas novadā ir Ludza kā senākā Latvijas pilsēta ar tās daudzajiem kultūrvēstures objektiem, koka apbūvi, Ludzas Novadpētniecības muzeju, Ludzas amatnieku centru, ekskursiju ar plostu, atpūtas iespējām Ludzas Mazā ezera krastā labiekārtotajās atpūtas vietās. Veiksmīgākai tūrisma attīstībai Ludzas pilsētā jāizstrādā detalizēts *Ludzas vecpilsētas attīstības plāns*, par prioritātēm nosakot Ludzas vecpilsētas koka apbūves un vēstures pieminekļu autentisku saglabāšanu un renovēšanu atbilstoši pieminekļu aizsardzības inspekcijas slēdzienam un mūsdienu komforta prasībām, tādējādi veidojot vecpilsētas ainavisko promenādi un speciālas pilsētas panorāmas skatu vietas. Īpašu uzmanību ir vērts pievērst Ludzas Mazā un Lielā ezeru krastiem, veidojot atpūtas un pastaigu vietas, kas ļautu pilnībā izbaudīt mazpilsētas šarmu un ūdeņu klātbūtni. Sadarbībā ar Ludzas novada kultūras iestādēm, interešu izglītības

iestādēm, Ludzas amatnieku centru un novada uzņēmējiem ir jāpilnveido esošie tūrisma piedāvājumi pilsētā un jāveido jauni – atraktīvi, autentiski un saistoši.

Potenciāli attīstāma ir Istras dabas parka teritorija, kur ir daudz dabas un kultūrvēstures apskates objektu, kas līdzekļu trūkuma dēļ nav pienācīgi sakārtoti un labiekārtoti. Šīs teritorijas attīstība dotu iespējas veidot daudzus jaunus tūrisma produktus, jo sevišķi aktīvā un dabas tūrisma jomā, kā arī veidot jaunus tūrisma maršrutus, iekļaujoties reģionālo un starptautisko maršrutu tīklā.

Novada teritorijā ir skaidri iezīmējušās vairākas tūrisma teritorijas (Nirzas, Cirmas un Ludzas ezeru apkārtnes), kur, pateicoties labvēlīgajiem apstākļiem un pieejamiem resursiem, darbojas vairāki tūrisma uzņēmumi.

Aktīvā un piedzīvojumu tūrisma objekti Ludzas novadā

29.tabula

Zirgu izjādes, vizināšanās ar droškām un kamanām		
„Zirga smaids”, atpūtas komplekss	Raipole, Nirzas pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 29474802; +371 29492552; +371 65722400 info@zirgasmaids.com; www.zirgasmaids.lv
„Dzerkaļi”, atpūtas komplekss	Dzerkaļi, Cirmas pagasts, Ludzas novads	+371 26324735; dzerkali@inbox.lv; www.dzerkali.lv
Peintbols		
„Dzerkaļi”, atpūtas komplekss	Dzerkaļi, Cirmas pagasts, Ludzas novads	+371 26324735; dzerkali@inbox.lv www.dzerkali.lv
„Zirga smaids”, atpūtas komplekss	Raipole, Nirzas pagasts, Ludzas novads	+371 29474802; +371 29492552 info@zirgasmaids.com; www.zirgasmaids.lv
Velonoma, laivu un sporta, ūdensprieku inventāra noma		
„Dzerkaļi”, atpūtas komplekss	Dzerkaļi, Cirmas pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 26324735; info@dzerkali-tur.lv; dzerkali@inbox.lv ; www.dzerkali.lv
„Zirga smaids”, atpūtas komplekss	Raipole, Nirzas pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 29474802; +371 29492552; +371 65722400 info@zirgasmaids.com; www.zirgasmaids.lv
„Ozero”, atpūtas vieta	Šķaune-Garjāni, Istras pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 29227288; +371 26443624 ozero_andreja@inbox.lv; www.ozero.lv
„Sniedziņi”, atpūtas vieta	Sniedziņi, Pildas pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 26480634; +371 28782345 sniedziniam@inbox.lv
„Ezersēta”, brīvdienu mājiņa	Tutāni, Cirmas pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 26435725
„Aizupmājas”, viesu māja	Aizupmājas, Nukšu pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 26525785
„Ezerzemes” un Ezerzemes -2, lauku māja un brīvdienu māja	Kušneri, Nirzas pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 29488376 ezerzemes@inbox.lv; www.ezerzemes.lv
„Meldri”, viesu māja	Nirza, Nirzas pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 29485444 stjadeanatolijs@inbox.lv

Veselības tūres		
„Aizupmājas”, viesu māja	Aizupmājas, Ļukšu pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 26525785
„Ezerzemes” un Ezerzemes -2, lauku māja un brīvdienu māja	Kušneri, Nirzas pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 29488376 ezerzemes@inbox.lv; www.ezerzemes.lv
„Dzerkalī”, atpūtas komplekss	Dzerkalī, Cirmas pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 26324735; dzerkali@inbox.lv; info@dzerkali-tur.lv; www.dzerkali.lv
„Ludza”, atpūtas centrs	1. Maija iela 1, Ludza, Ludzas novads	Tālr. +371 29104055; +371 65726112 hotelludza@inbox.lv
„Valensija”, viesnīca	Kr. Barona iela 20, Ludza, Ludzas novads	Tālr. +371 28629829; valensija.ludza@inbox.lv www.valensija.lv

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati uz 31.12.2010.

Novada teritorijā ir nepieciešamie resursi *dabas un aktīvā tūrisma attīstībai*. Nākotnē nepieciešams veidot jaunus piedāvājumus gan dabas ainavu mīļotājiem, pētniekiem, putnu novērotājiem, makšķerniekiem, fototūristiem, gan arī daudzveidīgākas aktīvās atpūtas iespējas. Svarīgākais uzdevums ir dabas gidu apmācība un speciālu tematisku produktu izveidošana, paralēli veidojot jaunas atpūtas vietas, uzstādot informatīvās ceļu norādes. Aktīvais un lauku labumu tūrisms ir pēdējo gadu tūristu pieprasījuma topā. Tādēļ jāturpina uzsāktais darbs pie jaunu velomaršrutu, laivu maršrutu, peldvietu izveides, dažādu atrakciju un tādu netradicionālu aktivitāšu attīstīšanas kā peintbols, zirgu izjādes, ekstrēmās sacensības.

Ludzas novads bagāts ar ezeriem un nelielām gleznainām upītēm, kas tos savieno, veidojot labus apstākļus *ūdens tūrisma attīstībai*. Ir izveidoti vairāki laivu maršruti, makšķerēšanas un atpūtas vietas, taču šobrīd novadā ir nepietiekošs ūdens tūrisma pakalpojumu piedāvājums – trūkst laivu nomas, speciāli izstrādātu un labiekārtotu laivu maršrutu, atpūtas vietu un norāžu. Līdz ar to nepieciešams veicināt tādu uzņēmumu attīstību, kas piedāvātu laivu nomu, cita aktīvā tūrisma inventāra nomu, speciālus tematiskos maršrutus, un servisa pakalpojumus: transporta, pavadona pakalpojumi, speciālu pasākumu izstrāde utt.

Īpaša nozīme tūrisma nozares attīstībā un tūristu piesaistē ir *amatniecībai un tradicionāliem pasākumiem*. Ludzas novadā jau četrus gadus veiksmīgi darbojas „Ludzas amatnieku centrs” ar ekskursiju un līdzdarbošanās piedāvājumu, Lielā Latgaļu tirgus un vairāku tematisku pasākumu organizētāja. Tūristus piesaistoši un atpazīstami ir folkloras kopu festivāls „Gorūza”, popgrupu festivāls „Saules lietus Latgalē” un „Jaunās zvaigznes”, Dziesmu un deju svētki, Neptūna svētki kā pilsētas svētku daļa.

Kulinārā un tradīciju mantojuma objekti Ludzas novadā

30.tabula

Amatniecība		
Ludzas Amatnieku centrs	Tālavijas iela 27a, Ludza, Ludzas novads	Tālr. +371 29123749; +371 29467925 ligakondrate@inbox.lv; kondrats@one.lv
Ērika Kudļa meistardarbnīca	Ludzas Amatnieku centrs, Tālavijas iela 27a, Ludza, Ludzas novads	Tālr. +371 26773129
Mihails Sabanskis - keramiķis	Ludzas Amatnieku centrs, Tālavijas iela 27a, Ludza, Ludzas novads	Tālr. +371 26357616
Vladislava Mitčenko kokapstrādes darbnīca	Dunakļu iela 9, Ludza, Ludzas novads	Tālr. +371 29498674
Saļimons Ķipļuks – seno arodu meistars	Ludzas Amatnieku centrs, Tālavijas iela 27a, Ludza, Ludzas novads	Tālr. +371 22023539
Anitas Lukačas (audējas, pinējas) darbnīca	Mazā Pikova, Brīgu pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 29733546
Andra Prikūļa kokapstrādes darbnīca	Andriši, Rundēnu pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 26399315
Kulinārā mantojuma objekti		
Kafejnīca „Kristīne”	Baznīcas iela 25, Ludza, Ludzas novads	Tālr. +371 65781326; +371 26527888 koks-kristine@e-apollo.lv
Ludzas Amatnieku centrs	Tālavijas iela 27a, Ludza, Ludzas novads	Tālr. +371 29123749; +371 29467925 ligakondrate@inbox.lv; kondrats@one.lv
Tradīciju tūrisma objekti		
Ludzas Novadpētniecības muzejs	Kuļņeva iela 2, Ludza, Ludzas novads	Tālr.+371 65723931; ludzasmuzejs@inbox.lv www.ludzasmuzejs.lv
Melnā tradicionālā latgaliešu pirts lauku mājā „Aizupmājas”	Aizupmājas, Ķukšu pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 26525785
Melnā tradicionālā latgaliešu pirts lauku mājā „Ezerzemes”	Kušneri, Nirzas pagasts, Ludzas novads	Tālr. +371 29488376; ezerzemes@inbox.lv www.ezerzemes.lv

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati uz 31.12.2010.

Uz 2010.gada sākumu Ludzas novadā ir reģistrētas 14 naktsmītnes: 3 viesnīcas, 4 viesu mājas, 2 atpūtas bāzes, 1 kempings, 2 brīvdienu mājas, 1 brīvdienu dzīvoklis, 1 dienesta viesnīca. Naktsmītnēs kopumā ir 360 gultasvietas, tai skaitā, 85 gultasvietas Ludzas pilsētā.

Naktsmītnes Ludzas novadā

31.tabula

Nosaukums	Adrese, kontaktinformācija	G/V	Pirts	Citi pakalpojumi
„Aizupmājas”, lauku māja <i>Zaļais sertifikāts</i>	Aizupmājas, Ļukšu pagasts, Ludzas novads Tālr. +371 26525785	8	x	x
„Dzerkalī” Atpūtas bāze	Dzerkalī, Cirmas pagasts, Ludzas novads Tālr. +371 26324735; dzerkali@inbox.lv; www.dzerkali.lv	88	x	x
„Ezersēta”, brīvdienu māja	Tutani, Cirmas pagasts, Ludzas novads; Tālr. +37126435725	5		x
„Ezerzemes”, lauku māja <i>Zaļais sertifikāts</i>	Raipole, Nirzas pagasts, Ludzas novads Tālr. +371 29488376; ezerzemes@inbox.lv; www.ezerzemes.lv	10	x	x
„Ezerzemes-2”, brīvdienu māja <i>Zaļais sertifikāts</i>	Raipole, Nirzas pagasts, Ludzas novads Tālr. +371 29488376; ezerzemes@inbox.lv; www.ezerzemes.lv	6	x	x
„Meldri” viesu māja	Nirza, Nirzas pagasts, Ludzas novads Tālr. +371 29485444	52	x	x
„Viksnas” viesu māja	Martiši, Isnaudas pagasts, Ludzas novads Tālr. +371 29466588; viksnas2@inbox.lv	6	x	x
„Zirga smaids”, atpūtas bāze	Raipole, Nirzas pagasts, Ludzas novads; Tālr. +371 29474802; +371 29492552; info@zirgasmaids.com; www.zirgasmaids.lv	96	x	x
„Zurzi” kempings	Gorbi, Isnuadas pagasts, Ludzas novads Tālr. +37129121071	38		x
Istras vidusskolas dienesta viesnīca	Vecslabada, Istras pagasts, Ludzas novads Tālr. +371 65729541	20		x
„Gaišezers”, brīvdienu dzīvoklis	Vecslabada, Istras pagasts, Ludzas novads Tālr. +372 26541947	7		X
„Ludza”, viesnīca	1. Maija iela 1, Ludza, Ludzas novads Tālr. +371 29104055; +371 65726112; hotelludza@inbox.lv	8	x	x
„Pie stacijas” viesnīca	Stacijas iela 86, Ludza, Ludzas novads Tālr. +371 26199290	8	x	x
„Valensija”, viesnīca	Kr. Barona iela 20, Ludza, Ludzas novads; Tālr. +371 28629829; valensija.ludza@inbox.lv ; www.valensija.lv	52	x	X
“Ozero”, atpūtas vieta	Garjāni, Istras pagasts, Ludzas novads Tālr. +371 29227288; +371 26443624 bozhki@one.lv, www.bozhki.lv ; www.latgalessafari.lv	20	x	x

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati uz 31.12.2010.

Svarīgākie uzdevumi naktsmītņu pieprasījuma nodrošināšanā novadā:

- ekonomiskās klases naktsmītņu izveidošana, attīstot pilnīgu un vienmērīgu naktsmītņu tīkla pārklājumu;
- naktsmītņu piedāvājuma dažādošana ar komplektēšanas iespējām;
- augstāka servisa un viesmīlības standarta nodrošināšana naktsmītnēs.

Tūrisma attīstība novadā cieši saistīta ar uzņēmējdarbības vides uzlabošanu un citu tautsaimniecības nozaru attīstību servisa un pieejamības nodrošināšanā. Ludzas novads atrodas tālu no tūristus ģenerējošām lielpilsētām – Rīgas, Ventspils, Liepājas un galvenajiem ūdens un gaisa transporta mezgliem. Tūrisma perspektīvas Ludzas novadā tiek saistītas ar starptautiskās maģistrāles Rīga – Maskava un ES austrumu robežas esamību. Tāpēc svarīgākais pašvaldības uzdevums novada pieejamības nodrošināšanā ir tranzītleļu rekonstrukcija, vietējās nozīmes autoceļu sakārtošana, piebrauktuvi, stāvlaukumu un speciālu atpūtas vietu ierīkošana, ceļu norāžu uzstādīšana.

Tūrisma piedāvājuma dažādošanai un infrastruktūras uzlabošanai novadā pēdējo 2 gadu laikā realizēti vairāki projekti. Veiksmīga bija Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007-2013 projekta LLI-050 „Joint water-based tourism offering in Latgale Region and Utena County”, akronīms WaterJoy, realizācija, sadarbībā ar Latgales reģiona attīstības aģentūru. Projekta ietvaros tika izveidotas 3 atpūtas vietas Ludzas Mazā ezera krastos, labiekārtota Ludzas pilsētas peldēšanas un atpūtas vieta, izbūvēti celiņi, ierīkots apgaismojums, ierīkota vasaras estrāde, sporta laukums, sakārtota atpūtas uz ūdeņiem infrastruktūra, izbūvētas laipas, baseins un pļots, kā arī izstrādāti vairāki tehniskie projekti ezera krasta labiekārtošanai un apgaismošanai, realizētas mārketinga aktivitātes, organizēts starptautisks pasākums – Neptūna svētki Ludzā.

Šobrīd tiek realizēts projekts „Ludzas vecpilsētas tūrisma objektu renovācija tūrisma attīstībai” ERAF programmas 3.4.2.1.1. apakšaktivitātes „Valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļu saglabāšana, atjaunošana un infrastruktūras pielāgošana tūrisma produktu attīstībai” ietvaros. Projekta īstenošanas rezultātā tiks realizēts labiekārtošanas un apgaismošanas projekts Mazā Ezerkrasta ielā, renovētas Ludzas viduslaiku pilsdrupas, kā arī iekārtots marķēts pastaigu maršruts pa vecpilsētu tūristiem un pilsētas viesiem.

14. Publiskā pārvalde

14.1. Novada pašvaldības pārvalde

14.1.1. Pašvaldība struktūra un funkcijas

Ludzas novada pašvaldība tika izveidota 2009.gada 1.jūlijā, kad administratīvi teritoriālās reformas rezultātā apvienojās 10 teritoriālās vienības – Ludzas pilsēta un Brigu, Cirmas, Isnaudas, Istras, Nirzas, Ņukšu, Pildas, Pureņu un Rundēnu pagasti. Pašvaldība darbojas saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”, kas reglamentē tās kompetenci, tiesības un pienākumus.

Pašvaldības iedzīvotāju pārstāvību nodrošina to ievēlēts pašvaldības lēmējorgāns – Ludzas novada dome (turpmāk tekstā – dome) 15 deputātu sastāvā. Dome atbilstoši kompetencei ir atbildīga par pašvaldības institūciju tiesisku darbību un finanšu līdzekļu izlietojumu.

Lai nodrošinātu savu darbību un izstrādātu domes lēmumprojektus, dome no pašvaldības deputātiem tika ievēlētas pastāvīgas komitejas:

1. Finanšu komiteju 5 (piecu) locekļu sastāvā;
2. Sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komiteju 5 (piecu) locekļu sastāvā;
3. Teritoriālo un attīstības komiteju 5 (piecu) locekļu sastāvā.

Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai dome no deputātiem un attiecīgās pašvaldības iedzīvotājiem ir izveidojusi:

Komisijas:

1. Vēlēšanu komisiju;
2. Administratīvo komisiju;
3. Administratīvo aktu strīdu komisiju;
4. Dzīvojamo māju privatizācijas komisiju;
5. Ludzas pilsētas zemes komisiju;
6. Iepirkumu komisiju;
7. Pašvaldības īpašuma privatizācijas komisiju;
8. Pašvaldības īpašuma atsavināšanas komisiju;
9. Dzīvokļu komisiju;
10. Komisiju pamatlīdzekļu paredzamā atlikušā lietderīgās lietošanas laika noteikšanai;
11. Pašvaldības īpašuma novērtēšanas komisiju;
12. Ludzas novada pašvaldības ētikas komisiju;
13. Ludzas novada pašvaldības uzņēmējdarbības licencēšanas komisiju.

Pašvaldības būvvaldi;

Padomes:

1. Uzņēmēju konsultatīvo padomi;
2. Atzinības raksta apbalvošanas padomi.

Domes pieņemto lēmumu izpildi, kā arī darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu nodrošina pašvaldības iestāde „Ludzas novada pašvaldība” (pašvaldības administrācija), kas sastāv no:

1. Administratīvās nodaļas;
2. Attīstības un nekustamā īpašuma nodaļas;
3. Finanšu un grāmatvedības nodaļas;
4. Tiesiskā nodrošinājuma pārvaldes;
5. Ludzas novada dzimtsarakstu nodaļas;

Administrācijas vadītājs ir pašvaldības izpilddirektors. Pašvaldības administrācija darbojas uz domes apstiprināta nolikuma pamata. Administrācijas struktūrvienības darbojas, pamatojoties uz administrācijas nolikumu un pašvaldības izpilddirektora apstiprinātiem administrācijas struktūrvienību nolikumiem.

Likumā „Par pašvaldībām” noteikto funkciju veikšanai novadā ir izveidotas kapitālsabiedrības, kas sniedz pakalpojumus kā Ludzas novada iedzīvotājiem, tā arī citu novadu iedzīvotājiem:

- sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Ludzas apsaimniekotājs”;
- sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Ludzas rajona slimnīca”.

Pašvaldība ir kapitāldaļu turētāja arī šādās privātajās kapitālsabiedrībās:

- sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Ludzas tūrisma aģentūra”;
- sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Austrumlatgales atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība”.

Pašvaldības interešu pārstāvēšanai un tiesību aizstāvēšanai, sadarbības sekmēšanai, kā arī novada teritorijas attīstības veicināšanai pašvaldība ir iestājusies un aktīvi darbojas šādās biedrībās (nodibinājumos):

- biedrībā „Latvijas Pašvaldību savienība”;
- biedrībā „Latgales reģiona attīstības aģentūra”;
- biedrībā „Eiropas reģions „Ezeru zeme””;
- biedrībā „Latvijas Pilsētu savienība”;
- Latvijas pašvaldību izpilddirektoru asociācija;
- iestādē „Latgales pašvaldību daudznozaru sabiedrisko pakalpojumu regulators”;
- biedrībā „Eiropas reģions „Pleskava, Livonija”.

Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību pašvaldības teritoriālajās vienībās nodrošina šādas pagastu pārvaldes:

1. Brīgu pagasta pārvalde;
2. Cirmas pagasta pārvalde;
3. Isnaudas pagasta pārvalde;
4. Istras pagasta pārvalde;
5. Nirzas pagasta pārvalde;
6. Nukšu pagasta pārvalde;

7. Pildas pagasta pārvalde;
8. Pureņu pagasta pārvalde;
9. Rundēnu pagasta pārvalde.

Nemot vērā novada teritorijas lielumu un iedzīvotāju skaitu, sekmīgai funkciju īstenošanai pašvaldības dome ir izveidojusi šādas iestādes, kas darbojas uz domes apstiprinātu nolikumu pamata:

1. Ludzas novada pašvaldība;
2. Brīgu pagasta pārvalde;
3. Cirmas pagasta pārvalde;
4. Isnaudas pagasta pārvalde;
5. Istras pagasta pārvalde;
6. Nirzas pagasta pārvalde;
7. Ņukšu pagasta pārvalde;
8. Pildas pagasta pārvalde;
9. Pureņu pagasta pārvalde;
10. Rundēnu pagasta pārvalde;
11. Ludzas novada Izglītības, kultūras un sporta pārvalde;
12. Ludzas pilsētas 3.pirmsskolas izglītības iestāde „Namiņš”;
13. Ludzas pilsētas 4.pirmsskolas izglītības iestāde „Pasaciņa”;
14. Ludzas pilsētas speciālā pirmsskolas izglītības iestāde „Rūķītis”;
15. Ludzas pilsētas ģimnāzija;
16. Ludzas 2.vidusskola;
17. Ludzas novada vakara vidusskola;
18. Ludzas mūzikas pamatskola;
19. J.Soikāna Ludzas mākslas skola;
20. Ludzas novada sporta skola;
21. Ludzas novada Bērnu un jauniešu centrs;
22. Ludzas pilsētas galvenā bibliotēka;
23. Ludzas tautas nams;
24. Ludzas novada tūrisma informācijas centrs;
25. Ludzas novadpētniecības muzejs;
26. Ludzas novada Bāriņtiesa;
27. Ludzas novada Sociālais dienests;
28. Ludzas novada Bērnu nams-patversme;
29. Ludzas novada Sociālās aprūpes centrs “Ludza”;
30. Veco ļaužu aprūpes māja „Raipole”;
31. Brīgu pagasta pirmsskolas izglītības iestāde;
32. Brīgu pagasta bibliotēka;
33. Brīgu pagasta tautas nams;
34. Cirmas pagasta bibliotēka;
35. Cirmas tautas nams;

36. Isnaudas pagasta bibliotēka;
37. Isnaudas tautas nams;
38. Istalsnas bibliotēka;
39. Istalsnas klubs;
40. Istras vidusskola;
41. Istras pagasta pirmsskolas izglītības iestāde;
42. Istras pagasta bibliotēka;
43. Istras tautas nams;
44. Nirzas pamatskola;
45. Nirzas pagasta bibliotēka;
46. Nirzas tautas nams;
47. Ņukšu pamatskola;
48. Ņukšu pagasta bibliotēka;
49. Ņukšu pagasta tautas nams;
50. Pildas pamatskola;
51. Pildas pagasta pirmsskolas izglītības iestāde;
52. Pildas pagasta bibliotēka;
53. Pildas tautas nams;
54. Pureņu pagasta bibliotēka;
55. Pureņu pagasta tautas nams;
56. Rundēnu pagasta pirmsskolas izglītības iestāde;
57. Rundēnu pagasta bibliotēka;
58. Rundēnu tautas nams.

Ludzas novada pašvaldībā nodarbināti 852 darbinieki, tajā skaitā 286 pedagogi. Lai paaugstinātu pašvaldības administratīvo kapacitāti, novada domes darbinieki, pašvaldību iestāžu vadītāji un darbinieki regulāri apmeklē dažādus kursus, seminārus, studē augstākajās mācību iestādēs.

Izmantojot dažādus komunikāciju veidus – presi (pašvaldības informatīvais izdevums „Ludzas Vēstis”), internetu (www.ludzaspils.lv) un lietišķo korespondenci, pašvaldība nodrošina pastāvīgu informācijas apmaiņu un sabiedrības viedokļu uzklauššanu ar nolūku uzlabot piedāvāto pakalpojumu kvalitāti.

14.1.2. Pašvaldības budžets

Pašvaldības uzdevums ir organizēt un nodrošināt pašvaldības finanšu darbību ar tās būtiskāko sastāvdaļu – pašvaldības budžetu. Pašvaldības budžeta mērķis ir noteikt un pamatot, kāds līdzekļu apjoms ir nepieciešams ar likumu noteikto funkciju, uzdevumu un brīvprātīgo iniciatīvu izpildei atbilstoši pašvaldības prioritātēm.

2009.gada Ludzas novada pašvaldības budžets ir sastādīts, pamatojoties un likumu „Par budžeta un finanšu vadību”, likumu „Par pašvaldībām”, „Par pašvaldību budžetiem” un citiem ar pašvaldību saistītajiem normatīvajiem aktiem.

Pašvaldības budžets sastāv no pamatbudžeta un speciālā budžeta. Pamatbudžets ir budžeta galvenā daļa, kas ietver:

- 1) visus valsts vai pašvaldību ieņēmumus, kuri paredzēti izdevumu segšanai, izņemot īpašiem mērķiem iezīmētus ieņēmumus, dāvinājumus vai ziedojumus;
- 2) apropriācijas visiem valsts vai pašvaldības izdevumiem, kurus paredzēts segt no pamatbudžeta līdzekļiem.

Speciālais budžets ietver apropriācijas valsts vai pašvaldības mērķiem šādos gadījumos:

- 1) ja likums paredz izdevumu segšanu no īpašiem mērķiem iezīmētiem ieņēmumu avotiem;
- 2) ja valsts, pašvaldība vai noteikta budžeta iestāde (izpildītājs) ir saņēmis ziedojumu vai dāvinājumu ar norādītu mērķi vai bez tā.

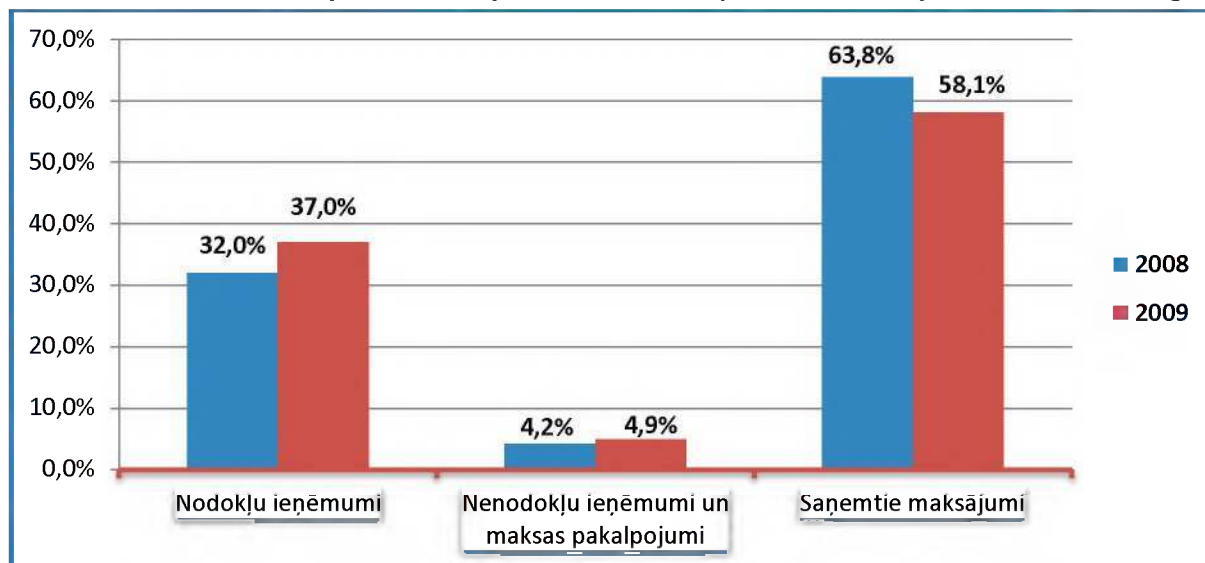
Ar 2009.gada 1.jūlija Ludzas novada domes lēmumu „Par bijušo vietējo pašvaldību budžetu apvienošanu” (protokols Nr.2, 7.§) apvienoti bijušo vietējo pašvaldību: Ludzas pilsētas, Brigu pagasta, Cirmas pagasta, Isnaudas pagasta, Istras pagasta, Nirzas pagasta, Ņukšu pagasta, Pildas pagasta, Pureņu pagasta, Rundēnu pagasta pamatbudžeti un speciālie budžeti. Budžeta grozījumi, t.sk. arī no Ludzas rajona padomes pārņemto iestāžu budžeta ieņēmumu un izdevumu kopsummas, 2009.gadā izdarīti ar grozījumiem saistošajos noteikumos.

Ludzas novada pamatbudžets

Ludzas novada pamatbudžeta ieņēmumus 2009.gadā veidoja fizisko un juridisko personu nodokļu maksājumi, nodevas un citi maksājumi, mērķdotācijas un maksājumi no citiem budžetiem, iestāžu sniegtie maksas pakalpojumi.

2009.gada pamatbudžeta ieņēmumu precizētā prognoze izpildīta par 97,5%, nav saņemti ieņēmumi Ls 184 826 apmērā (precizētā ieņēmumu prognoze Ls 7 445 432, izpilde Ls 7 260 606).

38.attēls. Ludzas novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumu sadalījums 2008. – 2009.gadā

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

Nodokļu ieņēmumu prognoze 2009.gadā izpildīta par 93,5% (precizētā prognoze Ls 2 875 628, izpilde Ls 2 689 595), nav gūti ieņēmumi Ls 186 033 apmērā.

Galvenais nodokļu ieņēmums ir iedzīvotāju ienākuma nodoklis, kura ieņēmumi 2009.gadā bija Ls 2 510 020 un salīdzinājumā ar 2008.gadu ir samazinājušies par Ls 908 901. Saskaņā ar grozījumiem likumā „Par valsts budžetu 2009.gadam”, pašvaldībām negarantē iedzīvotāju ienākuma nodokļa neizpildi līdz 10% no prognozētā apmēra.

Nekustamā īpašuma nodoklis par zemi iekasēts Ls 126 724 apmērā, nodoklis par ēkām un būvēm 2009.gadā iekasēts – Ls 27 291. Nodokļa prognoze izpildīta par 93,9%, nav gūti ieņēmumi Ls 10 060 apmērā.

Uz 2010.gada 1.janvāri nekustamā īpašuma nodokļa parāds ir Ls 70 903, t.sk. nekustamā īpašuma nodokļa parāds par ēkām un būvēm – Ls 9 607, nekustamā īpašuma nodokļa parāds par zemi – Ls 61 296.

Nenodokļu ieņēmumi gūti Ls 66 053 apmērā. Nav saņemti plānotie naudas sodi, ko uzliek pašvaldības par Ls 1 696, soda sankcijas par vispārējiem nodokļu maksāšanas pārkāpumiem par Ls 248, citi nenodokļu ieņēmumi par Ls 13 030, jo 2.pusgadā netika finansēta lauksaimniecības organizatoru darba samaksa pagastos.

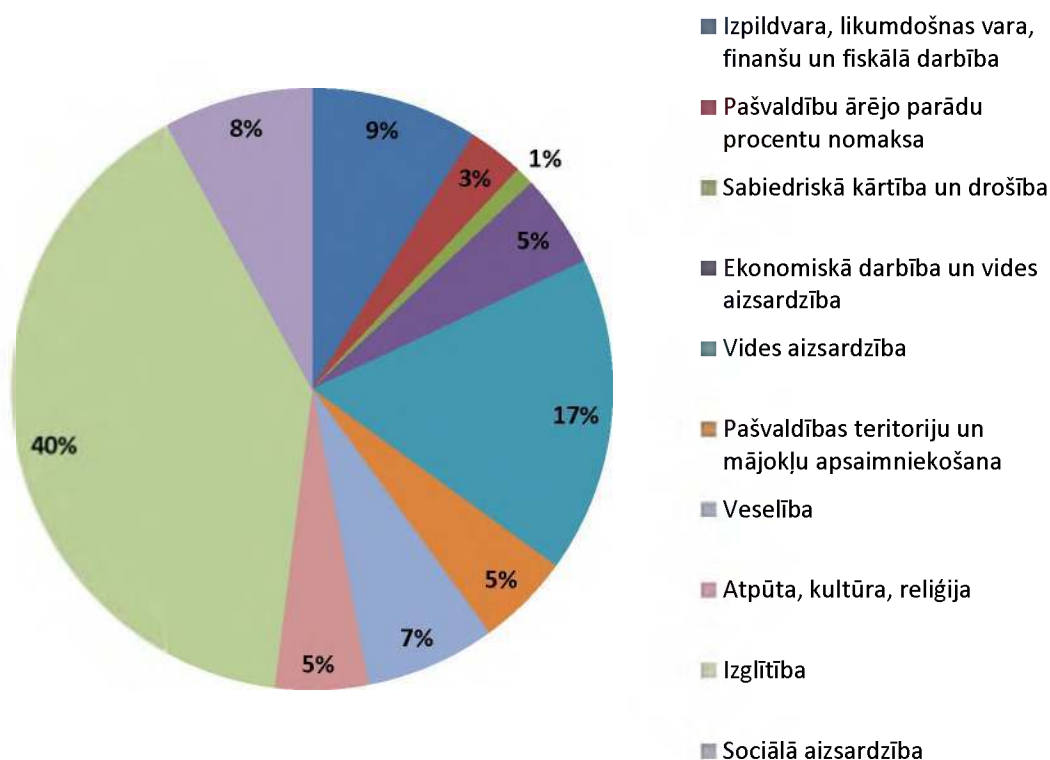
Ieņēmumi no budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi iekasēti Ls 420 927 apmērā, nav gūti ieņēmumi kopsummā par Ls 10 707. Galvenais maksas pakalpojumu neizpildes veids ir ieņēmumi par dzīvokļu un komunālajiem pakalpojumiem. Sakarā ar ekonomisko situāciju valstī strauji palielinājies bezdarbs un pasliktinājusies iedzīvotāju maksātspēja. Līdz ar to precizētā prognoze nav izpildīta par 16,5% un nav saņemti maksājumi Ls 15 297 apmērā.

2009.gadā novada pašvaldība saņēmusi Ls 102 843 par norēķiniem ar pašvaldībām, par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Par sociālās aprūpes iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem saņemti Ls 41 132. Precizētā prognoze izpildīta par 77,2% un nav gūti ieņēmumi Ls 12 145 apmērā, jo Ludzas novada bērnu namā patversmē netika ievietots plānotais audzēkņu skaits no citām pašvaldībām.

Ludzas novada pamatbudžeta 2009.gadā kopējie izdevumi sastādīja Ls 8 152 380 un prognozētie izdevumi apgūti 88% apmērā (skat. 39.attēlu).

Pamatbudžeta izdevumos lielāko daļu sastāda izglītībai piešķirtie līdzekļi – Ls 4 167 998 jeb 40% no kopējo izdevumu apjoma. Izdevumi apgūti 96,6% apmērā.

Otrs lielākais pamatbudžeta izdevumu daļas postenis ir izdevumi vides aizsardzībai, kur 2009.gadā tika izlietoti Ls 124 184, tai skaitā atkritumu apsaimniekošanai – Ls 8 783 un notekūdeņu apsaimniekošanai – Ls 168 461. Līdzekļi apgūti 69,7% apmērā, jo pašvaldība nav apguvusi piešķirtās budžeta dotācijas novadu infrastruktūras attīstībai kanalizācijas tīklu un attīrīšanas iekārtu renovācijai Ls 49 291 apmērā.

39.attēls. 2009.gada Ludzas novada pašvaldības pamatbudžeta izdevumu sadalījums

Avots: Ludzas novada pašvaldības dati

Izpildvaras uzturēšanai paredzētie izdevumi sastāda 9% no pamatbudžeta izdevumu kopsummas un izlietoti Ls 969 511 apmērā. Līdzekļi apgūti 78,9% apmērā un sastāda Ls 61,19 uz vienu novada iedzīvotāju.

Ludzas novada pašvaldības policijas uzturēšanai izlietoti līdzekļi Ls 25 998 apmērā. 2009.gada 26.novembrī pieņemts lēmums (protokols N17, 2.§) par Ludzas novada pašvaldības policijas likvidāciju ar 2010.gada 1.janvāri.

Ludzas novada bāriņtiesas uzturēšanai izlietoti līdzekļi Ls 71 108.

Novada pagastos lauksaimniecības konsultantu darba samaksai un pārējo izdevumu segšanai izlietoti Ls 24 123.

Tūrisma nozares attīstībai izlietoti līdzekļi Ls 108 920. Īstenots projekts „Uz ūdens resursiem balstītais tūrisma piedāvājums Latgales reģionā un Utenas apriņķī”. Ar 2009.gada 1.septembri izveidota budžeta iestāde „Ludzas novada Tūrisma informācijas centrs”.

Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai izlietoti Ls 565 679.

Ūdensapgādei izdevumi apgūti par 29,9%, nav apgūti līdzekļi Ls 507 133 apmērā, t.sk. piešķirtās budžeta dotācijas novadu infrastruktūras attīstībai ūdenssaimniecību sakārtošanai Ls 505 266 kopsummā (Isnaudas pagastā – Ls 41 794, Istras pagastā – Ls 174 715, Pildas pagastā – Ls 7 847, Pureņu pagastā – Ls 82 326, Rundēnu pagastā – Ls 198 584).

Kultūras iestāžu uzturēšanai un pasākumiem, sportam un reliģijai izlietoti līdzekļi Ls 534 858.

Ludzas Novadpētniecības muzeja uzturēšanai izlietoti līdzekļi Ls 107 374 apmērā.

Sociālai aizsardzībai apgūti līdzekļi Ls 863 864 apmērā jeb 94,3% apmērā.

Speciālā budžeta izpilde

Speciālais budžets ietver īpašiem mērķiem iezīmētus ieņēmumu avotus (privatizācijas fonda, dabas resursa nodokļa, akcīzes nodokļa ieņēmumus), kā arī ar domes lēmumu apstiprinātus pašvaldības veidotus fondus, piemēram, „pilsētas attīstības fonds”. Speciālā budžeta īpatnība ir tā, ka, ja budžetā uz gada beigām ir palicis atlikums, t.i., ir redzams, ka līdzekļi netiks iztērēti tur, kur tie paredzēti – šo atlikumu var pārskaitīt uz nākamā gada sākumu. Pamatbudžetā pastāv budžeta sabalansētības princips – budžeta ieņēmumiem ir jābūt tādiem pašiem kā izdevumiem. Pie speciālā budžeta pieskaita arī ziedojumus un dāvinājumus, tas nozīmē, ka ziedojumam vai dāvinājumam ir konkrēts mērķis un šie līdzekļi jāiztērē šim konkrētajam mērķim. Tomēr ir situācijas, kad dažu fondu noteikumi nav īsti skaidri. Piemēram, vai ienākumi no pašvaldību īpašuma pārdošanas un privatizācijas ir jāatspoguļo pamatbudžetā vai speciālajā budžetā.

Speciālā budžeta ieņēmumi īpašiem mērķiem 2009.gadā gūti Ls 662 192 apmērā. Dabas resursu nodokļa ieņēmumi 2009.gadā – Ls 6 092. Pārējos ieņēmumus veido ieņēmumi no valsts īpašuma objektu privatizācijas (Ls 891) un ieņēmumi no zvejas tiesību nomas un zvejas tiesību rūpnieciskas izmantošanas (Ls 373).

Pašvaldības autoceļu programmas realizācijai 2009.gadā izlietoti līdzekļi Ls 683 530 apmērā.

2009.gadā saņemtie ziedojumi un dāvinājumi naudā Ls 7 738, izlietoti Ls 8 964 apmērā.

Pašvaldības saistības

2009.gadā, apvienojot Ludzas novada teritorijā ietilpstošo pašvaldību un Ludzas rajona padomes pārņemto iestāžu budžetus, pašvaldības kredītsaistību apjoms palielinājies par Ls 3 490 641, tai skaitā ilgtermiņa saistības – Ls 2 899 807, īstermiņa saistības – Ls 590 834.

2009.gadā no Valsts kases saņemti ilgtermiņa aizņēmumi par summu Ls 267 281 ES līdzfinansēto projektu īstenošanai, atmaksāti aizņēmumi par Ls 220 966, tai skaitā pirms termiņa – Ls 110 511. VRAA dzēsusi aizdevumu par speciālās pirmsskolas izglītības iestādes „Rūķītis” ēkas rekonstrukciju Ls 184393 ERAF projekta ietvaros. No Ludzas rajona padomes pārņemtas kredītsaistības Ls 2 792 161, tai skaitā par sociālās aprūpes centra „Ludza” rekonstrukciju Ls 3 941, bērnu nama –patversmes rekonstrukciju- Ls 695 970, SIA „Ludzas rajona slimnīcas” pamatkapitāla palielināšanai sakarā ar jaunā korpusa būvniecību un materiāli tehniskās bāzes nostiprināšanu Ls 2 092 250. Kopējais aizņēmumu apjoms uz 31.12.2009. sastāda Ls 7 600 746, tai skaitā 2010.gadā atmaksājamā daļa – Ls 412 505.

2009.gadā Ludzas novada pašvaldība no Valsts Kases ir saņēmusi aizdevumus:

- projekta „Uz ūdens resursiem balstītais tūrisma piedāvājums Latgales reģionā un Utenas apriņķī” īstenošanai Ls 105214 (aizdevuma līgums Nr.A2/1/09/43, 2009.gada 11.marts);

- projekta „Pildas ciema ielu rekonstrukcija” īstenošanai Ls 113402.23 (aizdevuma līgums Nr.A2/1/09/149, 2009.gada 18.maijs);
- projekta „Infrastruktūras attīstība Istras pagastā” īstenošanai EUR 69244.24 (aizdevuma līgums Nr.A2/1/09/493, 2009.gada 21.septembris).

14.1.3. Pašvaldības sadarbība un kapacitāte projektu īstenošanā

Ludzas novada pašvaldība ir noslēgusi vairākus sadarbības līgumus ar Neatkarīgo Valstu Sadraudzības un Eiropas Savienības valstu pašvaldībām:

- Vācijā (Bodenteich);
- Itālijā (Giacciano con Baruchella);
- Polijā (Miedzyrzec Podlaski);
- Krievijā (Ostrovas un Neveļas rajoni);
- Baltkrievijā (Novopolockas pilsēta, Brestas pilsēta, Zaslavļas pilsēta un Glubokoje rajons);
- Ukrainā (Truskavecas pilsēta);
- Gruzijā (Batumi pilsēta).

Līgumi paredz abpusēju sadarbību starp pašvaldībām un tās institūcijām izglītības, kultūras, sporta, kā arī uzņēmējdarbības jomā, un ir par pamatu starptautisku projektu izstrādei un realizācijai.

Ludzas novada pašvaldība ir divu pārrobežu sadarbības biedrību dalībniece:

- Eiropas reģions „Ezeru zeme”;
- Eiropas reģions „Pleskava, Livonija”.

Ilgtermiņīgas sociālās un ekonomiskās attīstības veicināšanai bijušā Ludzas rajona teritorijā, novada pašvaldība aktīvi darbojas partnerībā „Ludzas rajona partnerība”. Biedrība šobrīd administrē Lauku attīstības plāna 4. ass „LEADER” finansējumu, organizējot projektu konkursus, tādējādi motivējot vietējos iedzīvotājus uzlabot savu dzīves vidi.

Pēc ATR pabeigšanas Ludzas novada pašvaldība aktīvi iesaistās jaunu projektu izstrādē un Eiropas savienības finansējuma piesaistīšanā. Lai nodrošinātu novada līdzsvarotu un ilgtspējīgu teritorijas attīstību, investīcijas tiek piesaistītas gan pilsētas, gan lauku teritorijas infrastruktūras sakārtošanai.

2010.gadā Ludzas novada pašvaldība izstrādāja un uzsāka vairāk nekā 30 projektu realizācija, piesaistot Eiropas Savienības un valsts budžeta finansējumu. Turpinājumā sniegta informācija par apjomīgākiem pašvaldības projektiem.

2010.gadā pašvaldība realizēja Vides ministrijas finansēto projektu Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta budžeta ietvaros – „Energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi Ludzas novada sporta skolā un internātā ēkā”. Projekta kopējā summa – Ls 192 159,45, t.sk. pašvaldības līdzfinansējums – Ls 38 431,89. Projekta mērķis ir novērst siltumenerģijas zudumus Ludzas

novada sporta skolas un Ludzas 2. vidusskolas internāta ēkās, palielināt energoefektivitāti, tādējādi samazinot nelietderīgi izlietos finansu līdzekļus. Ēkām tika veikti fasādes, cokola un jumta siltināšanas darbi. Tika nomainīti logi un durvis, kā arī nosiltinātas grīdas sporta skolas ģērbtuvēs. Internāta ēkā sakārtota esošā ventilācijas sistēma. Retāk vēdinot telpas, samazinājās siltumenerģijas patēriņa apjomi, līdz ar to arī mazinot negatīvo ietekmi uz vidi.

2010.gadā uzsākta ERAF finansētās darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.2.2.1.2. apakšaktivitātes projekta *"Izglītības iestāžu informatizācija"* realizācija. Projekta ietvaros paredzēts iegādāties stacionāros datorus, portatīvos datorus, multimediju tehniku (interaktīvās tāfeles un video projektorus) vispārizglītojošu skolu vajadzībām, kā arī attīstīt skolu lokālos datortīklus. Skolās tiks izveidotas jaunas lokālā datortīkla pieslēgvietas atbilstoši projektā piegādāto stacionāro datoru skaitam. Projektu kopējā summa sastāda Ls 106 246,96, pašvaldības līdzfinansējums nav paredzēts.

Šobrīd turpinās ERAF finansētā projekta *„Ludzas vecpilsētas tūrisma objektu renovācija tūrisma attīstībai”*, kas tika iesniegts atklātā projektu konkursā *„Valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļu saglabāšana, atjaunošana un infrastruktūras pielāgošana tūrisma produktu attīstībai”*. Projekta kopējā summa – Ls 271 855,00, pašvaldības līdzfinansējums sastāda Ls 40 805,44. Projektā paredzēts renovēt valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļa daļu - Ludzas viduslaiku pilsdrupas un izveidot Mazā Ezerkrasta gājēju promenādi Ludzas vecpilsētā – gājēju celiņa un ielas rekonstrukcija, apgaismojuma ierīkošana, ezera krasta labiekārtošana gar Mazā Ezerkrasta ielu. Pēc projekta īstenošanas Ludzas vecpilsētā tiks piedāvāts jauns tūrisma produkts – marķēts maršruts ar atraktīviem elementiem un pilsētas simbolu atslēgu, kuras kalpos kā ceļvedis. Pastaigu maršruts pa vecpilsētu *„Atver Ludzu”* dos iespēju viesiem un tūristiem iepazīt Ludzas vēsturi, apskatīt senākās Latvijas pilsētas kultūrvēstures objektus.

2010.gadā pabeigts darbs pie sešu ELFLA finansēto Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem” projektu realizācijas:

1) *„Nirzas pagasta autoceļu un ciema ielas rekonstrukcija”*

Projekta kopējā summa – Ls 66 727,63; pašvaldības līdzfinansējums – Ls 13 786,70

2) *„Infrastruktūras attīstība Istras pagastā”*

Projekta kopējā summa – Ls 88 985,62; pašvaldības līdzfinansējums – Ls 19 555,75

3) *„Ludzas novada Ļukšu pagasta ceļu un ielu rekonstrukcija”*

Projekta kopējā summa – Ls 76 304,42; pašvaldības līdzfinansējums – Ls 15 765,38

4) *„Ludzas novada Cirmas pagasta ceļu un ielu rekonstrukcija”*

Projekta kopējā summa – Ls 96 906,35; pašvaldības līdzfinansējums – Ls 19 608,75

5) *„Ludzas novada Istras pagasta ceļu un ielu rekonstrukcija”*

Projekta kopējā summa – Ls 84 601,75; pašvaldības līdzfinansējums – Ls 17 479,70

6) *„Infrastruktūras attīstība Brigu pagastā”*

Projekta kopējā summa – Ls 110 088,37; pašvaldības līdzfinansējums – Ls 22 745,53

ELFLA finansētā pasākuma „Lauku dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” ietvaros realizēti 4 projekti. Projektu kopējā summa sastāda Ls 16 887,00, pašvaldības līdzfinansējums Ls 7 081,00.

2010.gadā realizēts Latvijas - Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas projekts „*Tīrāku un zaļāku kopienu veidošana Latvijas - Lietuvas austrumu pierobežas reģionos*”/„*Green Investments*”. Šajā projektā tika iesaistīti 10 partneri no Latvijas un Lietuvas. Projekta īstenošanas rezultātā Ludzas pašvaldībā tika rīkotas 2 vides sakopšanas akcijas. Talkas laikā notika Pilskalna un Odu kalna nogāžu atbrīvošana no nevēlamiem kokaugu stādījumiem, kā arī realizētas citas aktivitātes, kas saistītas ar vides sakārtošanu.

2010.gada 28.septembrī parakstīta vienošanās ar LR Satiksmes ministriju par ERAF finansētā projekta „*Tranzīnceļa P49 Latgales ielas posma no Kr.Barona ielas līdz Latgales šķērsielai rekonstrukcija Ludzas pilsētā*” īstenošanu, kas paredzēta 2011. gadā. Paredzamais projekta kopējais finansējums – Ls 1 928 956,00. Projekta ietvaros tiks veikta Latgales ielas posma no Kr.Barona ielas dienvidu malas līdz Latgales šķērsielai (1 870 m kopgarumā) sakārtošana, t.sk.: nelielu krustojumu, nepieciešamo pieeju un nobrauktuvju rekonstrukcija, gājēju pāreju ierīkošana, ietvju izbūve, sabiedriskā transporta pieturvietu rekonstrukcija.

14.2. Valsts pārvaldes institūcijas

Ludzas novada administratīvajā centrā – Ludzas pilsētā ir izvietotas vairākas nozīmīgas valsts pārvaldes institūcijas un to ietekmes teritorijā lielākajā daļā gadījumu ietilpst gan Ludzas novads, gan bijušā Ludzas rajona teritorijā ietilpstošie novadi – Ciblas, Kārsavas un Zilupes (pašvaldības apkopotie dati uz 01.06.2010.):

- Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālās iestādes Ludzas nodaļa;
- Valsts sociālās padrošināšanas aģentūras Rēzeknes reģionālās nodaļas Ludzas klientu apkalpošanas centrs;
- Pilsotības un migrācijas lietu pārvaldes Ludzas nodaļa;
- Nodarbinātības valsts aģentūras Ludzas filiāle;
- Valsts probācijas dienesta Ludzas teritoriālā struktūrvienība;
- Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ludzas iecirknis;
- Valsts robežsardzes Ludzas pārvalde;
- Valsts robežsardzes Aviācijas pārvalde;
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Latgales reģionālās brigādes Ludzas nodaļa;
- Ludzas rajona tiesa;
- Latgales apgabaltiesa, Ludzas zemesgrāmatu nodaļa;
- Valsts Zemes dienesta Ludzas klientu apkalpošanas centrs;
- Pārtikas un veterinārā dienesta Ziemeļlatgales pārvaldes Ludzas filiāle;
- Rēzeknes zonālā Valsts arhīva Ludzas informācijas un pakalpojumu sektors Ludzā;
- Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras Ludzas rajona nodaļa;

- SIA „Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs” Latgales lauku konsultāciju biroja Ludzas filiāle;
- Valsts augu aizsardzības dienesta Latgales reģionālā nodaļa;
- Valsts aģentūras „Lauksaimniecības datu centrs” Latgales reģionālā klientu apkalpošanas nodaļa;
- Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Latgales reģionālā nodaļa;
- AS „Latvijas valsts ceļi” Latgales reģiona Ludzas nodaļa;
- AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Rēzeknes ceļu rajona Ludzas nodaļa;

14.3. Sabiedriskās organizācijas

Sabiedriskās (nevalstiskās) organizācijas (NVO), kas pārstāv trešo jeb nevalstisko sektoru blakus valsts un biznesa sektoriem, ir neatņemama jebkuras demokrātiskas valsts sastāvdaļa. Ar NVO palīdzību, apvienojoties cilvēku grupai, kurus vieno kopēji mērķi, ir iespējams ietekmēt vai mainīt gan likumdevējas, gan izpildvaras darbību. NVO iesaistās uzņēmīgākā sabiedrības daļa, kas darbojas tādās jomās kā sociālā un veselības aizsardzība, cilvēktiesības un integrācija, vides aizsardzība, izglītība, uzņēmējdarbība, sports, atpūta utt.

NVO ir pilsoniskās sabiedrības pamats, organizāciju un biedru skaits tajās parāda, cik aktīvi ir kādas valsts iedzīvotāji un cik liela ir gatavības pakāpe iesaistīties diskusijās ar valsts varu un pārējo sabiedrības daļu, vēršot uzmanību uz sabiedrībai sasāpējušām problēmām.

Pēc Lursoft statistikas datiem uz 08.07.2010. Ludzas novada teritorijā darbojas 47 sabiedriskās organizācijas, biedrības un nodibinājumi. Informācija par novada biedrībām un nodibinājumiem ir apkopota 32.tabulā.

Ludzas novada biedrības un nodibinājumi

32.tabula

Nr. p.k.	Nosaukums	Juridiskā adrese
1.	Mednieku klubs "BRIGI"	Zobolocki, Brigu pagasts, Ludzas novads, LV-5707
2.	Mednieku klubs "CIRMA"	Tutāni, Cirmas pagasts, Ludzas novads, LV-5735
3.	MEDNIEKU BIEDRĪBA ISTRA	Vecslabada, Istras pagasts, Ludzas novads, LV-5748
4.	Biedrība „LATVIJAS POĻU SAVIENĪBA”, Ludzas nodaļa	1.maija iela 16, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
5.	Biedrība „LATVIJAS SARKANAIS KRUSTS”, Ludzas komiteja	Latgales iela 129, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
6.	Biedrība „LUDZAS AMATNIEKS”	Tālavijas iela 27a, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
7.	Dārzkopības un biškopības biedrība „LUDZAS DĀRZKOPIS”	Tālavijas iela 10, Ludza, Ludzas novads, LV 5701
8.	LUDZAS DIABĒTA BIEDRĪBA	Latgales iela 129, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
9.	LUDZAS INVALĪDU BIEDRĪBA	Stacijas iela 57-39, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
10.	Biedrība „KIRA”	Tīrgus iela 22, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
11.	Ludzas jauniešu klubs „LIETUSSARGS”	Latgales iela 129, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
12.	Sporta klubs „LATGOLS”	Raiņa iela 2, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
13.	Mednieku klubs „LUDZAS ATU”	Latgales iela 51-16, Ludza, Ludzas novads, LV-5701

Nr. p.k.	Nosaukums	Juridiskā adrese
14.	LUDZAS PILSĒTAS UN RAJONA BRĪVPRĀTĪGO UGUNSDZĒSĒJU BIEDRĪBA	Skolas iela 39, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
15.	LUDZAS POLICIJAS SPORTA KLUBS	Stacijas iela 46, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
16.	Biedrība „LUDZAS UZŅĒMĒJU ASOCIĀCIJA”	Latgales šķērsiela 8, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
17.	Ludzas krievu biedrība „NASLIJEDIJE”	Stroda iela 36, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
18.	MEDNIEKU BIEDRĪBA PILDA	Boldači, Pildas pagasts, Ludzas novads, LV-5701
19.	Dzīvokļu īpašnieku biedrība „RUNTORTA”	Krāslavas iela 5-7, Ludza. Ludzas novads, LV-5701
20.	Biedrība „SENPILSĀTA”	Baznīcas iela 42, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
21.	Ludzas svarcelšanas un atlētiskās vingrošanas sporta klubs „VĀRPA – L”	Sporta iela 21, Ludza, Ludzas novads, LV-5701
22.	Biedrība „VĒJAROZE”	Liepājas iela 25a-3, Ludza, Ludzas novads, LV-5701

Avots: IT uzņēmuma Lursoft dati uz 01.01.2010.

Šodien Ludzas novadā nepieciešams attīstīt tādas organizācijas, kas apvieno iespējami daudz iedzīvotāju, lai stiprinātu sabiedrības saikni ar pašvaldību. Novadā šobrīd nav vides organizācijas, kā arī organizācijas, kas aktīvi iesaistītu iedzīvotājus lēmumu pieņemšanas procesos dažādos jautājumos, nodrošinot iedzīvotāju interešu aizstāvību. Organizāciju loma šajā procesā ir apvienot iedzīvotājus, kam ir kopīgas intereses vai vajadzības, un sniegt palīdzību, atbalstu, daļēji piedaloties arī pašvaldības darbā.

15. SVID analīze

SVID analīze ir populāra situācijas analīzes metode, kurā apskata analizējamās lietas stiprās un vājās puses, kā arī iespējas un draudus. Iegūtie rezultāti ir būtiski vidējā termiņa prioritāšu un rīcības virzienu formulēšanā, kas nodrošinātu ilgtermiņa prioritāšu sasniegšanu.

SVID analīze ir atspoguļota tabulā, lai pārskatāmi aprakstītu visu jomu stiprās, vājās puses, iespējas un draudus atbilstoši pašreizējās situācijas aprakstā minētajam. SVID analīzē katram punktam ir ievietots novērtējums, kas tiek apzīmēts ar „X”, norādot attiecīgā aspekta būtiskāko nozīmi pašvaldības, plānošanas reģiona, valsts vai starptautiskā mērogā.

NOVADA TERITORIJA

(ģeogrāfiskais novietojums, fiziogēogrāfiskais stāvoklis, aizsargājamās dabas teritorijas)

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptau- tiskā mērogā
S	Novada ģeogrāfiskais izvietojums (ES ārējā robeža)			X	X
	Daudzveidīgie un bagātie dabas resursi – meži, ezeri, lauksaimniecības zemes, derīgie izrakteņi	X			
	Daudz vērtīgu dabas teritoriju un ievērojamu dabas objektu, bagāts kultūrvēsturiskais mantojums	X		X	
V	Novads atrodas salīdzinoši tālu no valsts galvaspilsētas Rīgas un galvenajiem ūdens un gaisa transporta mezgliem			X	
	Izteikts „nomales” efekts ar kustības ierobežojumiem robežas šķērsošanai			X	X
I	Novada ģeogrāfiskais izvietojums ir priekšnoteikums loģistikas un tranzīta pakalpojumu attīstībai	X			
	Vietējo dabas resursu izmantošana	X			
	Pārrobežu starptautiskā sadarbība	X	X		
D	Tranzītceļa radītās problēmas – kravas automobiļu rindas, vides piesārņojums, satiksmes negadījumi un sastrēgumi			X	X
	Trūkst mērķtiecīgas valsts reģionālās politikas pierobežas teritorijas attīstībai			X	

IEDZĪVOTĀJI

(demogrāfija, nodarbinātība, labklājība un ieņēmumi)

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptau- tiskā mērogā
S	Ir cilvēkresursu potenciāls – izglītoti, radoši, sabiedriski aktīvi iedzīvotāji kā novada attīstību virzošs spēks	X			
	Salīdzinoši zemas darbaspēka izmaksas	X	X		
	Daudznacionāla sabiedrība, nav etnisko konfliktu	X			
V	Zema dzimstība	X			
	Augsts bezdarba līmenis	X			
	Ekonomiskās krīzes apstākļos darbu zaudē kvalificēti darbinieki	X		X	
	Pastāv būtiskas ienākumu līmeņa reģionālās atšķirības	X		X	
I	Salīdzinoši zemākas darbaspēka izmaksas palielina investīciju piesaistes iespējas novada teritorijai	X			
	Augsts krievu valodas zināšanu līmenis paplašina iedzīvotāju iespējas darba tirgū un izglītībā	X			
	Nodarbinātības veicināšanas pasākumi	X			
D	Demogrāfiskās situācijas pasliktināšanās – negatīvs dabiskais pieaugums, darbaspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvara samazināšanās, iedzīvotāju novecošanās tendence	X		X	
	Kvalificēta darbaspēka aizplūšana uz lielpilsētām un ārvalstīm	X		X	
	Darba vietu trūkums kavē jauniešus pēc mācību beigām atgriezties novadā	X			

EKONOMIKA
(uzņēmējdarbības vide)

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptau- tiskā mērogā
S	Izdevīgs novada ģeogrāfiskais izvietojums ir priekšnoteikums transporta pakalpojumu attīstībai			X	X
	Brīvas ražošanai piemērotas teritorijas	X			
	Pieejami vietējie dabas resursi uzņēmējdarbības attīstībai	X			
	Uzņēmumi ir aktīvi ES struktūrfondu finansējuma piesaistē	X	X		
V	Nepietiekoši attīstīta mazā un vidējā komercdarbība	X			
	Vietējo ražotāju konkurētspējas trūkums starptautiskajā tirgū	X			
	Motivācijas trūkums veidot un attīstīt jaunus uzņēmējdarbības veidus	X		X	
	Finanšu resursu trūkums projektu līdzfinansēšanai	X		X	
I	Esošo un jaunu tautsaimniecības nozaru attīstība	X			
	Daudzveidīgas lauksaimniecības specializācijas iespējas, bioloģiskās lauksaimniecības attīstības iespējas	X			
	ES struktūrfondu līdzekļu piesaiste	X	X		
	Pārrobežu sadarbība	X	X		
	Uzlabot sadarbību starp valsts iestādēm/pašvaldībām/uzņēmējiem	X			
	Biznesa inkubatora izveide	X			
D	Finanšu trūkums uzņēmējdarbības attīstībai	X			
	Komerccabiedrību zemā konkurētspēja valsts un starptautiskā mērogā	X		X	
	Valsts politika nodokļu un kreditēšanas jomā, ražošanas un eksporta atbalstam			X	
	Augsts birokrātijas līmenis ES finansējuma piesaistei			X	

INFRASTRUKTŪRA

(transports, enerģētika, informācijas sabiedrība)

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptau- tiskā mērogā
S	Labā sasniedzamība un attīstīts sabiedriskā transporta tīkls	X	X		
	Energoresursu pieejamība visiem novada iedzīvotājiem	X			
	Plānveidīga siltumapgādes, ūdensapgādes un notekūdeņu sistēmu rekonstrukcija un modernizācija	X			
	Apstiprināti novada pašvaldības saistošie noteikumi atkritumu apsaimniekošanai	X			
	Pietiekoši kvalitatīvs telefonsakaru (fiksētais un mobilais) pārklājums, kas nodrošina novada teritorijā pieeju Interneta tīklam un IT risinājumu izmantošanu pašvaldībā	X			
V	Nolietojusies ceļu un komunālā infrastruktūra	X		X	
	Samazinās sabiedriskā transporta izmantošanas iespējas (slēdz reisu)		X	X	
	Centralizēta ūdensapgāde un notekūdeņu sistēmas nav pieejami visiem novada iedzīvotājiem	X			
	Nav izveidota vienota lietus ūdens kanalizācijas sistēma	X			
I	ES struktūrfondu līdzekļu piesaiste infrastruktūras attīstībai	X	X		
	Pieslēgums centralizētajiem dabasgāzes tīkliem		X	X	
	Atkritumu ražotāju iesaistīšana atkritumu šķirošanā un dalītā vākšanā	X			
	E-pārvaldes sistēmas izveidošana un e-pakalpojumu attīstība	X			
D	Neapmierinoša esošo ceļu un to segumu kvalitāte	X		X	
	Finanšu līdzekļu trūkums pašvaldības autoceļu, ielu uzturēšanai un remontam			X	
	Cenu pieaugums komunālās saimniecības pakalpojumiem un iedzīvotāju zemā maksātspēja	X			
	Nesankcionētu atkritumu izgāztuvju veidošanās	X			

SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA UN PAKALPOJUMI

(sociālā drošība un pakalpojumi, mājoklis, veselības aprūpe, sabiedriskā drošība)

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptau- tiskā mērogā
S	Pašvaldība nodrošina plašu sociālo pakalpojumu klāstu	X			
	Novadā darbojas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas	X			
	Pieejami primārās un sekundārās veselības aprūpes pakalpojumi, neatliekamā medicīniskā palīdzība			X	
	Sabiedrisko drošību un kārtību uzrauga Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ludzas iecirknis			X	
	Nelikumīgo preču aprites un kontrabandas apkarošanas jomā novada teritorijā darbojas Valsts robežsardze un Aviācijas pārvalde			X	
V	Nepietiekams iedzīvotāju informētības līmenis par sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu jautājumiem, par iedzīvotāju tiesībām un pienākumiem	X			
	Novecojis pašvaldības dzīvojamais fonds, nepietiekošs sociālo dzīvokļu skaits	X			
	Sabiedriskā infrastruktūra nav piemērota cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	X			
	Pieaug mirstība no saslimstības ar audzējiem	X		X	
	Pieaug izdarīto noziegumu un pārkāpumu skaits, samazināts policijas darbinieku skaits	X		X	
I	Kvalitatīvu veselības un sociālās aprūpes pakalpojumu attīstība	X			
	Sociālo māju un sociālo dzīvokļu izveide	X			
	Sabiedriskās infrastruktūras pielāgošana cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	X			
	Iedzīvotāju izpratnes par veselīgu dzīvesveidu un profilaksi veicināšana	X		X	
D	Sociālo jautājumu un problēmu pieaugums – pieaug trūcīgo personu skaits, paplašinās sociālās palīdzības klientu loks	X		X	
	Sociālās palīdzības klientu zemā motivācija savu sociālo problēmu risināšanā un situācijas uzlabošanā	X		X	
	Straujš dzīvokļu uzturēšanas un apsaimniekošanas izdevumu pieaugums	X			
	Alkoholisma, narkomānijas u.c. atkarību izplatība	X		X	

IZGLĪTĪBA UN KULTŪRA

(pirmsskolas vecuma bērnu izglītība, vispārējā izglītība, interešu izglītība, kultūras iestādes)

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptautiskā mērogā
S	Kvalitatīvas un daudzpusīgas izglītības iespējas	X			
	Uzlabota izglītības iestāžu infrastruktūra un materiāltehniskā bāze	X			
	Izglītības iestāžu aktīva dalība ESF finansēto projektu realizācijā, iesaistīšanās starptautisku projektu aktivitātēs	X			X
	Tautas namu pieejamība visā novada teritorijā	X			
	Aktīvi tautas mākslas kolektīvi, tradicionālās un mūsdienu kultūras pasākumu piedāvājums	X			
	Visās pašvaldības bibliotēkās ir pieejams bezmaksas interneta pieslēgums	X			
	Ludzas pilsētā darbojas kinoteātris un Ludzas Novadpētniecības muzejs	X			
V	Izglītojamo skaita samazināšanās vispārējās izglītības iestādēs, palielinās apvienoto klašu skaits	X		X	
	Neliels izglītojamo skaits lauku skolās būtiski palielina skolas uzturēšanas izmaksas	X		X	
	Nepietiekama motivācija kaimiņu novadu izglītības iestāžu sadarbībai rada neadekvātu konkurenci, cīņu par skolēnu piesaisti	X		X	
	Interese izglītības iestādēs pieejamas lielākoties pilsētas bērniem	X			
	Nesakārtoti izglītības iestāžu stadioni un sporta laukumi	X			
	Mūsdienu prasībām neatbilstošs kultūras iestāžu materiāltehniskais nodrošinājums	X			
I	Līdzekļu piesaiste izglītības iestāžu infrastruktūras un materiāltehniskā bāzes attīstībai	X			
	Stadionu un sporta laukumu sakārtošana, jaunu aktīvās atpūtas laukumu izveide	X			
	Kultūras iestāžu sniegto pakalpojumu klāsta dažādošana, pasākumu kvalitātes līmeņa paaugstināšana	X			
	Pārrobežu sadarbība, iesaistīšanās starptautisko projektu realizācijā	X			X
D	Skolēnu skaita samazināšanās rada draudus lauku skolu pastāvēšanai				
	Interese izglītība apdraudēta finanšu trūkuma dēļ	X		X	
	Iedzīvotāju, īpaši jauniešu, aizplūšana no laukiem kavē jaunu tautas mākslas kolektīvu veidošanos un kultūrvēsturiskā mantojuma nodošanu nākamajām paaudzēm	X		X	
	Kultūras, atpūtas un sporta pasākumu samazināšanās nepietiekama finansējuma dēļ	X			

TŪRISMS

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptau- tiskā mērogā
S	Skaistas ainavas, nepiesārņota vide, daudzveidīgi un bagāti dabas resursi	X			
	Ludzas pilsēta – senākā Latvijas pilsēta		X	X	
	Izdevīgs novada ģeogrāfiskais izvietojums (ES robeža)			X	X
	Kultūrvēstures apskates objekti	X		X	
	Amatniecība un tradicionāli pasākumi	X			
	Saglabāts kulinārais un tradīciju mantojums	X			
	Darbojas Ludzas novada tūrisma informācijas centrs	X			
V	Tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu kvalitātes, kapacitātes un vienmērīga pārklājuma trūkums	X			
	Izteikta tūrisma produktu un pakalpojumu pieprasījuma sezonālitate	X	X		
	Ekonomiskās klases naktsmītņu trūkums	X	X		
	Vienotas un koordinētas tūrisma stratēģijas, menedžmenta trūkums	X			
	Informācijas trūkums svešvalodās pašvaldības mājas lapā	X			
I	Kultūrvēsturisko objektu saglabāšana	X		X	
	Ekonomiskās klases naktsmītņu izveidošana un piedāvājumu dažādošana	X	X		
	Ūdens tūrisma un aktīvā tūrisma attīstība	X	X		
	Kultūras tūrisma, lauku tūrisma un ekotūrisma attīstības veicināšana	X	X		
	Pārrobežu sadarbība, iesaistīšanās starptautisko projektu realizācijā	X			X
D	Investīciju trūkums kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā	X		X	
	Valsts nodokļu politikas negatīvas izmaiņas var mazināt tūrisma jomas konkurētspēju salīdzinājumā ar kaimiņvalstu piedāvājumu			X	
	Cilvēku depresīvais stāvoklis var padziļinātie esošās ekonomiskās situācijas rezultātā un ierobežot to vēlmi ceļot un aktīvi atpūsties	X		X	
	Iesaistīto pušu koordinācijas un sadarbības trūkums tūrisma produktu un pakalpojumu plānošanā un sniegšanā var kavēt tūrisma attīstību novadā	X			

PUBLISKĀ PĀRVALDE

(novada pašvaldība, valsts pārvaldes institūcijas, sabiedriskās organizācijas)

SVID		Pašvaldības mērogā	Plānošanas reģiona mērogā	Valsts mērogā	Starptau- tiskā mērogā
S	Ludzā koncentrējas nozīmīgas valsts un publisko pakalpojumu institūcijas			X	
	Pašvaldībai ir liela pieredze investīciju projektu izstrādē un īstenošanā	X			
	Pašvaldība nodrošina pastāvīgu informācijas apmaiņu un sabiedrības viedokļa uzklauššanu	X			
	Aktīvi darbojas sabiedriskās organizācijas	X			
V	Finanšu resursu trūkums projektu līdzfinansēšanai	X		X	
	Nav attīstīta publiskās – privātās partnerības darbība	X		X	
	Pasīva iedzīvotāju iesaistīšanās lēmumu pieņemšanas procesos dažādos novada attīstībai svarīgos jautājumos	X			
	Nav vides aizsardzības NVO	X			
I	Pašvaldības un tās iestāžu kapacitātes stiprināšana	X			
	Sadarbības veicināšana ar reģiona un citām pašvaldībām	X	X		
	Nevalstiskā sektora attīstība sabiedrības un pašvaldības saiknes stiprināšanai	X			
	Pārrobežu sadarbība	X			X
D	Pašvaldības saistību pieaugums	X			
	Nepietiekoša pārvaldes institūciju kapacitāte	X			
	Mērķtiecīgas valsts reģionālās politikas trūkums pierobežas teritorijas attīstībai			X	
	Sociāli – ekonomiskās situācijas pasliktināšanās			X	

16. Pašreizējās situācijas analīzes kopsavilkums

Novada teritorija

Ludzas novads ir pierobežas novads, kas atrodas Latgales reģiona austrumu daļā. Kopējā novada teritorija – 966 km²; iedzīvotāju skaits uz 01.01.2010. – 15 844, vidējai iedzīvotāju blīvums – 16,4 iedzīvotāji uz km².

Novada teritoriju veido 1 pilsēta – Ludza un 9 pagastu pārvaldes – Brigu, Cirmas, Isnaudas, Istras, Nirzas, Ņukšu, Pildas, Pureņu un Rundēnu. Administratīvais centrs – Ludzas pilsēta atrodas 267 km attālumā no valsts galvaspilsētas Rīgas, 122 km attālumā no Daugavpils un 30 km attālumā no Rēzeknes.

Ludzas novads robežojas ar bijušā Ludzas rajona Ciblas novadu un Zilupes novadu, kā arī Rēzeknes novadu, Dagdas novadu un Krievijas federāciju (14,7 km gara robeža).

Ludzas novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža (Terehova), starptautiskās automaģistrāles E22 Rīga – Maskava daļa, un dzelzceļa līnijas Rīga - Maskava. Taču novads atrodas salīdzinoši tālu no valsts galvaspilsētas Rīgas un galvenajiem ūdens un gaisa transporta mezgliem.

Novada teritorijā ir atklātas daudzas derīgo izrakteņu iegulas un izpētīts liels skaits dažādu atradņu – saldūdens kaļķis, smiltis, smilts – grants, māls, kūdra, sapropelis. Vairākām no tām ir svarīga saimnieciskā nozīme, kā arī dažām atradnēm perspektīvā varētu būt svarīga loma novada saimnieciskajā attīstībā.

Novads ierindojas ezeriem bagātāko Latvijas novadu sarakstā. Novada teritorijā plešas 106 ezeri ar kopējo platību 5 230,7 ha. Lielākie Ludzas novada ezeri, kuru platība pārsniedz 100 ha, ir: Čornoje ezers, Cirmas ezers, Dziļezers, Istras ezers, Plusons, Šķaunes ezers, Nirzas ezers, Pildas ezers un Bižas ezers.

Ludzas Novadā ir daudz vērtīgu dabas teritoriju un ievērojamu dabas objektu. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizņem 4950,32 ha jeb 5,18% no novada teritorijas. Tie ir dabas parki, dabas liegumi, mikroliegumi, dabas pieminekļi un dižkoki. Novada teritorijā atrodas 49 valsts nozīmes un 15 vietējas nozīmes kultūras pieminekļi.

Novada demogrāfiskā situācija

Uz 2010.gada 1.janvāri novadā ir reģistrēti 15 844 iedzīvotāji, no tiem 9 636 dzīvo Ludzas pilsētā un sastāda 60,8% no kopējā novada iedzīvotāju skaita. Iedzīvotāju skaits 2003. – 2010.gadam Ludzas novadā samazinās apmēram 2,5 reizes straujāk nekā vidēji valstī, kas skaidrojams galvenokārt ar pieaugušu iedzīvotāju migrāciju un zemu dzimstības līmeni.

Ludzas novadā, tāpat kā valstī kopumā, notiek iedzīvotāju novecošanās. 2010.gada sākumā Ludzas novadā uz 1 000 darbspējas vecuma iedzīvotājiem vidēji bija 506,94 bērni, pusaudži un

pensijas vecuma iedzīvotāji. Demogrāfiskās slodzes samazināšanās notika galvenokārt zemas dzimstības dēļ, bet to ietekmēja arī pensionēšanās vecuma pieaugums.

Darbspējas vecuma īpatsvars 2010.gada sākumā samazinājās līdz 2006.gada līmenim un sastāda 65,04% no kopējā iedzīvotāju skaita. Pensionāru un gados vecu iedzīvotāju skaita pieaugums situācijā, kad samazināsies darbspējīgo skaits, rada papildu slogu valsts sociālās nodrošināšanas un medicīniskās aprūpes sistēmai un noteikti pašvaldībai.

Vīriešu un sieviešu īpatsvars Ludzas novada kopējā iedzīvotāju skaitā būtiski nemainās un 2010.gada sākumā vīriešu vidēji ir par 6,8% mazāk nekā sievietes.

Ludzas novads teritoriāli atrodas pierobežas zonā, kas jūtami ir ietekmējis iedzīvotāju nacionālo sastāvu. Daudzvalodība var tikt veiksmīgi izmantota komunikāciju aktivitātēs, bet vēsturiski veidojušies ekonomiskie sakari rada priekšrocību veiksmīgai pārrobežu sadarbībai.

Ekonomikas attīstība

Latgales reģionā nodarbināto iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 74 gadiem īpatsvars pret iedzīvotāju kopskaitu 2009. gadā bija 50,8 %, kas ir zemākais rādītājs reģionu reitingā. Ludzas novada uzņēmumos nodarbināti bija 2185 strādājošie, 56% no tiem strādā valsts pārvaldēs un pašvaldību iestādēs.

Bezdarba līmenis 2009.gadā Ludzas novada teritorijā strauji palielinājās no 15,8% gada sākumā līdz 28,3% gada beigās. Darba vietu trūkums kavē jauniešus pēc mācību beigām atgriezties novadā un ir par iemeslu kvalificēta darbaspēka aizplūšanai uz lielpilsētām un ārvalstīm.

Uz 2010.gada 1.augustu Ludzas novadā ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits bija 534, kā saimnieciskās darbības veicēji tika reģistrētas 493 fiziskās personas. Sadalījumā pēc uzņēmējdarbības formas Ludzas novadā dominē sabiedrības ar ierobežotu atbildību (171), zemnieku saimniecības (168), individuālie komersanti (127) un individuālie uzņēmēji (68).

Ludzas novada uzņēmumi ar lielāko 2009.gada apgrozījumu (virs 1 milj. Ls) ir: SIA „ARIOLS”, SIA „Ludzas apsaimniekotājs”, SIA „Ludzas rajona slimnīca”, SIA „Ludzas maiznīca, SIA „Cirmas bekons”. Uzņēmumi ar lielāko 2009.gada apgrozījuma pieaugumu ir SIA „Ludzas apsaimniekotājs” un SIA „ID TIMBER”.

2010.gadā Ludzas novadā ir reģistrētas 168 zemnieku saimniecības. Dominējošās lauksaimniecības nozares Ludzas novadā ir: zemkopībā – graudu, lopbarības kultūru, rapša un linu audzēšana, lopkopībā – piena un gaļas lopkopība. Lielākais lopkopības uzņēmums novadā ir SIA “Cirmas Bekons”, lielākie mežizstrādes un kokapstrādes uzņēmumi ir ZS „Mauriņi” un ZS „Mežāres A”.

Ludzas novada teritorijā nav vienmērīgs tirdzniecības un pakalpojumu pārklājums – pagastu centros visbiežāk ir pieejams tikai pakalpojumu minimums, lauku teritorijās daudzviet nedarbojas pārtikas veikali.

Novada administratīvajā centrā ir pieejami daudzpusīgi sadzīves pakalpojumi, ir plašs lielāko Latvijas banku filiāļu un klientu apkalpošanas centrs, kā arī apdrošināšanas firmu tīkls. Lielākie mazumtirdzniecības uzņēmumi ir koncentrēti Ludzas pilsētā – SIA „ECHO”, SIA „ĒRIKS OVV”, lielveikali „MAXIMA”, „CENTRS”, „MEGO”, „CENTO”.

Ludzas novadā esošā transporta infrastruktūra ir labi attīstīta un ES robeža ar Krievijas Federāciju padara novadu pievilcīgu kravu pārvadājumiem. Šobrīd novada potenciāls tranzīta kravu plūsmu apkalpošanā netiek pietiekoši izmantots un piedāvā iespējas uzņēmējdarbības attīstībai kravu pārvadājumu un transporta pakalpojumu jomā.

Uzņēmējdarbības attīstības sekmēšanai novadā, pēc pašvaldības un vietējo uzņēmēju iniciatīvas ar 2009.gada janvāri Ludzas novada pašvaldībā darbojas Uzņēmēju konsultatīvā padome, kas aktīvi sadarbojas ar līdzīgām organizācijām citās Latvijas pilsētās, novados un ārvalstīs, kā arī meklē pārrobežu sadarbības iespējas uzņēmējdarbības attīstībai.

Iedzīvotāju labklājība un ieņēmumi

Pastāv ienākumu līmeņa būtiskas reģionālās atšķirības – vidējā bruto darba samaksa Ludzas rajonā 2009.gadā sastādīja Ls 357, kas ir par Ls 149 jeb 30% zemāka par vidējo bruto darba samaksas apjomu valstī.

Pēdējo piecu gadu laikā Latvijā vidējā bruto darba samaksa pārsniedz vidējo bruto darba samaksu Latgales reģionā vidēji par 41%, sabiedriskajā sektorā vidēji par 34%, privātajā sektorā vidēji par 62%. Latgalē strādājošie ierindojušies pēdējā vietā valsts un reģionālajā „algu reitingā”. Taču salīdzinoši zemākas darbaspēka izmaksas palielina investīciju piesaistes iespējas novada teritorijai, izveidojot jaunas darbavietas un samazinot bezdarba līmeni kā novadā, tā arī Latgales reģionā kopumā.

2008.gadā trūcīgo personu skaits uz 1000 iedzīvotājiem Ludzas rajonā 2,4 reizes pārsniedz vidējos rādītājus Latvijā. No 2009.gada Ludzas novadā reģistrēto trūcīgo personu skaitam ir tendence pieaug un 2010.gada janvārī novadā bija reģistrētas 2092 trūcīgās personas.

Transporta infrastruktūra

Valsts autoceļu kopējais garums Ludzas novadā sastāda 330,45 km, no kuriem valsts galvenais autoceļš – A12 - Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža – 44,47 km garumā, 2 reģionālie (1. šķiras) autoceļi – 41,50 km garumā, vietējie (2.šķiras) autoceļi – 244,18 km garumā. Ludzas novadā ir 64,56 km meža ceļu.

Vairāki valsts autoceļi novada teritorijā atrodas avārijas stāvoklī: valsts galvenā autoceļa A12 Jēkabpils – Rēzekne - Ludza – Krievijas robeža ceļa posmi 13,96 km garumā, reģionālie 1.šķiras autoceļi 15,56 km garumā, vietējie 2.šķiras autoceļi 11,52 km garumā.

No 581,14 km pašvaldības autoceļu tikai 3,57 km ir asfaltēti; kopējais ielu garums sastāda 69,7 km, tai skaitā 33,72 km asfaltētas ielas; kopējais tiltu garums uz pašvaldības ceļiem un ielām – 105 m.

Paralēli autoceļam A12 novada teritoriju šķērso starptautiskas nozīmes dzelzceļa līnija Rīga – Maskava, kas nodrošina gan kravas, gan pasažieru pārvadājumus.

Reģionālās vietējās nozīmes autobusu maršruti pilnībā pārklāj bijušā rajona teritoriju, savienojot apdzīvotās vietas ar galvenajiem attīstības centriem. Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējs reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos bijušajā Ludzas rajona teritorijā ir SIA „Ludzas ATU”. Reģionālās nozīmes starppilsētu pārvadājumus bijušajā Ludzas rajona teritorijā iedzīvotājiem nodrošina vairāki sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzēji: SIA „Norma A”, SIA Daugavpils AP un A/S „CATA”.

Skolēnus uz skolu nogādā 8 pašvaldības autobusi. Autobusu pakalpojumus 2010./2011. mācību gadā izmanto 333 skolēni. Vidējās transporta izmantošanas izmaksas nokļūšanai no dzīvesvietas līdz izglītības iestādei un atpakaļ uz 1 skolēnu mēnesī sastāda Ls 22,70.

Informācijas sabiedrība

Sakaru līniju un stacionāro elektronisko sakaru pakalpojumus Ludzas novadā nodrošina SIA „Lattelekom”.

Mobilās telekomunikācijas – mobilo internetu un datu pārraidi piedāvā visi Latvijā licencētie operatori – SIA „Latvijas Mobilais Telefons”, SIA „Tele2”, SIA „Bite Latvija”, AS Telekom Baltija/ TRIATEL.

Ludzas novadu šķērso starptautiskas nozīmes optiskie kabeļi. Šie kabeļi ir pamats turpmākai telekomunikāciju tīkla attīstībai. Tas nodrošina ciparu sistēmā pieslēgto abonentu skaita pieaugumu, kopumā uzlabojot telekomunikāciju pakalpojumu kvalitāti.

Ludzas novadā reālais nodrošinājums ar radio un TV pārklājumu ir ļoti zemā līmenī. Kaut arī retranslācijas tornis atrodas samērā tuvu – Rēzeknē, lielā teritorijas daļā praktiski nav uztveramas valsts radio un TV programmas. Sevišķi asi tas izjūtams pierobežā.

Analogās, ciparu, digitālās un kabeļtelevīzijas pakalpojumus Ludzas novadā nodrošina AS „IZZI” un SIA „Televīdīotīkls”. Digitālās satelīttelevīzijas pakalpojumus nodrošina „VIASAT Latvija”. Digitālās, kabeļtelevīzijas interaktīvās un virszemes un kabeļtelevīzijas televīzijas pakalpojumi nodrošina SIA „Lattelekom”.

Interneta pieslēgums ir pieejams kā Ludzas pilsētā, tā arī visos Ludzas novada pagastu centros. Ludzas novadā interneta pieslēgumus piedāvā *LATTELECOM*, *IZZI*, *TRIA TEL*. Ludzas pilsētā interneta pieslēguma pakalpojumus piedāvā arī trīs vietējās firmas — SIA „VELS”, SIA „Lcom”, SIA „LM DATA „Dator.com””. Ludzas novadā darbojas arī *Latnet*, kas lielākoties nodrošina interneta pieslēgumu pašvaldībām.

Ludzas novadā ir oficiālā mājas lapa www.ludzaspils.lv, kas atbilst informēšanas un mijiedarbības līmenim. Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas izmantošana publisko pakalpojumu sniegšanā un saņemšanā Ludzas novada pašvaldībā attīstītās samērā lēni. Joprojām notiek plaša „papīra komunikācija” starp iestādēm, jo informācijas apmaiņai nav izveidotas atbilstošas datorsistēmas. Iedzīvotājiem un uzņēmējiem svarīgi pakalpojumi vēl nav pieejami elektroniskā formā.

Enerģētika

Ludzas novadā tiek izmantoti dažādi tehniskās siltumapgādes veidi: centralizēta siltumapgādes sistēma, lokālā apkure un individuālā apkure. Karstā ūdens apgāde tiek nodrošināta vai nu centralizēti vai arī individuāli. Kā kurināmā veids siltumapgādes nodrošināšanai pārsvarā tiek izmantota koksne, ogles, malka, granulas un šķelda, atsevišķi uzņēmumi izmanto arī šķidro kurināmo- dīzeļdegvielu un akmeņogles.

Centralizētā siltumapgāde Ludzas novadā tiek nodrošināta Ludzā un Cirmas pagasta Tutānos, kā arī daļā pagastu centru dzīvojamās kvartālos. Ludzas pilsētā siltumapgādi nodrošina siltuma ražotājs SIA “Ludzas Bio-enerģija” un siltuma ražotājs (katlumāja Lauktehnikas rajonā) un siltuma piegādātājs SIA “Ludzas apsaimniekotājs”.

Elektroapgādi novada teritorijā nodrošina VAS “Latvenergo” Austrumu elektriskie tīkli, Ludzas elektrisko tīklu rajons, kas veic ikdienas uzturēšanas darbus, novērš tehniskās avārijas un modernizē esošās elektrolīnijas piešķirtā finansējuma ietvaros.

Ludzas novadu nešķērso maģistrālie un sadales dabasgāzes vadi. Ludzas novads nav savienots ar Latvijas centralizētajiem dabasgāzes tīkliem, tādēļ novada iedzīvotājiem nav pieejama dabasgāze. Novada iedzīvotājiem tiek piedāvāta sašķidrinātā gāze, ko patērētājiem piegādā SIA “Latvijas propāna gāze”. Perspektīvā novada teritorijas gāzes apgāde iespējama no esošā maģistrālā gāzesvada Upmala - Preiļi - Rēzekne.

Nekustamais īpašums

Ludzas novada pašvaldības īpašumā atrodas 433,7 ha zemes, no tiem 60% aizņem mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, 15,4% sabiedriskās nozīmes objektu apbūves zeme, 9,7% lauksaimniecības zeme un 14,9% - pārējā zeme.

Ludzas novada pašvaldības dzīvojamo fondu veido 242 pašvaldības dzīvojamās mājas, kurās atrodas 1053 dzīvokļi un ar tiem funkcionāli saistītās 59 palīgēkas, un 76 palīgceltņu daļu vienības. 207 dzīvojamās mājas (kopējā platība 148 360,09 m²) atrodas Ludzas pilsētā un 35 dzīvojamās mājas (kopējā platība 2 505 m²) atrodas novada pagastu teritorijā.

Ludzas pilsētā atrodas 7 sociālie dzīvokļi (kopējā platība 616,42 m²). Lai mazināti nelabvēlīgo ietekmi uz mazturīgākajiem iedzīvotājiem un uzlabotu sociālo situāciju novadā, pašvaldībai jānodrošina papildus sociālie un īres nami.

Lielākā daļa pašvaldības dzīvojamā fonda ir novecojis, tam nepieciešami renovācijas un energoefektivitātes pasākumi. Turklāt pašvaldībai trūkst nepieciešamo finanšu līdzekļu, lai veidotu jaunu dzīvojamo fondu.

Gaisa kvalitāte

Gaisa kvalitāti Ludzas novadā ietekmē stacionārie un mobilie gaisa piesārņojuma avoti, kā arī gaisa piesārņojuma potenciālie avoti ārpus novada teritorijas. Galvenie mobilie gaisa piesārņojuma avoti ir autotransports un dzelzceļš (lokomotīves). Sakarā ar to, ka Ludzas novadā nav attīstītas rūpniecības, galvenie stacionārie gaisa piesārņotāji ir katlumājas. Ņemot vērā turpmāko paredzamo energoresursu sadārdzināšanos, daudzviet novadā centralizētajās siltumapgādes sistēmās būs jāveic rekonstrukcija un pasākumi enerģijas efektīvākai izmantošanai.

Ūdens kvalitāte un ūdenssaimniecība

Ludzas novadā dzeramais ūdens pilnībā tiek nodrošināts no pazemes ūdens resursiem, kas iegūti no Pļaviņu – Daugavas horizonta. Pazemes ūdeņi ir dabiski ķīmiski un bakterioloģiski tīri, bet neatbilst dzeramā ūdens prasībām pēc Fe (dzelzs) satura. Lai uzlabotu ūdens kvalitāti, lielākajā daļā ūdensapgādes objektu nepieciešama atdzelžošana. Novada teritorijā darbības 10 atdzelžošanas iekārtas, 5 no tām Ludzas pilsētā.

Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzes uzskaitē Ludzas novadā ir 208 urbumi, no kuriem ekspluatēti tiek 39 urbumi. Lielākā daļa urbumu ir pašvaldību pārziņā, daļa urbumu ir uzņēmumu, individuālo lietotāju pārziņā. Novadā ir vairāk nekā 150 neapsaimniekotu urbumu.

Galvenie ūdens patērētāji Ludzas novadā ir iedzīvotāji, sabiedriskās ēkas, komercuzņēmumi un pārvaldes iestādes, kā arī daudzdzīvokļu māju saimnieciskais sektors, zemnieku saimniecības sektors un ražošanas sektors. Ūdens patēriņš sadzīves vajadzībām novadā laika periodā no 2003.gada līdz 2008.gadam ir stabilizējies no 390 līdz 420 tūkst. tūkst.m³/gadā.

Centralizēta ūdensapgāde sistēma ir lielākajā daļā no Ludzas pilsētas teritorijas, savukārt lauku novada pašvaldības administratīvajos centros un dažās lauku apdzīvotajās vietās ir daļēja centralizēta ūdensapgādes sistēma.

Ludzas pilsētas centralizētā ūdensapgādes sistēma aptver 60% no pilsētas teritorijas un apkalpo ~71% iedzīvotāju un ~95 % komercuzņēmumus un iestāžu. Apmēram 90% centralizētās ūdensapgādes sistēmas lietotāju dzīvokļos ir uzstādīti ūdens skaitītāji. Pagastos centralizētās ūdensapgādes sistēmas apkalpo vidēji 49 % ciemu iedzīvotājus, uzņēmumus un iestādes.

Kanalizācijas sistēma

Centralizēta kanalizācijas sistēma ir Ludzas pilsētā, savukārt lauku pagastu centros un dažās lauku apdzīvotajās vietās ir daļēja centralizēta kanalizācijas sistēma.

Sadzīves notekūdeni no apdzīvotajām vietām galvenokārt tiek savākti kanalizācijas sistēmā, novadīti uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (NAI) un pēc attīrīšanas ūdenstecēs vai ūdenstilpnēs. Uz 2009.gada decembri Ludzas novadā uzskaitītas 2 mehāniskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un 15 bioloģiskā notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Ludzas pilsētas centralizētā kanalizācijas sistēma aptver aptuveni 48 % no pilsētas teritorijas un apkalpo 63% iedzīvotāju un aptuveni 90% komercuzņēmumus un iestāžu. Pagastos centralizētās ūdensapgādes sistēmas apkalpo vidēji 43 % ciemu iedzīvotājus, uzņēmumus un iestādes.

Kanalizācijas sistēmas, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un izmantojamās attīrīšanas tehnoloģijas daudzviet ir novecojušas. Pagastu pārvalžu komunālie dienesti veic tikai cauruļvadu plīsumu un aizsērēšanas novēršanu, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un kanalizācijas sūkņu apkalpošanu.

Ludzas novadā un Ludzas pilsētā nav ierīkota vienota lietus kanalizācijas sistēma. Nesakārtota ir esošā lietus novadīšana. Lietus ūdeņi bez attīrīšanas tiek novadīti vietējos ūdens novadīšanas grāvjos un lielākā daļa no tiem noplūst tieši uz Garbaru upi, Mazo Ludzas ezeru un Lielo Ludzas ezeru.

Atkritumu apsaimniekošana

Visi sadzīves atkritumi tiek deponēti Austrumlatgales reģiona atkritumu poligonā „Križevnieki”, kas atrodas Ozalaines pagastā, Rēzeknes novadā. Nesankcionētu atkritumu izgāztuvju Ludzas novadā nav.

Ludzas pilsētā atkritumu apsaimniekošanas sistēmā šobrīd ir iesaistīti ap 89% iedzīvotāju, bet lauku teritorijās tikai 48,8%.

Ar nešķirotu sadzīves atkritumu savākšanu nodarbojas pašvaldības un specializētie atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumi: pašvaldības SIA „Ludzas apsaimniekotājs”, SIA „MARSS”, SIA „L&T Hoetika” un AS „LATVIJAS AUTOCEĻU UZTURĒTĀJS”. Ar šķirotos sadzīves atkritumus savākšanu nodarbojas: pašvaldības SIA „Ludzas apsaimniekotājs” (kurtuvju pelni, nolietotas riepas, papīrs un kartons, stikls, plastmasa, metāli), SIA „BARKS” (metāli) un SIA „ECHO” (papīrs un kartons, plastmasa). Bīstamo atkritumu savākšanas punkts atrodas Kreiļos, Isnaudas pagastā, to apsaimnieko pašvaldības SIA „Ludzas apsaimniekotājs”.

Palielinoties sadzīves atkritumu daudzumam, aktuāla kļūst nepieciešamība attīstīt atkritumu šķirošanu un dalītās atkritumu vākšanas sistēmas, kas novadā funkcionē nepilnīgi, skarot atsevišķas atkritumu grupas.

Sabiedriskā kārtība un drošība

Sabiedrisko kārtību un drošību bijušajā Ludzas rajona teritorijā – Ludzas, Ciblas, Kārsavas un Zilupes novados nodrošina Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ludzas iecirknis.

No 2006.gada par sabiedrisko kārtību Ludzas pilsētā rūpējās Ludzas pilsētas, vēlāk Ludzas

novada, Pašvaldības policija, kurā strādāja 3 pašvaldības policisti. Ņemot vērā Ludzas novada pašvaldības smago finansiālo stāvokli un Ludzas novada pašvaldības 2010.gada budžeta ieņēmumu prognozes samazinājumu, ar 2010.gada 1.janvāri Ludzas novada pašvaldības policija tika likvidēta.

Sociālā drošība un sociālie pakalpojumi

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu un pakalpojumu administrēšanu Ludzas novada teritorijā nodrošina pašvaldības iestāde – Ludzas novada Sociālais dienests.

Saglabājoties augstam bezdarba līmenim, trūcīgo personu skaits Ludzas novadā turpina pieaugt. Pamata atbalstu novada iedzīvotājiem veido pabalsti trūcīgām ģimenēm, kuru lielāko daļu sastāda GMI pabalsti, pabalsti bezmaksas ēdināšanas nodrošināšanai izglītības iestādēs un pabalsti dzīvokļu izmaksu segšanai.

Sociālā dienesta darbinieki regulāri veic sociālā riska ģimeņu dzīves apstākļu apsekošanu. Pakalpojuma „Aprūpe mājās” ietvaros tiek sniegta palīdzība pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti. Personām, kuras funkcionālo traucējumu dēļ pašas sevi nevar aprūpēt un kurām ārstēšanās stacionārā nav pamatota ar medicīniskām indikācijām, pieejama īslaicīga sociālā aprūpe (sociālās gultas), tādējādi nodrošinot diennakts sociālo un veselības aprūpi. Maznodrošinātām (trūcīgām) vai sociāli mazaizsargātām personām (ģimenēm) Ludzā ir pieejami sociālie dzīvokļi, taču to skaits ir nepietiekams. Bez sociālā darba pakalpojumiem Sociālā dienestā ir pieejama arī psiholoģiskā palīdzība.

Novadā darbojas divas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas – sociālās aprūpes centrs „Ludza” Garbaros, Cirmas pagastā (vietu skaits 49 iemītniekiem) un veco ļaužu aprūpes māja „Raipole” Raipolē, Nirzas pagastā (vietu skaits 20 iemītniekiem), kā arī sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestāde bērniem – bērnu nams – patversme „Ābelīte” Istalsnā, Isnaudas pagastā ar vietu skaitu 41 iemītniekam.

Izglītība

Ludzas novadā darbojas septiņas PII, kurās strādā 76 pedagogi. 2010./2011.mācību gadā pirmsskolas izglītības programmas apgūst 547 izglītojamie, tajā skaitā 207 piecgadīgie un sešgadīgie bērni.

2010./2011.mācību gadā novadā darbojas astoņas vispārējās izglītības mācību iestādes, kurās strādā 189 pedagogi. Vispārizglītojošās izglītības programmas apgūst 1 797 skolēni.

Bērnu un jauniešu interešu izglītības programmas Ludzas novadā īsteno iestādes pašvaldības iestādes: Ludzas novada bērnu un jauniešu centrs; Ludzas Mūzikas pamatskola; J.Soikāna Ludzas mākslas skola un Ludzas novada Sporta skola.

Ludzas novada BJC organizē 26 interešu pulciņus, izglītības programmu apgūst 520 audzēkņi.

2008./2009. mācību gadā Ludzas Mūzikas pamatskolā skolā strādā 31 pedagoģiskais darbinieks, no tiem 23 pedagogi strādā profesionālās ievirzes mūzikas izglītības programmās. Skolā mācās 178 izglītojamie, tai skaitā, pamatzglītības pirmā posma (1.-4. klase) izglītības programmu apgūst 69 izglītojamie.

2010./2011. mācību gadā mācības J.Soikāna Ludzas mākslas skolā ir uzsācis 151 audzēknis.

Ludzas novada Sporta skolā darbojas 35 grupas: svarcelšanas nodaļā – 5 grupas, vieglatlētikas nodaļā – 12 grupas, handbola nodaļā – 14 grupas, futbola nodaļā – 4 grupas. Uz 01.09.2010. Ludzas novada Sporta skolā nodarbojas 493 audzēkņi.

Izglītības iestādes aktīvi piedalās vietējā, valsts un starptautiskā mēroga projektu realizācijā un sadarbībā ar novada kultūras iestādēm organizē un piedalās dažādos kultūras un atpūtas pasākumos, sacensībās konkursos, izstādēs u.c.

Kultūra

Ludzas novada teritorijā 11 Tautas namos darbojas kori, deju kolektīvi, folkloras kopas, vokālie ansambļi, pūtēju orķestri un bērnu un pieaugušo amatiereteātri. Pilsētā darbojas kinoteātris „Latgale”, kas ir Ludzas TN struktūrvienība.

Bibliotēku tīkls aptver visu Ludzas novadu. Katrā pašvaldības teritorijā darbojas viena bibliotēka (Isnaudas pagasta teritorijā divas), kopskaitā 11 bibliotēkas. Ludzas pilsētas galvenā bibliotēka veic kā Ludzas novada, tā arī Kārsavas, Ciblas un Zilupes novadu galvenās bibliotēkas funkcijas.

Novadā darbojas Novadpētniecības muzejs – sabiedrībai pieejama pētnieciskā un izglītojošā iestāde, kas vāc, glabā, pēta un popularizē Austrumlatgales materiālās un nemateriālās kultūras vērtības, Latgales dabas bagātības un daudzveidību, tautas celtniecības pieminekļus.

Veselības aprūpe

2010.gadā primāro veselības aprūpi Ludzas novada iedzīvotājiem nodrošina 12 ģimenes ārstu prakses, 2 no tām reģistrētas lauku teritorijās – Pildas un Istras pagastos, 2 ārstu prakses pediatrijā un 4 ārstu prakses zobārstniecībā.

Ambulatoros veselības pakalpojumus izglītības iestādēs nodrošina 5 veselības punkti: PII „Namiņš”, PII „Pasaciņa”, PII „Rūķītis”, Ludzas 2.vidusskolā un Ludzas novada sporta skolā. Novada lauku teritorijā darbojas feldšeru – vecmāšu punkti Brigu, Cirmas, Isnaudas, Nirzas, Ņukšu, Pureņu pagastos un lauku ambulances Istras un Pildas pagastos.

Lielākais sekundārās veselības aprūpes nodrošinātājs kā Ludzas novadā, tā arī bijušajā Ludzas rajona teritorijā ir pašvaldības SIA „Ludzas rajona slimnīca”. No 2009.gada 1.septembra SIA „Ludzas rajona slimnīca” darbojas kā aprūpes slimnīca un sniedz stacionāro, ambulatoro, konsultatīvo un profilaktisko palīdzību. Slimnīcā strādā 149 darbinieki, no tiem: ārsti – 44, vidējais medicīniskais personāls – 54, jaunākais medicīniskai personāls – 25, pārējais personāls – 26. Slimnīcā darbojas laboratorija, ambulatorā daļa un stacionārā daļa. Ambulatorajā daļā

atrodas dienas stacionārs ar 10 gultām, diennakts traumpunkts, rehabilitācijas nodaļa un ārstu kabineti. Stacionārā daļā atrodas 50 ķirurģiskā un terapeitiskā profila aprūpes gultas, kur tiek sniegti arī maksas pakalpojumi. Sākot ar 2010.gada 1.martu slimnīca nodrošina medicīnisko aprūpi mājās.

Bez Ludzas, Ciblas, Kārsavas un Zilupes novada iedzīvotājiem, SIA „Ludzas rajona slimnīca” sniegtos stacionāros veselības aprūpes pakalpojumus saņem arī Rēzeknes un Rīgas pilsētu, kā arī bijušā Rēzeknes un Preiļu rajona teritorijas iedzīvotāji.

Ludzas novada teritorijā atrodas 2 (divi) Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Latgales reģionālā centra ātrās medicīniskās palīdzības (ĀMP) brigāžu punkti – Ludzas pilsētā un Ludzas novada Rundēnos.

Tūrisms

2009.gada 1.septembrī ir nodibināts Ludzas novada tūrisma informācijas centrs (TIC), kas tūrisma jomā sadarbojas ar kaimiņu novadiem – Ciblas, Kārsavas, Zilupes novadiem. Latvijas un ārvalstu ceļotāju piesaistei ir izveidota Ludzas tūrisma interneta mājas lapa.

Laika posmā no 1997.gada līdz 2010.gadam naktsmītņu skaits ir desmitkāršojies, taču novadā trūkst ekonomiskās klases naktsmītņu. Uz 2010.gada sākumu Ludzas novadā ir reģistrētas 14 naktsmītnes: 3 viesnīcas, 4 viesu mājas, 2 atpūtas bāzes, 1 kempings, 2 brīvdienu mājas, 1 brīvdienu dzīvoklis, 1 dienesta viesnīca. Naktsmītnēs kopumā ir 360 gultasvietas, tai skaitā, 85 gultasvietas Ludzas pilsētā.

Tūrisma attīstībai novadā īpaša nozīme ir visu iesaistīto pušu (uzņēmēju, amatnieku, TIC, muzeju, kultūras un izglītības iestāžu u.c.) koordinētai sadarbībai. Novadā darbojas „Ludzas amatnieku centrs” ar ekskursiju un līdzdarbošanās piedāvājumu, Lielā latgaļu tirgus un vairāku tematisku pasākumu organizētāja. Tūristus piesaistoši un atpazīstami ir folkloras kopu festivāls „Gorūza”, popgrupu festivāls „Saules lietūs Latgalē” un „Jaunās zvaigznes”, citi vietējā un starptautiska mēroga pasākumi.

Skaistas ainavas, bagātie dabas resursi, kultūrvēsturiskais mantojums, amatniecība un tradīciju mantojums ir potenciāls kultūras tūrisma, lauku un ekotūrisma, kā arī ūdens un aktīvā tūrisma attīstībai novadā. Lielu attālumu no lielākiem tirgiem un transporta mezglu dēļ, tūrisma potenciāls netiek izmantots pilnvērtīgi, taču uzlabojot novada sasniedzamību, šī problēma tiks atrisināta.

Publiskā pārvalde

Ludzas novada pašvaldība tika izveidota 2009.gada 1.jūlijā, kad administratīvi teritoriālās reformas rezultātā apvienojās 10 teritoriālās vienības – Ludzas pilsēta un Brīgu, Cirmas, Isnaudas, Istras, Nirzas, Ņukšu, Pildas, Pureņu un Rundēnu pagasti. Novada administratīvais centrs ir Ludzas pilsēta. Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību pašvaldības teritoriālajās

vienībās nodrošina 9 pagastu pārvaldes, pašvaldības funkciju īstenošanai darbojas 58 iestādes.

Novada teritorijas attīstības veicināšanai pašvaldība aktīvi darbojas vairākās biedrībās, kas darbojas reģionālā, valsts un starptautiskā mērogā. Ar preses un mājas lapas starpniecību pašvaldība nodrošina pastāvīgu informācijas apmaiņu un sabiedrības viedokļu uzklauššanu.

Ludzas novada administratīvajā centrā – Ludzas pilsētā ir izvietotas vairākas nozīmīgas valsts pārvaldes institūcijas un to ietekmes teritorijā lielākajā daļā gadījumu ietilpst gan Ludzas novads, gan bijušā Ludzas rajona teritorijā ietilpstošie novadi (Ciblas, Kārsavas un Zilupes novadi).

Šobrīd novada teritorijā ir 47 sabiedriskās organizācijas, biedrības un nodibinājumi. Novadā nepieciešams attīstīt tādas organizācijas, kas apvieno iespējami daudz iedzīvotāju, lai stiprinātu sabiedrības saikni ar pašvaldību, kā arī organizācijas, kas aktīvi iesaistītu iedzīvotājus lēmumu pieņemšanas procesos dažādos jautājumos, nodrošinot iedzīvotāju interešu aizstāvību.